

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her:
<https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Efterretninger

om min Farfader

Christian Ditlev Lunn

udtagne og samlede deels af hans egne Optegnelser
deels af Meddelelser fra forskjellige Kilder

af

Frederik Lunn.

Trykt som Manuscript:
efter Opfordring af Familien

Kjøbenhavn.

Sally B. Salomons Tryk.

1884.

Det var mig i min ældre Alder et Savn, at mit Kiendskab til min Fædrene Slægt var saa mangelfuldt; det gjorde sig især giældende, da der blev rettet Spørgsmaal til mig desangaaende, og jeg gientagende Gange maatte svare »jeg veed det ikke«.

Min Fader var kun lidet meddeelsom til sine Børn om sine Familieforhold, og jeg maa rentud tilstaae, at Interessen derfor var hverken betimelig eller tilstrækkelig vækket, og det var først efter min Faders Død, at jeg fik Følelsen af, at her var begaaet en Forsømmelse, som burde søges indhentet.

Saa fandt jeg en gammel Protocol, som havde været benyttet af C. D. Lunn baade som Indtægts- og Udgivts-Bog, men ogsaa tildeels som Dagbog i Aarene fra 1770 til 1810, og tillige med denne en heel Deel Regnskabsbøger og løse Papirer, Concepter til Breve og Documenter m. m., og ved at undersøge alle disse Sager udfandt jeg, at deraf kunde uddrages en chronologisk Fremstilling af min Bedstefaders Liv og Virksomhed.

Ved at træde i Forbindelse med en Mand i Nyborg, der har grundigt Kiendskab til denne Byes, min Farfaders Fødestads, Personalhistorie, fik jeg Meddelelser af Kirke-

bøger og Archiver, der gav mig Oplysninger om min Oldefader og hans Slægtforbindelser; og ved megen anden Correspondance og velvillig Imødekommen fra mange Sider blev det mig endelig muligt at forfatte en Stamtavle for Slægten Lunn og dens Familie-Forbindelser, og en Fremstilling af min Farfaders Liv og Levnet.

Jeg har udført disse Arbejder saa godt jeg har kunnet, men med Følelse af, at begge Dele lider af store Mangler, som jeg ikke har havt Evne til at afhjælpe, navnlig fordi jeg i Et og Alt vilde holde mig til de i Bøgerne fundne factiske Oplysninger, kun med Tilføielse af, hvad jeg havde min Moders eller andre Personers autentiske Ord for.

Mine Efterretninger ere kun nedskrevne for at læses af Christian Ditlev Lunn's Børnebørn og disses Efterkommere, i det Haab at Familie-Interessen og Sammenholdet maa derved styrkes og bevares, og saaledes overgiver jeg mit Manuscript i mine Søds kendes, og i deres og mine Børns Hænder.

Knabstrup, August 1883.

Frederik Lunn.

1ste Afsnit.

C. D. Lunn's Fødsel og Herkomst.

Christian Ditlev Lunn er født i Nyborg den 9de Mai 1737 af Forældrene Giestgiver Hans Pedersen Lunn og Hustru Hylleborg Ecklef. Det er at bemærke, at Lunn ved eukelte Leiligheder har skrevet sit fulde Navn Lorenz Christian Ditlev; og da Kirkebogen i Nyborg er defect for Aarene 1737—39, kan det nu neppe oplyses, om han i Daaben er givet dette Navn. Angaaende hans Forældre og deres Herkomst vides følgende:

I Slutningen af det 17de og i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede levede i Nyborg Mads Pedersen Ecklef med Hustru Ane Knudsdatter. Mads Ecklef hørte til en meget talrig Familie af dette Navn, som nedstammede fra en Hollænder, Petter Pettersen Eckleff, der af Kong Frederik den 2den havde faaet Forlehnning paa Sprogø imod Forpligtelse til at herbergere og komme til Hielp de Reisende, som before Beltet imellem Nyborg og Korsør.

Hollænderen Petter Pettersen havde flere Sønner, og der opstod efter disse en vidtforgrenet Slægt af Navnet Eckleff, meest Søfarende, som tildeels bevarede sine nedarvede hollandske Fornavne, medens nogle Fornavne efterhaanden bleve fordanskede, f. Ex. Mathias blev til Mads, Petter blev til Peder, og naar saaledes den ind-

vandrede Petter Eckleffs Sønnens Søn, som blev Svigerfader til den nulevende Slægt Lunn's Stamfader, i Nyborgs Kirkebog og andre Steder er skrevet Mads Pedersen, saa har dette vistnok oprindelig skullet være efter Forfaderen Mathias Pettersen. Slægtnavnet Eckleff er ogsaa efterhaanden gaaet over til Eklef, og i de sidste Generationer er det skrevet Eklev.

Hvad Haandtering Mads Ecklef tidligere havde drevet vides ikke, men i Aaret 1722 kiøbte han en Eiendom, som laa udenfor Nyborg Fæstnings Strandport ligeved den derværende Skibsbro, som kaldtes Holmens Skibsbro, hvorfor Huset kaldtes Holmens Huus, og det havde i Aarhundreder været Herberge for Søfolk. Mads Ecklef erholdt ved Documenter af 19de October 1722 og 19de Marts 1723 Kongeligt Privilegium paa at herbergere de Reisende, som fra Sielland maatte ankomme, efter at Fæstningens Porte vare lukkede om Aftenen; ligesom han ogsaa maatte herbergere saadanne Reisende, som for at betiene sig af føieligt Veir eller Vind vilde om Natten eller i Morgenstunden reise over Bæltet til Sielland; de nævnte Reisende maatte han for billig Betaling forsyne med Viin, Brændeviin og Øl, men maatte iøvrigt ikke understaae sig at gjøre de i Byen Nyborg privilegerede Giestgivere Indpas i deres Næring, langt mindre ved hemmelig Underhandling med Vognmændene og Færgfolkene drage de Reisende til sig, saafremt han ikke vilde derfor tilbørligen ansees.

Mads Ecklef døde den 23de November 1730; hans Enke fortsatte Næringen i Holmens Huus indtil sin Død den 9de Mai 1731.

De havde tilsammen 4 Børn, nemlig:

1. **Ane Magrethe**, som blev givt med Skipper Hans Nielsen og havde 2 Sønner, Hans og Niels, der begge bleve Skippere og forlode Nyborg. Anne Magrethe døde 31te Septbr. 1745.

2. **Maren** ægtede 1731 Skibsmand Niels Hansen Lunn, som døde d. 15de Mai 1751. — NB. Niels Lunn var Fætter til min Oldefader. Niels Lunn og Maren Ecklef havde 4 Børn, nemlig:
- a. Mads Nielsen Ecklef født 1732.
 - b. Mette Nielsdatter Ecklef født 1738.
 - c. Anne Nielsdatter Ecklef født 1743 og
 - d. Johanne Dorthea Ecklef født 1747.

Ved de 3 Søskende er det at bemærke, at de ere døbte med Faderens Fornavn Nielsen eller Nielsdatter, men med Moderens Slægtnavn, og de ere vedblevne at kaldes og at skrive sig Ecklef, uagtet Faderen skrev sig Lunn.

Ved Skiftet efter Faderen viste det sig, at han var meget forarmet, saa at Enken kun fik udlagt 1 Rdlr. 13 Sk., Sønnen fik 36 Rdlr. 7 Sk., hver af Døttrene 18 Rdlr. 3 Sk.

Enken havde allerede med sine Børn forladt Nyborg inden Skifteslutningen, men Giestgiver H. P. Lunn paatog sig Børnenes Sager som født Værge efter Loven.

Den yngste af disse Pigebørn Johanne Dorthea gienfinde vi som vor Barndomsveninde, Madam Søeborg, hvem vor Bedstefader C. D. Lunn stadig i sine Optegnelser kalder Cousine, og i mange Aar understøttede i hendes trange Kaar, medens hun boede i Oreberghuset og tilsidst i St. Thomashuset.

Samtidig med Niels Hansen Lunn boede i Nyborg hans ældre Broder Hans Hansen Lunn, som var flyttet dertil 1725 med sin Hustru Anneke Pedersdatter, hvorfra vides ikke. Hans Hansen Lunn var Skipper og maa have været en velstaaende Mand, da han eiede flere Huse i Nyborg, og, uagtet han selv havde Børn, testamenterede han 300 Rdlr. til sin Broder Nielses' Børn, og gav denne Sum i sin Fætter Hans Pedersen Lunns Værge, af hvis

Bo Pengene med paaløbende Renter bleve udbetalte ved Sønnen C. D. Lunn.

Anneke Hans Lunns døde 5te Juli 1738. Hans H. Lunn døde 16de Marts 1743. De havde 2 Børn.

- a. Christian Lunn født 1729, var uden Tvivl Sadelmager, men flyttede, efter at have givet sig, endnu i ung Alder fra Nyborg, hvorhen vides ikke. Han maa uden al Tvivl være Stamfader til de forskjellige Individuer af Navnet Lunn, som findes anført i Bedstefaders Optegnelse.
- b. Christine Lunn født 1737, confirmeret 1752, blev den 26de Januar 1757 givet med Johan Albrect Piccart, Strømpefabricant i Kiøbenhavn.

Iblandt Bedstefaders efterladte Papirer findes et, vistnok af ham selv forfattet, Bryllupsdigt til denne Høitidelighed. Digtet, som har en meget bombastisk Titulatur og er temmelig langt, synes mere at være aulagt paa at være vittigt og morsomt, end paa Høviskhed og Fiinhed, hvisaarsag jeg ikke vil afskrive det; men da Lunn dengang var meget ung, netop bleven Student, maa den lette Stil tilskrives og tilgives hans unge Alder.

Her maa det være Stedet at indføre en 3die Fætter til vor Oldefader, ved Navn Christen Michaelsen Lunn, som i Midten af forrige Aarhundrede nedsatte sig i Nyborg. Heller ikke om ham kan det oplyses, hvorfra han kom. Han var født 1726, var givet, førend han kom til Nyborg, med Ane Malene Jensdatter Bay, og var Bager af Profession. At han var Fætter til Hans Pedersen Lunn, fremgaaer foruden af den fælles Stavemaade af Navnet, ydermere af et endnu eksisterende Document, hvori han tilstaaer at være skyldig til »sin kiære Fætter Hans Pedersen Lunn« den Summa til Rest 67 Rdlr. 5 Mrk. 6 Sk.

Bager Christen Michaelsen Lunn havde mange Børn, af hvilke 5 døde ganske unge.

- a. Sønnen Arnt Lunn fik Faderens Bagerie og døde 3die Marts 1808. Hans Søn Andreas Bruun Lunn, født 15de August 1796, tilkøbte sig Herregaarden Lammehave og levede der til sin Død; han forandrede sit Navn, og stavede det Luun, hvilken Stavemaade følges af hans Søn og Efterfølger paa Lammehave.
- b. En Datter Maren Lunn, født 21de Januar 1769, ægtede 1807 Kjøbmand i Nyborg Peder Hansen, og blev Moder til Christen Hansen født 19de November 1809, som ægtede Clara Bierfreund, Datter af Justitsraad Bierfreund i Nyborg, var Eier af Løgismose, senere af Kiærsgaard i Fyen. C. Hansen havde mange Børn, af hvilke den ældste Søn nu er Eier af Kammergave.

Efter denne | lange Afstikker til min Oldefaders Fættene og deres Afkom vende vi tilbage til Mads Ecklefs

3die Datter **Dorothea** født 22de December 1700, og
4de Datter **Hylleborg** født 3die Marts 1706.

Disse 2 Søstre vare ugifte i Hjemmet, da deres Moder døde 1731. Paa Skiftet efter Forældrene blev hvert Barns Arvelod 99 Rdl. 3 Mrk. 7 Sk., hvorhos der blev indgaaet en mindelig Forening imellem Arvingerne, at de to yngste Døttre skulde beholde Eiendommen Holmens Huus, imod at udbetale til deres ældste Søsters Mand, Skipper Hans Nielsen, 120 Rdlr. Deres anden Svoger, Niels Hansen Lunn, havde formodentlig forud erholdt, hvad ham kunde tilkomme.

Under 26de Januar 1732 fik den ældste Søster Dorothea Privilegium paa at holde Herberge paa samme Vilkaar, som hendes Fader havde havt, og Søstrene styrede Giestgiveriet i Fællesskab. Ikke meget lang Tid

derefter vare begge Søstrene blevne forlovede; den ældste Søster Dorothea med Forpagter paa Raschenberg (nu Juelsberg), Johan Nicolai Kallager; den yngste Søster Hylleborg med Skipper Hans Pedersen Lunn (min Oldefader).

Da Kallager i 1735 ægtede Dorothea Ecklef blev han Medeier af Holmens Huus, men solgte strax sin Anpart til sin tilkommende Medsvoger, Skipper H. P. Lunn, som desaarsag ansøgte og erholdt Kongelig Bevilling til at holde Værtshuus i Holmens Huus ved Holmens Skibsbro, og blev det ved Bevillingen paalagt ham, at tage al den Viin og fransk Brændeviin, som han brugte i sit Giestgiverie, fra de Handlende i Nyborg By, samt forresten at svare al borgerlig Tynge til Byen. Bevillingen er dateret 24de Februar 1736.

Den 30te Marts 1736 holdt han saa Bryllup med sin Hylleborg, og blev med kongelig allernaadigst Tilladelse copuleret hiemme i Huset.

Her levede altsaa min Oldefader med sin Hustru som Giestgiverfolk indtil deres Død. Deres Bedrivt maa have været ret indbringende og de selv vindskibelige Folk, thi H. P. Lunn tilkiøbte sig i Tidens Løb et Par andre Eiendomme i Nyborg By og endeel Jorder paa Byens Mark, og sørgede derhos for at give idetmindste 2 af sine Sønner en videnskabelig Opdragelse.

Vi have, efter det foranførte, 4 Fætttere af 3 forskiellige Kuld, som i samme Periode ere indvandrede til Nyborg, de 3 af dem som Søfolk, den 4de som Bager, men hvor disse Slægtninge have havt Hiemsted, eller hvorfra de ere komne, har ikke været mig muligt at opdage. Endnu maa jeg tilføie den Bemærkning, at medens min Bedstefader hele sin Levetid behandlede Afkommet af Faderens Fætttere, Hans Lunn og Niels Lunn, som Slægtninge og har understøttet mange af disse, der vare trængende, har jeg ikke fundet Spor af, at der har været

nogen Forbindelse imellem ham og Efterkommerne af Bager Christen M. Lunn, uagtet de i Slægtskabsforhold stode ham lige saa nær.

De to Søstre Ecklef, Dorothea Kallager og Hylleborg Lunn maa have vedligeholdt i hele deres øvrige Levetid en inderlig og kiærlig søsterlig Forbindelse, som er gaaet over paa deres Børn, thi det fremgaaer af saa mange Træk i Bedstefaders Optegnelser, at han næsten har betragtet sine Fætttere og Fættersker Kallager som Brødre og Søstre; han nævner endog oftere disse Cousinsere med Søster Navn.

Men endnu skjønnere er det, ved at eftersøge disse Slægtninges senere Livsforhold, at see, hvilket Sammenhold der er vedblevet at bestaae imellem Sødskende og Sødskendebørn, efter at de hver især havde dannet Familier, hvilket navnlig viser sig ved, at de mere oconomisk velstillede, have taget sig af de mindre velstillede Børn, som de have opdraget som og med deres egne.

2det Afsnit.

C. D. Lunns Brødre, hans og Brødrenes Opdragelse og Ungdom indtil Forældrenes Død.

Giestgiver Lunns

1ste Søn Christian Ditlev Lunn blev født 9de Mai 1737.

2den Søn Friederich Conrad Lunn maa være født 1738 eller 39; da Kirkebogen i disse Aar er forsømt at føres, kan Datoen ikke constateres.

3die Søn Mads Hansen Lunn er født 25de Januar 1740.

— I Kirkebogen er baade Faderens Navn og Barnets Navn skreven Lund, og yderlig tilstrækkelig Betegnelse udeladt, men i Marginen sammesteds har en senere Præst Schönning i Aaret 1790 tilføjet,

»Denne Søn er Hr Capitain Lunn paa Charlottenlund i Jylland.«

Bemeldte Mads Lunn har i en ung Alder forandret sit Døbenavn Mads til Mathias, og saaledes er han senere blevet kaldet og skrevet ved alle Leiligheder. Derved bekræftes min Formodning, at det i den Ecklefske Slægt gientagende Gange forekommende Navn Mads har oprindelig været det hollandske Mathias.

Om de 3 Brødres Opdragelse og Underviisning har jeg Intet kunnet finde. Ingen af dem er confirmeret i Nyborg, og det er saaledes antageligt, at de have været satte i Skole andensteds. Efter Universitetets Protocoller er C. D. Lunn indtegnet som academisk Borger den 30te Juli 1757, og er den 27de September 1762 bleven examineret af Professorerne P. Rosenstand Goiske og J. O. Bang og erklæret for Candidatus theologiæ med Character haud illaudabilis. Sine Studenter Aar har han udentvivl tilbragt i Kiøbenhavn; der ligger endnu blandt hans efterladte Papirer 2de Udarbeidelser paa Latin, den ene skreven 1760, den 2den dateret 17de Juli 1762, skreven i Anledning af, at han har nydt Stipendium af Communitetet. En theologisk Disputats paa Latin er skrevet i November 1762, efter at han var bleven Candidat. Efter min Faders Relation skal han som Candidat have havt Plads paa Borchs Collegium; hvad han iøvrigt har foretaget sig i denne Tid, kan ikke findes. Her ligger endnu en stor Deel Digte, skrevne af hans Haand, og som have Udseende af at være Concepter; de ere næsten alle uden Underskrift og Datum, og ere af meget forskielligt Indhold; Leilighedsvers i Familie-Anliggender, Epigrammer, Satirer og deslige; de have vist ringe poetisk Værd, men de vidne om Lune og ere ikke uden Viid. Et enkelt er af mere alvorlig Natur; det er en Replik til en Person, som har skrevet et Smædedigt om en afdød Kone; denne Person bliver al-

vorligt revset, og det foreholdes ham med Skarphed, at netop han mindre end Andre har Ret til at revse og hudflette andre Menneskers Feil.

Min Fader har oftere udtalt, at hans Fader havde studeret Theologie ifølge Forældrenes Ønske og ikke af Tilbøielighed; iligemaade, at han skal have været kaldet til Præst, men inden Tiltrædelsen trukket sig tilbage. En Bekræftelse herpaa kan maaske findes i efterstaaende Vers, i hvilke der tages Afsked med C. D. LURU, og som jeg har afskrevet ordret efter Originalen:

1.

Reis med Lykke
Efter Tykke
Sorrig fra Dig rykke
Glæden Dig besmykke.

G. Høyer.

2.

Frygt Din Gud og Skaber Herre
Du lyksalig da skal være.
B. C. Bojesen

3.

Med de Andre jeg og vil
Ønske Reisen Lykke til
Og i hvor han kommer hen
Troe kuns at han er en Ven!

M. Bojesen.

4.

Reis med Gud, Kom ihu
Vores Venskab og Bekiendtskab
Ingenlunde skal forglemmes
Men udi mit Hierte giemmes.

J. Ørbek.

5.

Reis med Glæde, Til Dit Sæde
Lev bestandig lykkelig
Gud Selv Dig bevare, vogte fra
al Fare
Til Du bliver Engle liig!

Frantz Just.

6.

Reis kuns hen det kan ei andet
være
Gid ham denne Vei til Ære
Vise maa at han faae, og opnaae
Det han attraer! Derfor Ven
Himlen lægge mere til
Jeg ei andet sige vil.

A. Ørbek.

7.

Da Du til Munkholm reise vil
Skal jeg Dig dog nok skrive til
Og Dig saa lade vide
Hvordant Godtfolk de lde

8.

Reis da bort, jeg ønske vil
Ham al Lykke og Held dertil
Jeg ei andet Aarsag har
Da han som en Ven saa rar

Som paa Dit Pas her skrevet har	Altid været har oprigtig
Da jeg den største Deel og ta'er	Derfor jeg ham tacker pligtig.
Blandt dem som Dig til Lykke	A. S. Kallager
ønske	
Og paa Din Velfærd stedse	
Pyndse.	
M. Lunn.	

C. D. Lunn har altsaa ligget paa Reisen til Munkholm, om som Præst, vides ikke, saa lidt som om han nogensinde kom didhen. Ved Hielp af en Mand i Nyborg, som er nøie inde i Byens Personalhistorie, har det kunnet oplyses, hvem Afskedstagerne ere. De tre første ere Søstre, den ældste givt med en Birkedommer Høyer, de 2 andre ugifte Piger omtrent i Alder med C. D. Lunn. J. Ørbek er Ingenieur-Officeer, født i Nyborg, jevnaldrende med Lunn; A. Ørbek hans Kone; M. Lunn er C. D. Lunns Broder Mathias, og A. S. Kallager er Lunns Cousine Ane Sophie, senere givt med en Capitain Eriksen. Frantz Just kiendes ikke. Digtene ere uden Aar og Datum, men maa høre til Aarene 1763—66, da det kan paavises at det nævnte Selskab netop i disse Aar har været samlet i Nyborg.

Hans P. Lunns 2den Søn Friederich Courad blev Sømand og gik paa lange Reiser; efter længere Tids Fraværelse er han død i Bengalen Aar 1762, hvilket først 4 Aar efter kom til Forældrenes Kundskab ved et Brev fra Etatsraad Fabricius, som var Rheder af det Skib, hvormed Lunn havde faret. — Brevet er dateret 21de Januar 1766.

Den 3die Søn Mathias Hansen Lunn gik til Landmilitair-Etaten og stod en Tid som tjenstgørende Sergeant ved det Fyenske nationale Infanterie Regiment, med Standquarteer i Odense. Med Kongelig Resolution af 21de April 1762 fik han Fændriks Character, og blev Aaret efter Fændrik reformé, (d. e. til Disposition).

I Aaret 1768 fik han Ansættelse under Rentekammeret som Landmaaler, hvorfor han, da han samme Aar blev ansat som Lieutenant ved 2den Fyenske National Bataillon, renoncerede paa Lieutenants Pladsen, dog med Forbehold, at maatte faae Ansættelse igien i Militair-Etaten, saaledes som det var ham tilbuden, hvis Landmaalertienesten ophørte. Som Landmaaler drog han til Jylland og arbeidede ved de Opmaalinger, der ligge til Grund for de ældste Matriculkort.

Den 3die December 1766 døde Madam Hylleborg Lunn af Holmens Huus, og blev begravet den 10de December paa Vor Frue Kirkegaard østen for Kirken. Manden blev hensiddende i uskiftet Bo, indtil han ved Døden afgik den 31te December 1768 og blev begravet den 5te Januar 1769 ved sin Hustrus Side. Skifteretten indfandt sig strax samme Dag, som Manden døde, i Stervbohuset for at registrere og forsegle, og begyndte Forretningen i Sovekammeret, hvor der fandtes et jernbeslaget og forseglet Skriin. Men nu kom en af Arvingerne, Studiosus Lunn, tilstede og gjorde Indvendinger imod Registreringen, da han og hans Broder, Lieutenant Mathias Lunn, vare eneste og myndige Arvinger, som ønskede at overtage Boet uden Skifte. Skifteretten synes meget nødig at have villet slippe sit Bytte, men efter at Studiosus Lunn havde documenteret sin Broder Sømandens Død, og paataget sig inden 8 Dage, at skaffe sin Broder Lieutenanten tilstede, som paa den Tid opholdt sig i Kiøbenhavn, blev Forretningen standset for den Dag for igien at optages den 21de Januar næstefter, hvor da Studiosus Lunn fremlagde Fuldmagt fra Broderen Mathias til i Et og Alt at handle paa hans Vegne, med yderligere Oplysning om, at de to myndige Brødre allerede i Faderens levende Live og med hans Samtykke havde deelt det hele Bo imellem sig, baade faste Eiendomme og Løsøre med mere. Skifteretten

paalagde nu Studiosus Lunn at bære det hele Ansvar, for hvad der af denne Sag kunde flyde og følge, overlod til Lunn det hele Bo og hævede Forretningen.

Naar Skifteskriveren bestandig skriver Msgr. Studiosus Lunn, saa tænker jeg, at denne Titulatur skal betegne, at Lunn var en velstuderet Mand; og man har vel i den Tid ikke giort Forskiel paa en Studiosus og en Candidatus.

3die Afsnit.

C. D. Lunn bliver Landmand og Forpagter paa Einsidelsborg.

Som det af det Foregaaende vil sees, var Lunn ikke tilstede ved Faderens Død, men han har ikke været længere borte, end at han kunde komme til Hiemstedet endnu samme Dag. Jeg formoder, at han paa den Tid har havt Ophold hos Godseier Frantz Trolle til Brahesholm, med hvis Familie det senere viser sig, at han har været meget intim, thi jeg finder i hans Regnskabsbog for 1770, at han har betalt en Smede-Regning for Hestebeslag til en Smed ved Brahesholm, og denne Regnings Beløb er saa stort, at det efter den Tids Priser har kunnet dække en Hestes Beslag mindst et Aar, og slutter jeg deraf, at Luun har været en længere Tid hos Trolles, maaskee som Huslærer, eller for at sætte sig ind i Landvæsenet.

I Sommeren 1769 har han dernæst taget Ophold paa Einsidelsborg hos Forpagter Erreboe, som var givt med hans Cousine, Marie Kallager.

I Efteraaret 1769 traf Lunn Accord med Erreboe om at afstaae ham Gaardens Forpagtning, hvilken Accord blev indrømmet af Eieren, Grev Putbus, der var en Efter-

kommer af den gamle danske Adelsfamilie Podebusk, men havde Besiddelser paa Rügen, hvor han boede. Lunn fik Contract paa denne Forpagtning lydende paa 8 Aar fra Tiltrædelsen, som var den 1ste Mai 1770, og takket være Bedstefaders omstændeligt og nøiagtigt førte Regnskabsbøger, som heldigviis ere opbevarede, kunne vi nu med Klarhed følge ham paa hans Livsvandring hele hans Levetid indtil hans Død.

Forinden jeg gaaer over til at fremstille min Bedstefaders følgende Liv, synes det mig Stedet til at give et Billede af hans Person, saaledes som han staaer for mig fra mine Barndoms Erindringer.

Lunn var en temmelig lille, spinkelt bygget, mager Mand, med langagtigt, smalt, blegt Ansigt, smaae livlige Øine af et noget skarpt Udtryk. I hans ældre Alder var han meget sammensunken og rundrygget og blev derved endnu mindre; men han bevægede sig med Raskhed og Sikkerhed, og de Mennesker, som have levet med ham, have beskrevet ham som en meget energisk Character, af Naturen haardfør, udholdende og arbejdsom. Han var en passioneret Rytter og en ivrig Jæger, og vedblev at øve saadan Idræt til sin sidste Levetid. Som Ældre kom han til at ryste stærkt paa Haanden, hvilket hans Haandskrift noksom udviser; men ikke-desmindre forfeilede han sielden sit Skud paa Høns- eller Ande-Jagt, som han aldrig undlod at tage Deel i. I daglig Levemaade var han meget nøisom og tarvelig, hadede al Fraadserie og Drik; derimod maa han fra Ungdommen af have sat megen Priis paa Pyntelighed og gode Klæder; thi hans Optegnelser vise bestandig en stor Forsynlighed med en elegant og kostbar Garderobe; han bar fra Ungdommen af altid Paryk, som han vedblev med til sin Død.

Vinteren 1769—70 tilbragte han paa Einsidelsborg og beskæftigede sig med at giøre Indkiøb, fæste Folk,

og i det Hele forberede sig paa at overtage Forpagtningen. Som god Oeconom og ugift Mand tog han fat paa Bedrivten med en meget indskrænket og tarvelig Husstand: en Husbestyrerinde og Kokkepige i en Person, en Bryggerpige og to Malkepiger, en Ladefoged, givt med Kokkepigen, 2 Røgttere og en Dreng var Folkeholdet paa en Gaard af 600—700 Tdr. Lands Størrelse, men som blev drevet ved Hoverie. Som ordentlig og stræng Regnskabsfører har han ført til Bogs enhver Udgift eller Udlevering til Husholdningen, og det er mærkeligt at see, med hvor Lidet man i de Tider har kunnet føre Husholdning. — For sin egen Person har Lunn dog vistnok dengang havt Smag for at leve fint, thi han har indkiøbt og forsynet sit Huus med Specerier og Krydderier af de mangfoldigste Slags, men Alt i saa smaa Portioner, at det mere har Udseende af Prøver end af Forraad. Hans Livret maa dengang have været Duesteg, thi han har meget hyppigt kiøbt 1 eller 2 Pr. unge Duer; men Luxus kan man neppe kalde disse Stege, da han i Reglen kun har betalt Duerne med 10 Sk. undertiden kun 8 Sk. pr. Par. Ogsaa Gaasesteg maa af Lunn have været anset for en behagelig Spise, thi i Fortegnelserne over hans Indslagtinger træffe vi for Efteraaret 1770 36 Stk. Giæs, og i 1771 stiger Antallet til 40 Stk. Giæs, hvilket synes at være mange Giæs for en eenlig Mandsperson; men Forbauselsen tager en ny Retning, naar det sees, at de leverede Slægtegiæs ere førte til Bogs med 24 Sk. pr. Stykke; nu vilde denne Priis ansees for meget billig alene for Kraaserne af en Gaas.

Lunns Bogførelse ved Meieriet og Avlsbruget samt Hoveriet er ligesaa nøiagtig og omstændelig, som ved Husholdningen; der har ikke været den ubetydeligste Begivenhed eller det simpleste Arbeide, uden at det findes antegnet.

I Juli Maaned 1770 har han affattet en specificeret Fortegnelse med vedføiet Vurdering af alle hans Eiendele, og begynder denne med følgende Overskrift:

»Optegnelse over Alt hvad jeg til Dato eier, og har ført til Einsidelsborg, som nøiagtig med hosføiet Vurdering er anført, og ellers kan tiene til Efterretning for min Broder eller andre Vedkommende, ifald Gud skulde kalde mig uden at have mine Nærmeste nærværende. Samme Optegnelse skal ogsaa med Tiden blive revideret, saaledes at den altid med Tiden kan findes rigtig.«

»NB. Af Linned er det daglige Dækketøi, Lagener og Vidskeklæder overleveret Cathrine, og af hende skal tilsvares; dog er opført 2 Par Hørgarns Lagener, hvoraf det Par som er reent bliver i mit eget Gjemme.«

Saa begynder Fortegnelsen i 21 forskellige Classer, nemlig: 1 Guld, 2 Sølv, 3 Sengklæder, 4 Glas og Porcellain, 5 Metal, 6 Tin, 7 Kobber og Messing, 8 Adskilligt, 9 Vogne, 10 Trævare, 11 Lintøi, 12 Linned, 13 adskilligt Tøi, 14 Gangklæder, 15 Bøger, 16 Hollænderie Redskaber, 17 Jernfang, 18 Quæg, 19 Bester, 20 Faar, 21 Sviin. Af Køer var der 48 Stkr., den dyreste til 30 Rdl., den billigste 5 Rdl.; af Heste var der 10 Stkr., den dyreste til 30 Rdl., den billigste, en gammel rød Kiernehest til 2 Rdl.; altsaa var Quæg dengang dyrere end Heste.

De væsentligste Sager af Pretiosa, Guld og Sølv med andre Ting, saaledes ogsaa tildeels Gangklæder, som findes i Fortegnelsen, maa sandsynligviis have været Arve-gods efter Faderen, da det vel ikke er troligt, at C. D. Lunn i sin unge Alder kan have bekostet saadanne Sager til eget Brug som en forgyldt Hirschfænger, en Sølvkaarde med Sølvgehæng, en Stok med Sølvknap, Guldringe med Ædelstene og mange andre saadanne Overflødigheder. Meest Interesse har Listen over Gangklæderne som viser, hvor luxuriøs Klædedragten i den

Tid har været, saaledes til Expl. blandt meget tilsvarende, 34 Par tildeels broderede Manchetter; 10 Par aabne Støvlemanchetter, 9 Par lukkede Do. osv.; der findes en ny sort Klædning til Sorg, 2 grønne Kiortler med Veste med rødt Flos, en violet Bracans Kiortel med Vest, en rød Klædes Kiortel, en graa og en rød Reise-
frakke, Veste i alle Farver af broderet Silke, Nanquin og Klæde, Buxer der passe til Kiortlerne foruden flere Manchesters Do., en rød Kalemankes Nattrøie, mange Par sorte, hvide og sribede Silkestrømper, hvide Bom-
uldsstrømper osv. osv.

Lunn har dernæst i de 2 første Aar giennemgaaet sine Fortegnelser, udslettet hvad der er blevet borte, og tilført hvad Nyt der er anskaffet; senere findes dette Arbeide at være opgivet.

I den senere Optegnelse findes ogsaa Liste over en Deel Sengklæder, Dækkentøi og Mobilier m. m. som han har taget i Forvaring for sin Broder Mathias, hvilket yderligere viser, at disse Ting have været Arvegods efter Forældrene.

Ved denne Garderobe-Fortegnelse faae vi tillige et Billede af Oldefader, hvoraf man kan see, at han ikke har været en slet og ret Krovært i en Sømandskneipe, klædt i en Færøes Nattrøie med et Lærreds Forklæde, men at han til Tider er optraadt som en respectabel Borgermand med opkrampet Hat med Guld-Spænde, Paryk, galloneret Kiøle og Vest, Manchesters Buxer, Silkestrømper og Sko med store Sølvspænder, bærende Kaarde med Gehæng af Sølv eller forgyldt Hirsch-
fænger, og i Haanden Stokken med Sølvknap.

Gaarden Einsidelsborgs Avling blev drevet ved fuldt Hoverie, og Fortegnelserne over de af Hovbønderne udførte Arbeider ere saa udførlige som muligt, man seer hvorledes de ikke allene have pløiet, saaet og høstet osv. men at der er tilsagt Hovbud til de allerubetydeligste

Arbejder f. Ex. Lugning, Reengiøring, Vadsk og Brændehugning.

Der ligger blandt Bedstefaders efterladte Papirer en Afhandling om Hoveriets Afløsning, der ligesom hans fleste efterladte skrevne Sager er uden Underskrift og uden Aar og Datum, men som vistnok er skrevet i denne Periode, da han boede paa Fyen, idet han henviser til Fyenske Godser. De i denne Afhandling udviklede Anskuelser ere meget sunde, Beregningerne synes at være rigtige efter den Tids Forhold, og Resultatet, som Forfatteren kommer til, er dette, at alt Natural-Hoverie burde afskaffes. Mærkeligt er det derfor, at Lunn, som faa Aar efter selv blev Godseier, i hele sin 38aarige virksomme og humane Godsbestyrelse ikke viser Tegn til, at han har stræbt efter at gennemføre de Principer, som udtales i Afhandlingen; rimeligviis er han i sin endnu kraftige Alder, da der var store Omvæltninger i Godsforholdene, saasom Stavnsbaandets Løsning, Bøndergodsets Udskiftning af Fællesskab m. m. stødt paa practiske Vanskeligheder, som han ikke magtede at overvinde, og i hans ældre Alder har vel Tilbøieligheden ikke været til at iværksætte saa gennemgribende Forandringer som Hoveriets Afløsning.

Avlsbruget paa Einsidelsborg maa have staaet paa et temmelig lavt Culturtrin, da Lunn overtog Forpagtningen; hans Kornregnskaber vise et magert Udbytte; 7 Fold er i hans Tid Maximum for Hvede og Byg; 6 Fold for Rug, men 3 à 4 Fold for Havre; i Aaret 1772 har det endda været betydelig ringere. Meierieindtægterne ere ogsaa ubetydelige; men den hele Meieriedrivt har vistnok i forrige Aarhundrede staaet paa et meget lavt Standpunct. Der indfaldt i de første Aar betydelige Tab paa Quægbesætningen og andre Kreaturer med ondartede Sygdomme. Den Avl, som synes at have lykkedes bedst for Lunn, var Bi-Avlen; han havde omtrent 50

Bistader og har høstet en betydelig Deel af Vox og Honning.

Lunn har i de første 2 Aar kun været Forpagter af Avlingen for en Afgift af 1800 Rdl. aarlig. Han har i den Tid ligget i Klammerie med Godsforvalteren, Hr. Iversen, som chicanerede Forpagteren og gjorde sig utilbørlige Fordele. I 1772 maa Iversen være forduftet, og Lunn har overtaget Godsforvalter Posten og er bleven benævnt Inspecteur. Han har oppebaaret Godsintrader, har udviist i Skovene, betalt Lønninger til Grev Putbus's Betiente, disponeret over Jagt og Fiskerie, men han har aflagt Regnskab directe til Eierne t. Ex. baade for Vildt og Fisk, saavel for hvad der er bleven solgt, som for hvad han selv har brugt.

Det kan sees, at Lunn har været kiendt paa Egnen, førend han blev Forpagter, thi hans Bøger udvise, at han strax er traadt i Regnskabsforbindelse med en Mængde Personer, en Tilbøielighed, han har vedligeholdt hele sit Liv. Han har udlaant Penge og selv taget Laan andensteds dog kun i smaa Summer; han har kiøbt og solgt Sæd og Frø, Heste og Kreaturer af alle Slags og mangfoldige andre Ting snart til En og snart til en Anden, og har ført et heelt Bogholderie, hvor hver Mand har sin Conto, men ved Nytaar har han giort sine Bøger op, og her viser Manden sig i sit rette Lys, thi medens hans egne Skyldposter sielden staae uafgjorte ved Aarets Udgang, saa staae mange af hans Debitorer tilbage fra Aar til Aar, for siden for adskilliges Vedkommende at slutte med Vedtegning »uerholdelig« eller »eftergivet«, nogle Fordringer døe Straadød uden Vedtegning vistnok tilligemed Skyldnerne. Strax ved Forpagtingens Tiltrædelse har Lunn maattet forstrække en stor Deel af Godsets Gaardmænd med Foder til deres Kreaturer, da Vinteren har været usædvanlig lang; samme Foraar er han ogsaa begyndt at udlane Saasæd til træn-

gende Bønder, hvilket senere gientages hvert Foraar; han har saa i Røglen efter Høst oppebaaret 10 Skpr. Sæd for hver 1 Tdr. han har udlaant, men ofte er dette Paa-læg blevet eftergivet.

Det synes, som om Lunn har søgt Adspredelse i sit ensomme Liv paa Einsidelsborg ved Besøg og Reiser, hvilket kan sees af hans nøiagtige Bogføring, da ethvert Besøg er betegnet ved de 4, 6 eller 8 μ , han paa dette eller hiint Sted har givet i Drikkepenge. I Sommeren 1770 har han omtrent hver 14de Dag været i Nyborg, formodentlig meest i Forretninger; men da hans Formand i Forpagtningen og Slægtning Erreboe var flyttet som Forpagter til Glorup, har han fra Nyborg besøgt Erreboe, og har oftere medbragt Presenter til sin Cousine Madam Erreboe, som han flere Gange nævner som »Søster Marie«. Hun har engang faaet en kostbar Snustobaksdaase, en anden Gang en fin polsk Hue, og til hendes Børn har han bragt Legetøi, Bakkelser og Hamburgerkager.

Lunn har været en stadig Markedsgiest i Odense, og hvergang har han bragt Et eller Andet hjem til Husets Forsyning, Meubler, Husgeraad, Linned eller deslige.

I Aarene 1770—71 har Lunn giort adskillige Besøg, oftere paa flere Dage ad Gangen, paa Brahesholm hos Eieren F. Trolle, hvor han uden Tvivl, som før er nævnt, har havt et længere fast Ophold i 1768 eller maaskee Begyndelsen af 1769. Det synes, som han har været meget intim med denne Familie, thi Madam Trolle har besørget Spind og Vævning for ham; og navnlig maa Husets Datter, Jomfru Christiane, have interesseret ham i høi Grad, da han ved sine Besøg har bragt hende anseelige Presenter; saaledes bringer han hende den 10de Juli 1770 en Fløiels Kaabe til 13 Rdl., en Salluppe 5 Rdl., en Kofte 2 Rdl., 5 Alen sorte vatrede Silkebaand, en Vifte og et Hovedvands-Æg. Næste Gang den 19de

Septbr. en Guldring med een stor og fire smaa Stene. 1771 fra 26de til 31te Januar har han igien tilbragt paa Brahesholm, efter at han kort forud i Nyborg har forsynet sig med »Forskiellige Ting til Julegaver«. Den 26de Juni igien paa Brahesholm og skriver derefter, »laant eller givet Jomfru Christiane 4 Rdl.«, men — O! Vee! dermed ender Historien om Brahesholm; Lunn har ikke været der oftere, og det synes, som om derved er indtraadt en fuldstændig Forandring i hans Liv og Levemaade; det sees af hans Dagjournal, at han i mere end et Aar derefter har holdt sig i Hiemmet, ingen af sine sædvanlige Besøg aflagt; han har været een Gang i Nyborg i dette Aar, hvor han har ladet sine Forældres Gravsted besørge istandsat, ligeledes een Gang i Odense i Forretninger, men iøvrigt har han passet sine Ting i Hiemmet med sædvanlig Iver og Accuratesse.

Jeg kan ikke tro Andet, end at Lunn maa være vendt hjem fra sit sidste Besøg paa Brahesholm med et feilsagent Haab, eller en bedrøvelig Skuffelse, thi hverken Navnene Trolle eller Brahesholm forekomme senere i hans Optegnelser, og der maa have været en særlig Grund til hans Stil-Leben i Hiemmet. Først mange Aar efter paa en Reise fra Knabstrup til Fyen har han besøgt en Familie Trolle paa Gaarden Rønne-mose. Om Jomfru Christianes senere Skiebne har jeg Intet kunnet erfare.

Det meste af Aaret 1772 er gaaet hen paa samme stille Maade, og Udgivtsbogen viser ingen Forandring ud over Husets sædvanlige Gang end den, at der er kommet et ungt Menneske i Huset som Landvæsens Elev, en Søn af Pastor Henriksen i Haarslev. Pastor H. hørte til Lunn's jevnlige Omgangsvener; han var besvogret med Forpagter Erreboe, og var Svigerfader til Lunn's Fætter, Christian Kallager, dengang Forpagter paa Gyl-

densteen, senere Eier af forskjellige Godser i Jylland, og da bekjendt under Benævnelserne »den gale Kallager«.

Imod Slutningen af 1772 kom der igien Liv i Lunn; den 26de December har han været paa Bal hos Svoger Erreboe paa Glorup. En Tid forud har han kjøbt en Sølvs Kaffekande paa Fod, og en Ring med ægte Stene; om til sig selv, eller til Andre, kan ikke sees. 1773 den 17de Februar har han igien været til Bal, og efter dette synes der at være kommet en anden Fart i Manden, og det er meget sandsynligt, at han ved disse Baller har lært at kiende den unge Dorthea Kathrine Knudsen, som blev hans Hustru.

Den 4de Mai 1773 har Lunn været til en Fadderstads i Nyborg, vistnok hos hans fremtidige Svoger, Kiøbmand Lars Rasmussen Lange, efter at han i Odense har kjøbt et Gulduhr med Kiæde, et Halssmykke med Bandelokker, en Guldknap med Krampe til en Hat, samt endvidere Guld Lisser og Tresser, som efter Vægt er betalt med 13 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 14 β .

Den 30te Mai er han atter draget til Nyborg, og denne Gang med Glands; Chaisen er forud blevet complet istandsat af Hiulmand, Smed, Sadelmager og Lakerer, og et nyt Seletøi er paa Hestene. Han selv var iført en ny violet Klædning, og har anskaffet sig en fiin Hat til 5 Rdl. Han har medbragt en Guldring med Topaser, der har kostet 8 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 8 β .

I den næstfølgende Tid forsyner Lunn sit Huus med allehaande Mobilier, Linned og Sengeklæder, samt en ny Potageskee og 12 nye Sølvs Spiseskeer; hans Garderobe bliver udstyret med mange forskjellige Ting, hvoriblandt 2 nye Parykker og 2 Par sorte Silkestrømper.

Den 7de September, Dortheas Fødselsdag, atter i Nyborg medbringende et Par Spænder med klare Stene, og endelig »den 24de October en Reise til Nyborg med Forspandsheste« som maa have været

den afgjørende, thi hjemkommen derfra har han den 30te October skrevet i sin Bog

»sendt min Kiereste 10 Rdl.«

At han ikke er kommet tomhændet afsted den 24de October med Forspandshestene sees deraf, at han til sin Cousine Søbørg i Kiøbenhavn sender Beløbet for hendes Indkiøb af 2 Guldringe (Forlovelsesringe) og 3 Hovedsæt, samt 3 $\frac{1}{2}$ Lod Guld-Tresser til en Vest af Silke; hans Broder Lieutenant Lunn har ogsaa faaet Beskeed at betale adskillige Regninger i Kiøbenhavn paa sine Sager, deriblandt en sort Salluppe af Sois de Sois, med rødt Silke-Underfoer og besat med Noget, som jeg ikke kan læse, men som vistnok er en Slags Fryndser.

Den 24de December reiser Lunn igien til Nyborg og har tilbragt Julen der, han har dennegang haft sit eget Kiøretøi med, og maa have føitet en Deel omkring i Omegnen, at slutte af de mange Drikkepenge, han hver Dag giver ud.

Saa havde da min Bedstefader fundet den Pige, som blev hans Livsledsagerinde i 37 i det Hele lykkelige Aar; det er derfor her Stedet at betegne hende nøiere.

Dorthea Kathrine Knudsen var født den 7de September 1750. Hun var yngste Datter af Kiøbmand Willads Knudsen og Anne Christine fød Graae. Hendes ældste Søster Mette Christine var 1768 bleven givet med Kiøbmand Lars Rasmussen Lange, senere Eier af Ørbek-lunde. Den 2den Søster Valborg blev 1778 givet med Justitsraad Engelsted til Rørbek og Risinge.

Faderen Willads Knudsen var død i August 1772, og Moderen hensad med Kongelig Bevilling i uskiftet Bo.

Ifølge et Familie-Sagn, som min Moder har meddeelt mig, skal Lunn have mødt megen Modstand, forinden han kunde opnaae Dortheas Ja, som jo nok kan have haft sin Rimelighed, da Lunn allerede var en Mand paa

36 Aar, hun derimod kun 22 Aar gammel, hvortil kom, at hendes Hierte vistnok allerede havde været berørt af Kiærlighedens Stemme.

Justitsraad Holm, Birkedommer paa Langeland, har fortalt mig Følgende: Holms Fader havde i sin Ungdom conditioneret som Contoirist i Nyborg; han var da kommet i Kiøbmand Knudsens Huus, han lærte Datteren Dorthea at kiende, og deres Hierter havde nærmet sig hinanden; men da den unge Holm var uden Protection og Formue, saa var Dortheas Fader bleven hæligen forbittret over denne Inclination, havde forbuden Holm sit Huus, og foranlediget, at han blev nødt til at forlade Nyborg. Holm reiste til Lolland, hvor han fik Emploi paa et Lehns-Godscontoir, og hvor han efter faa Aars Tieneste var saa heldig at blive ansat som Birkedommer. Glad ved sin lykkelige Livsstilling ilede nu Holm til Nyborg for at fremstille sig for Dortheas Forældre og begiære hendes Haand. Ved Husets Indgang mødte han et gammelt Tyende, som havde været Dortheas Amme, og til hende meddeelte han sit Ærinde; hun forfærdedes ved at see ham, og bad ham for Guds Skyld strax at begive sig bort, saa at Ingen fik ham at see, da Dorthea var forlovet med Inspecteur Lunn, og deres Bryllup var nær for Haanden. Sønderknust forlod Holm Stedet, og fattede den Beslutning aldrig at givte sig. Først efter 22 Aars Forløb, da Holm allerede var en middelaldrende Mand, forandrede han sin Beslutning og tog en Hustru, dog uden at føle Kiærlighed; men endnu som en gammel Mand havde han kun med Taarer kunnet fortælle sine voxne Sønner om sine Ungdoms Drømme og sit feilslagne Haab.

Om Dorthea nogensinde har erfaret Holms Tilbagekomst vides ikke, men hele hendes øvrige Liv vidner om, at hun blev Lunn en tro og hengiven Hustru, og vil man fælde Dom over hende i denne Sag, da bør

man vel huske paa, at hun var opdraget efter den Tids strenge Principer, efter hvilke en ung Pige ikke havde Raadighed over sin Haand, men at kun Forældre og Værger kunde bortgive denne. Hvem veed desuden, om der ikke muligviis er gaaet en Forsagelse igiennem hele hendes Liv.

Min Moder beskrev sin Svigermoder, som en stille, sagtmodig, meget beskeden, men strengt pligtopfyldende Kone; altid mild og venlig, men uden Varme, og da jeg fortalte hende, hvad Justitsraad Holm havde meddeelt mig, udbød hun, »Ja nu forstaaer jeg først min salig Svigermoders Livs-Opfattelse.«

4de Afsnit.

C. D. Lunn bliver Ægteemand og fortsætter Forpagtningen af Einsidelsborg.

Lunn har neppe nogensinde ahnet, hvilke Uveirsskyer der havde truet med at formørke hans Lykkes Himmel. Vi finde ham efter Nytaar 1774 i idel Travlhed for at berede sit Huus og Hiem til Modtagelsen af hans Brud.

Trende Afbrydelser findes antegnede i denne Virksomhed. Den 14de Januar bivaanede han sin Fætter Haagen Kallagers Begravelse. Det er ikke antegnet, hvor denne Begravelse har fundet Stød; ligesaa lidt har jeg fundet nogen Oplysning om hans øvrige Livsforhold; han var blevet Student samtidig med C. D. Lunn, men var flere Aar yngre af Alder; men han har ikke fortsat Studeringerne. Der er nogen Grund til at forbinde ham med en af min Fader omtalt svagsindet Onkel eller Fætter.

I Mai Maaned 1774 har Lunn besøgt sin Broder, Kapitain Mathias Lunn i Jylland, som dengang havde købt og overtaget Vinderslevgaard.

Det 6te Februar var det Dorthæas Navnedag i Almanakken; i Anledning af denne Dag havde Lunn udarbejdet og foræret sin Forlovede et saakaldet Binde-Brev, som har været en i sin Tid meget almindelig Skik, der, saavidt jeg forstaaer den, gik ud paa, at den Bændue skulde løse sig ved at opfylde en af Binderen stillet Betingelse. Dette Brev er et ganske mærkeligt Arbejde og maa have kostet Lunn megen Tid og Flid. Paa et Heel-Arks Papir er tegnet og med mange Farver coloreret en Ornamenttegning, sammenslynget i mange Festons, som dele Papiret i 2 store og 3 smaa Felter. I et Felt foroven findes Overskrivten, i 2 store Felter ligeoverfor hinanden et Digt i 4 Vers, og i 2 smaa Felter nederst Adresse til Modtagerinden. Ornamenterne er førte og baarne af mange symetrisk anbragte Engle, dels med Klæder paa, dels uden saadanne; der findes rigelige Anbringelser af sammenslyngede Hænder, næbbende Duer, brændende Hierter, Krands og andre symbolske Tegninger, og igiennem Alt dette er slynget og knyttet en Lidse af rød og grøn Silke, som er det Baand, der skal binde Modtageren.

Bindebrevets Text findes afskrevet nedenfor: Originalen er opbevaret i Glas og Ramme.

Velmeent Bindebrev

Til dydædle Jomfrue

Dorthæa Knudsen.

Min Musa, Kom! Gak til det Sted
 Hvor Guds frygt, Dyd, Forstand er inde
 Hvor Legems Smukhed er at finde
 Hvor Fromhed og er samlet med
 Hvor Hiertet er med Tungen Et
 Og Velstand ei foragter Andre
 Hvor trofast Kierlighed er seet
 Og Lyst til dydig at fremvandre.

Bind der et Baand om Dorthes Navn
 Bind Jomfrue Dorthe Knudsen eene
 Bind Hiertet fast til mig alleene
 Saa fremmes ret mit sande Gavn.
 Og naar Du hende bundet har
 Da siig: at Hun ei løset bliver
 Før hun hos mig sin Bopæl ta'er
 Og der Ti Tusind Kys mig giver.

Dernæst udbryd med Ønskers Flok
 Ønsk Sundhed, Lykke, Lyst og Kræfter
 Ønsk mange Leve-Aar herefter.
 Og dersom Ønsker ei er nok
 Saa fald for Herrens Trone ned
 Beed, at hvad som kan Navn' fortiene
 Udaf en sand Lyksalighed
 Sig her bestandig maa forene.

Min Sag Du ogsaa tale skal
 Hun er og bli'er min søde Pige
 Jeg stadig elsker uden Lige
 Indtil jeg er blandt Dødes Tal.
 Gid kuns vort Bryllup snart maa staae
 Jeg hendes Omgang daglig nyde
 Saa er min Lykke ovenpaa
 Saa kan jeg Trods til Avind byde.

Kierligst insinueret
 paa Dorthea Dag
 den 6te Februar
 1774.

Af
 hendes oprigtigste
 og til Døden hengivne
 Ven og Elsker
 C. D. Lunn.

Den 17de Februar dernæst har Lunn sendt sin Kiæreste 13 Ducater i Guld. Den 15de April har han besøgt hende i Nyborg og bragt hende et Par Ørenringe. Den 25de Mai har han atter været i Nyborg, og nu faaer Dorthea igien et Par Ørenringe, et Par Braceletter og ægte Guldtresser til en Hat.

Selv møder han med nye Guld-Tresser og Krampe paa Hatten, atter ny Paryk og nye Sko.

Disse Kiærestebesøg foranlediger en staaende Udgivt; hver Gang lader han sig accomodere, hvilket koster fra 1 til 2 $\frac{1}{2}$, for det meste lidt extra til Parfume.

Imidlertid har han havt meget travlt hiemme paa Gaarden; til 1ste Mai har han forøget sin Hus-Stand med en Husholderske, Jomfru Vium, og en Urtegaardsmand. I Forpagterboligen er der Murer, Snedker, Glarmester og Maler; der kalkes og hvidtes, Dørene repareres og nye indsættes; Vinduerne forsynes med andet og bedre Glas, nye Kakkellovne ere anskaffede og opsættes; især synes Blaastuen at være bleven forskiønnet; dernæst kommer tilhuse nye Meubler, Sengeklæder, Dækketøi, Porcelain m. m. af Sølvtoi en stor Sukkerskaal vog $21\frac{1}{2}$ Lod. Haven var i Foraaret blevet omlagt af en fremmed Gartner; der bliver plantet Frugttræer og Ziirbuske: Hoveriet har kiørt Gruus paa Gangene og har luget Græsset af Gaardspladsen. Den 15de Juni er Dorthea Knudsens Udstyr kommet søværts fra Nyborg til Einsidelsborg; og ved samme Tid løser Lunn Kongebrev.

Den 7de Juli 1774 feiredes Lunns og Dorthea Knudsens Bryllup i Brudens Hiem i Nyborg, og det kan neppe betvivles, at det er gaaet for sig med tilbørlig Stads og Høitidelighed. Lunn skriver kun derom i Regnskabsbogen et stort »NB. havt Bryllup.« men saa kommer der bagefter en heel Deel Smaa-Udgivter til Accomodeur, Barbeer og Parfume, ny Paryk og hvide Silkestrømper og Sko.

Til Bryllupshøitideligheden blev indleveret et Digt, af hvilket et Exemplar i Guldbind endnu existerer, som jeg ikke veed bedre at bevare end ved at lade det indhæfte i disse Blade. Jeg vil ønske, at Forfatteren selv har forstaaet hvad han skrev, item Brudeparret og Giesterne! jeg indrømmer, at jeg ikke har kunnet tolke Meningen af en stor Deel af Digtet.

Et velmeent

Til Lykke

offereret

BRUDGOMMEN

Velædle og Velfornemme

Hr: CHRISTIAN LUUN

og

BRUDEN

Dydædle og Dydziirede

**Somfr: DORTHE CATHRINE
KNUDSEN**

da De celebrerede Deres Bynllups-Fæst

i et Høytanseeligt Sælfskabs Nærværelse

udi Nyborg d: 7de Julii 1774.

af

Brude = Parrets

underdanige Tiener

C * * *

Om man randsage vil blandt den utallig mængde
 Af Skikke, som hos os, og andre finder sted,
 Om man et tænke=Nu vil laane Tidens længde,
 Da en af Tid og Brug vist størst kan kiendes ved.

En Brug som bruges ey allene blandt de gamle
 Hvis lebe=Scene dem, har lærdt dens nytte men
 Endog hos yngre som af Fornuft kand samle
 Dens Skyldighed til hver, som bærer Navn af Ven.

En Brug hvis Opkomst og bestemte første Skranke
 Dybt ind i Tiden, ja end og til første toe,
 Sig strækker, saa den kand af billig dømmes Tanke
 Som ældre Broder her blandt vore Skikke boe.

Men at mit Prædicat ey skal det gunstig Dye
 Baaføre Riedsommelighed, Velcædle Brude=Par,
 Da vil jeg mit Subject nu strax ved Siden føye,
 Som er: **Til Lykke**, thi min Ven ey bedre har.

I Dag da Himlen Dem Velcædle Brudgom byder
 At see en Evam, en, hvis Dyd og Jomfru=
 Stand

Vist udi et og alt sin Himmel=faaredt fryder
 Da ønskes Dem Lev Vel ey bedre, ønskes kand.

Lyksalig Stand hvor **Dyd** af **Dyde**-alt omarmes!

Lyksalig Stand hvor **Toe** som eet, kand blive **Eet**
 Lyksalig **fromhed** som i **Mildhed** kand opvarmes
 Lyksalig Stand, som hver vel skylder sit valet.

Dydcædle Jomfrue! ja her skyldes en almægtig
 Al Tak som parrer **Dem** med sliq en ægte **Ven**
 Her skyldes Tak til den som gjører **Standen** prægtig,
 Med meer end skrives kand af min for simple **Pen**.

Nu Gud som binder selv i Dag saa fast en Knude
 Han byde Velstand, Fred, Lyksalighed, og Ro
 At strømme ned til **Dem** paa **Deres** brude Bude
 At **De** ret Parrede maae ubi Glæde boe!

Naar Tiden siden er **De** mættede af Dage
 Skal skue **Ævighed**, og Himle, give Gud
 De **Regenstabs** parat herfra maa kunde drage
 Det ønsker en og hver, vor **Brudgom** med sin **Brud**.

Bryllupshøitidelighederne have været i 7 Dage, og Lunn har været flot med Drikkepenge, men han har ogsaa betænkt Byens Fattige med en anseelig Gave, og fra den Tid begynder en Skik som Udgivtsbogen viser at være vedligeholdt i den længste Tid af hans Levetid, nemlig: at ved enhver Høitidelighed, som Lunn eller hans Hustru har bivaanet enten samlede eller enkeltviis, være sig offentlige eller private. ligetil private Selskaber og Baller, er der altid uddeelt en Gave til de Fattige paa det Sted, hvor Festen er holdt.

Forinden de Nygivte forlade Nyborg, har Lunn forsynet sig med et rundeligt Parti af Toilet-Gienstande og Parfumerier samt et Hus-Apothek.

Den 14de Juli har det unge Par holdt sit Indtog paa Einsidelsborg, og det er nok gaaet pænt til; thi der er gjort Udgivter til Krandsbinding og Musikanter og Gaardens Folk, Jomfruen, Pigerne, Ladefogden, Kudsken og Urtegaardsmanden have faaet Douceurer.

At der nu med Hustruens Indtrædelse i Hiemmet er indtraadt en Forandring i Lunns Oeconomie og Husholdningsførelse, viser Udgivtsbogen. Strax i Hvedebrødsdagene har han bragt forskellige pæne Ting; det seer ud, som om han havde giennt disse, indtil han havde faaet sin Dorthea hiem. Han har blandt meget Andet foræret hende en Kanariefugl, og han kjøber til hende *essentia amoris* for 1 L 8 B .

Den 5te August reiste Lunn til Jylland til sin Broder Capitain Lunus Bryllup, som stod paa Grauballegaard, hvor Bruden Enkefru Charlotte Amalia de Fischer, født Hansen, boede som Forpagterske efter sin første Mands Død; om C. D. Lunn har havt sin unge Kone med, kan ikke sees, men er nok muligt, da hans Reise-Udgivter ere større, end jeg kan antage, at han allene vilde have brugt. Et stort engelsk Spisestel, som han paa den Tid har indkøbt, har vist været Brudegaven.

Den 29de September har Lunn paabegyndt en Reise til Sielland; Maalet for Reisen er ikke betegnet; han har blot skrevet »paa denne Reise forødet 16 Rdl.« et Udtryk, han ellers aldrig har brugt; det synes derfor, som om han ikke har været tilfreds med sin Tour.

Medens Manden er fraværende, er Dorteaa blevet upasselig, og hjemkommen har Lunn daglig hentet Medicin i Odense og fin Rhinskviin; om Doctor siges Intet, og Madammen maa snart være blevet rask.

Den huslige Oeconomie er fra nu af gaaet mere over i Konens Hænder; hun har besørget Udgivterne til Spind, Vævning og Tøifabrication. der nu paa ægte fyensk Viis har antaget temmelig betydelige Dimensioner, ligesom til mange andre Husholdningsgjenstande; men morsomt er det, at naar Lunn skriver i Bogen »givet min Kone til« saa føier han bestandig til, hvortil Pengene skulle bruges, saa man kan bestandig følge deres Foretagender.

Fra Lunns Givtermaal begynder en anden Udgivts-Branche, som senere vedligeholder sig igennem deres hele Liv, og det er de bestandig tilbagevendende Understøttelser til trængende Slægtninge, hvoraf nogle til omtrent faste Terminer, andre til ubestemte Tider. Allerede i dette Aar i August giver Lunn Penge-Gaver til sine egne Slægtninge Sadelmager Niels Hansen Lunn og Hiulmand Christian Lunn, og til sin Kones Cousine Fru Passow, der var givt med en stakkels Lieutenant, og maa have levet i meget trange Kaar.

Den unge Kone synes strax at være anviist sine specielle Indtægter, thi paa Meierie-Indtægtssiden føres »Givet min Kone for Ost« og »leveret min Kone for Kalvskind«. Hun har ogsaa havt Indtægt af Uld, Vox og Honning.

Den 5te October har Lunn med Kone besøgt Odense Marked; han har givet hende 4 Rdl. som Markedsgave,

men han har desuden foræret hende 2½ Alen jaen jaen Silketøi, en polsk Hue til 5 Rdl., Sølv Tresser til en Fraque m. m., selv har han besørget Indkiøb til Huset hos diverse Handlende.

Til Julen bringer han atter Konen Presenter, men det er kun ubetydelige Ting.

1775 den 2den Januar har Lunn havt Selskab og Dands; 1ste Gang at sligt er at see i Udgivtsbogen.

I Begyndelsen af Marts har Lunn med Kone været paa et længere Besøg i Nyborg; der gives Drikkepenge adskillige Steder, og flere Gange Gaver til Fattige.

Ved Paasketid opgjorde Lunn sit Vildt Regnskab og fører til Indtægt for Grev Putbus baade for hvad Vildt der er solgt til Fremmede, og hvad der er forbrugt i Huset, hvilket sidste ikke er ubetydeligt, thi der er for-
tæret Vildt for 14 Rdl.; og naar man betaler en Hare med 1 à 2 h , et Par Vildænder med 12 z , et Par Brus-
høns 4 β og en Regnspaave 8 β , saa kan der være spiist Vildtsteg mange Gange for 14 Rdl. Jagten maa Lunn selv have drevet, da han anskaffer sig 2 Støvere, Phoebus og Klinge, og en Høsehund Apollo.

Den 4de Juni har han og Kone været i Nyborg, hvor de gjøre flere Indkiøb, deriblandt en Gnavpose til 11 h og et Theskriin til 10 h .

Fra den 24de Juli til den 2den August har Lunn været i Besøg hos sin Broder paa Vindersløvgaard, hvor der var Barnedaab og Fadderstads; han har denne Gang seilet i en Fiskerbaad directe fra Einsidelsborg til et Sted i Jylland, hvor han har laant en Vogn til videre Befordring.

I October anføres, at Lunn i den forløbne Sommer har havt betydelige Tab af Kreatur ved forskellige Sygdomme og Uheld, nemlig: 4 Køer, 5 Quier, 3 Kalve, 2 Sviin og 8 Faar. I samme Maaned besørges en større

Indslagting af 3 Køer, 5 Sviin, 5 Faar og Beder og 68 Giæs.

Den 7de December 1775 har Lunn skrevet: »Idag Kl. 4 Eftermiddag gjorde min Kone Barsel, da Gud velsignede os med en Søn Willards.« Bagefter kommer saa alle Udgivterne ved den Leilighed. Navnet paa Sønnen maa forud have været betænkt, da det er nedskrevet strax efter Fødselen. Det maa mærkes, at Lunn har forandret det gamle Navn i Konens Familie Willads ved at skyde et r ind foran d, et Par Gange har han skrevet den spæde Søns Navn saaledes, men senere Willars med r uden d, og saaledes skrives det nu fra Slægt til Slægt. -- 1776 ved Nytaar er der givet Presenter til Adskillige, og samtidig Gaver til en heel Deel uformuende Slægtinge. Den 19de Januar døde Lunnns Svigermoder, gamle Madam Knudsen i Nyborg, hvisaarsag han strax reiste derhen, og i den følgende Tid har han været oftere i Nyborg.

Den 14de Februar holdt Madam Dorthea Lunn sin Kirkegang, og Sønnen blev døbt i Agernæs Kirke Willards Knudsen Lunn. Fadderne vare:

Fru Oberstinde Gramboe fra Sanager

Frøken Elner sammestedsfra

Hr. Grev Knuth fra Gyldensteen

Hr. General Schøller fra Margaard

Hr. Krigsraad Schibbye fra Østrupgaard og

Hr. Sparrevogn fra Kiørup.

Der har været et ordentligt Gilde ved denne Fadderstads, thi »til Kokken Petterson som lavede Maden« er betalt 10 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 4 β , til »Nogle som gjorde Opvartning« 2 Rdl, 12 β ; saa har Sgr. Friedenreich faaet »for Vers at forfatte 2 Rdl.« dernæst er der givet ud baade af Penge og af Varer saa vel til Familie-Fattige som andre Fattige. Præst og Døgn have faaet dobbelt Offer,

nemlig hver for sig for Moderens Kirkegang og for Sønnens Daab, og adskillige Drikkepenge ere uddeelte.

Den 7de Marts reiste Lunn med sin Kone til Nyborg, da afdøde Madam Knudsens Brevbog skulde aabnes, og er der da besørget Skifte og Arvedeling af Knudsens Bo imellem de tre Søstre. Samme Reise benytttes til atter at forøge Madammens Garderobe; dennegang med »en Kofte med Skiørt af engelsk Tøi,« og en Do. Do. af Silketøi, som betegnes Gradefue. Det mærkelige er, at uagtet Madam Lunns Moder nylig er død, blive disse kostbare Klæder kantede med blaa Baand; Damerne have vel dengang ikke været saa ivrige for at gaae sørgeklædte som i vore Dage. I den nu følgende Periode er Lunns unge Kone blevet aldeles overdænget med gode og kostbare Klæder af alle mulige Slags, indkiøbte saavel i Odense som i Kiøbenhavn; de ere for hyppige til idelig at antegnes. Iblandt det Meget, der er anskaffet, er der en mig ubekjendt Gienstand, som tydelig er skrevet »Pamfeluscher«.

Ved Foraarslønningen er nævnt blandt Tienstefolkene »Lille Hans«. Det er en Dreng, født paa Einsidelsborgs Gods, som Lunn havde kiøbt som Vorned af Grev Putbus, og senere givet Fri-Brev. Denne Dreng har han siden taget med sig til Knabstrup, hvor han først blev Tienerdreng, kom saa i Gartnørlære, blev senere Gartner og Skytte, endelig allene Skytte, indtil han efter henimod 60 Aars tro Tjeneste afgik ved Døden.

I Juni Maaned har Lunn igien været i Besøg hos sin Broder, Capitain Lunn paa Vinderslevgaard.

Den 22de Juni reiste han med sin Kone til Nyborg, ved hvilken Leilighed de staae Fadder hos Konens Svoger, Lars Rasmussen Lange, der var bleven Overkrigs-commissair.

Den 12te Juli har Lunn atter været i Nyborg, hvor

han har gjort Afregning med adskillige Mænd og betalt Regninger.

Nu opstaar der en Lacune i Regnskabsbogen, som kun udfyldes ved Lønningsudgiverne til Mikkelsdag i samme Aar.

Det maa være Forberedelserne til den store og vigtige Forandring, der forestod i Lunn's Livsstilling og Virksomhed, som har foranlediget denne enestaaende Forsømmelighed i Bogføringen, thi de sædvanlige nøiagtige daglige Optægnelser begynde først igien, da Lunn sidder ved Skrivebordet paa

Knabstrup.

Lunn forlod Einsidelsborg og flyttede med sin Familie og Husstand til Knabstrup til Nytaar 1777, men han beholdt Forpagtningen af Einsidelsborg, og den drives af Forvalter Schønning indtil Paaske 1778, da han med Grev Putbus's Tilladelse afstod den til Birkedommer Hans Holm.

5te Afsnit.

C. D. Lunn kjøber Knabstrup.

Knabstrup havde været eiet af Krigsraad Jørgensen fra 1764 til 1770, da han afgik ved Døden; hans Enke, Marthe Marie født Terkelsen, blev med sin Stifsøn, Stephan Jørgensen, og sin egen Søn, Lyder Schiellerup Jørgensen, ved Eiendommen, og givtede sig 1772 igien med Hr. Jørgen v. Hielmkrone, der havde eiet Kattrup, som han ved dette Givtermaal solgte. Hielmkrone blev altsaa Eier af Knabstrup, men bragte i faa Aar sine Formuesomstændigheder saa meget tilbage, at han ikke kunde udrede Skatter og Renter m. v. og da hans Hovedcreditor, en Mand i Kiøbenhavn ved Navn Christian Lodberg

Eilertz døde, fordrede Skifteretten i Kiøbenhavn Capitalen udbetalt, og da dette heller ikke skete, blev Gaarden efter Dom og Execution stillet til Auction den 13de August 1776. Denne Auction mislykkedes, hvorfor en ny Auction blev berammet til den 5te September næstefter. De for dette Auctions-Salg stillede Conditioner vare meget besværlige for den eventuelle Kiøber, nemlig: Gaarden solgtes fuldstændig nøgen uden nogensomhelst Besætning eller Inventarium; ikke engang indmurede Kiedler, Kakkelovne eller andre muur- og nagelfaste Ting medfulgte, men ikke desmindre skulde Eiendommen overtages strax, og fra Hammerslaget staae for Kiøberens Regning og Risico. Quæg og Meierie var bortforpagtet til en Mand ved Navn Albrecht Jensen, som ikke var opsagt til Fraflytning og altsaa var i Besiddelse af Hielmkrones Quæg. Saavel Hr. Hielmkrone med Familie og Husstand, som alle hans Eiendele af Indbo og Udbo, Heste og Quæg m. m. kunde blive i uforstyrret Ro paa Gaarden i 6 à 8 Uger efter Auctionen; Herskabet skulde beholde og nyde i dette Tidsrum alle mulige Agreements af Haven samt Jagt og Fiskerie, der skulde leveres saa meget Brænde, de vilde bruge; Heste og Quæg og andre Kreaturer skulde tilbørligen græsses og fodres, og endelig kunde Hr. Hielmkrone, naar han fik i Sinde at reise, forlange sit Bohave befordret ved Godsets Hoverie til Kiøbenhavn eller andenstedshen lige saa langt.

I det samme Tidsrum havde den tiltrædende Eier ikke Krav paa Andet eller mere, end »at blive anviist et Par Værelser til sit Ophold.« Endnu er at tilføie, at en betydelig Deel af Kiøbesummen skulde erlægges contant ved Hammerslaget, og hele Røsten ligeledes contant til 11te Juni Termin 1777. Det sees slet ikke, om Sælger eller Kiøber skulde have Indtægten af Meieriet i de 6 eller 8 Uger, i hvilke Sælgerens Quæg skulde fodres.

Alle disse strænge Vilkaar have dog ikke afskrækket Lunn som Liebhaber; han havde som Saadan, kun een Concurrent, nemlig en Hr. Frost, som paa Basis af en Deel Forandringer, som han forlangte i Vilkaarene, bød 50,100 Rdl., men da Skifterettens Fuldmægtig, Hr. Procurator Wosemose, erklærede dette Bud for uantageligt, og yderligere oplyste, at Eiendommen var behæftet med 54,200 Rdl., under hvilken Sum Salg ikke kunde skee, bød Conferentsraad Cederfeld paa Lunns Vegne 54,300 Rdl. paa Vilkaar af, at den i Conditionerne betingede 8 Dages Betænkningstid for Sælgeren skulde bortfalde og Afgiørelse finde Sted ved Tilslaget. Dette Bud blev modtaget, Tilslag blev givet, og nu var altsaa Lunn Eier, medens Hielmkrones Udbytte af Eiendomssalg var 100 Rdl.

Imidlertid maa sandsynligviis Lunn med det samme have afkiøbt Hielmkrone det Fornødne af den Besætning og det Inventar, som var hans Eiendom, thi jeg finder, at Hielmkrone har quitteret for 700 Rdl., som Lunn strax har betalt ham, og rimeligviis ere de komne overeens om deres hele Mellemværende, thi der findes ikke Spor af nogen Conflict imellem dem; tvertimod vedblev der at bestaae et venskabeligt Forhold imellem dem i flere Aar.

Da Auctionen fandt Sted midt i den travleste Høsttid, maatte det være Lunn om at giøre, at blive fri for Sælgerens 8 Dages Betænkningstid, da meget af Sædehøsten kunde blive ødelagt under et 8 Dages Interregnum, under hvilket Eiendommen saa at sige var herreløs.

Et Sagn har gaaet, at Det, som havde givet Lunn Mod til at købe Knabstrup, var den gode Høst, som Markerne lovede i 1776. og da navnlig, at Baunebakken præsenterede en smuk Hvedehøst, idet han drog den Slutning, at naar en saa høi Bakke kunde bære saa god

Hvede, maatte de øvrige høie Bakker være lige saa god Jord; er Sagnet sandt, har Lunn vistnok selv snart følt Skuffelser, men løierligt nok er det, at hverken C. D. Lunn eller hans Efterfølgere have nogensinde dristet sig til at byde den nævnte Bakke at bære Hvede, førend nu efter lidt mere end 100 Aars Forløb, Bakken atter har givet en smuk Hvede Afgrøde.

For at kunne giøre de til 11te Juni 1777 stipulerede Udbetalinger, fik Lunn optaget følgende Laan:

Paa 1ste Prioritet et Laan af Geheimeconferentsraadinde Raben født Plessen 21,000 Rdl.

Paa 2den Prioritet et Laan af Krigsraad Jørgensens Sønners Fædrearv, som havde været prioriteret i Knabstrup i Hielmkrones Tid:

Den ældste Stephan Jørgensen 7,600 Rdl.

Den yngste Lyder Jørgensen 6,400 —

————— 14,000 —

Paa 3die Prioritet:

1. Provst Tostrup i Svenstrup 3,000 Rdl.

2. Jomfrue Ølgaard i Asminderup 2,600 —

3. Provst Bring i Asminderup 3,400 —

————— 9,000 —

Tilsammen Prioriteter 44,000 Rdl.

Heraf maa altsaa sluttes, at Lunn har kunnet af egne Midler udrede Resten af Kiøbesummen, som var 10,300 Rdl., samt at han ligeledes har kunnet betale Hielmkronen for Kiøbet af Besætning og Inventarium, som maa have andraget en ikke ubetydelig Sum; og derudover maa

han endda have havt en Sum tilovers til Drivtsomkostninger, som kan sees af de mangesidige Operationer, han strax har begyndt med. Mærkeligt nok at der i Lunns iøvrigt saa omstændelige Regnskabsførelse aldeles ingen Antegnelse findes om disse Puncter.

Det maa nu have Interesse at see, hvad det var som Luun havde kiøbt, og jeg vil forsøge at beskrive Eiendommen Knabstrup paa Kiøbets Tid, saa godt jeg formaaer at uddrage det af alle de Kilder og Oplysninger, jeg har kunnet finde.

Gaardens Bygninger maa i det Hele antages at have været ret gode; vel var Borggaardens østre Fløi (Kiøkkenlængden) saavel som den derfra udgaaende søndre Fløi i Ladegaarden (Beboelsesfløien) vistnok Gaardens ældste Huse, anlagte og byggede af Johan Sparre efter gamle Knabstrups Brand c. 1620—22, og navnlig var Kiøkkenfløien et snurrikt Exempel paa forældet Bygningsstiil, men Corps de Logis var undergaaet en betydelig Ombygning og Forbedring af General Dombrock c. 1724, og de 2 store Stuer eller Sale vare udstyrede med en vis Pragt. Den vestlige Fløi i Borggaarden, som ogsaa maa have været fra Dombrocks Tid, var bygget af udmærket godt og stærkt Egebindingsværk og indrettet til 5 Pragtværelser med Corridor, tildeels meget elegant udstyrede med kostbare Paneler og Tapeter. Mellemløien i Borggaarden mod Syd var bygget af Familien Castenschiold i 1750—60, men af mindre godt Materiale og Arbeide.

Den store Lade var rimeligviis opført af Baron Wittinghoff eller hans Svigersøn, Baron Brockdorff omkring Aaret 1700, da Gaardens Tilliggende omtrent var blevet fordoblet ved Indlæget af Byen Bonderups Jorder; den kunde høist være 80 Aar gammel, og var udmærket godt anlagt og bygget. De 2 store Staldbygninger til Heste og Quæg i Vest og Øst af Ladegaarden maatte være at ansee for nye, da de vare paabegyndte af Ca-

stenschiolderne 1750—60 og dernæst fuldførte af Jørgensen, altsaa for høist 15—25 Aar siden. Alle Bygningerne vare teglhængte, hvilket blev Aarsagen til deres Forfald, thi da Tegltaget i en senere Periode ikke blev vedligeholdt, trængte Sne og Regn igiennem alle vegne, saa at Tømmer og Træværk opraadnede. Endnu var der det fraliggende Meierie, en taalelig god Bygning, omgivet af nogle smaa Udhuse, der vistnok vare Rester af Gaardens første Anlæg, hvortil Materialet var taget af gamle Knabstrups Brandtomt.

Haven bestod af 2 Dele nemlig et Parti syd og vest for Stuelængderne indtil Parkerne og Mosen, hvilket var den oprindelige Have, og et andet Parti, det saakaldte Leerqvarteer vesten for Staldbygningen omgivet af 3 Valdneð Alleer, hvilket Parti var anlagt af Castenschiolds. Haven har havt smukke Anlæg f. Ex. Buegangen og flere stadselige Hække; den var stærkt besat med fortrinlige Frugttræer; den har vistnok været velholdt, thi der foreligger Beviser for, at alle de tidligere Eiere. Brockdorff, Dombrock og Castenschiolderne især have været store Have-Elskere.

Gaardens Jordtilliggende var i Omfang det samme som nutildags, omkring Gaarden omtrent 840 Tdr. Land af Ager, Eng og Skov, og dertil det fraliggende Dyrehave-Complex af Areal omtrent 260 Tdr. Land Eng, Mose og Skov. De oprindelige Jorder til Knabstrup vare stærkt skovbevoxede, og Skov, Agre, Eng og Moser løb ind imellem hinanden i et forunderligt Chaos. De inddragne Bønderjorder af Bonderup By vare omtrent skovløse, men de vare fulde af Mosehuller og Engstrøg, som gjorde dem paa store Strækninger uskikkede til Sæddyrkning. Udgrøvning var dengang ukiendt, og hvor Regn og Sneevand ikke havde Kraft til at skiære sig ned i Jorden og danne naturlige Bæklob, der blev Vandet staaende i Lavningerne og dannede Søer eller

Moser, som naar de fløde over, rislede hen ad de laveste Jordstykker og dannede Engstrimler, indtil Sommertørken fordampede Fugtigheden; derfor blev der i den Tid altid skiølnet imellem Enghø og Mosehø, hvoraf det første ansaaes for godt, det sidste for slet Foder. Krigsraad Jørgensen havde forandret det gamle Trevangsbrug til et Firevangsbrug, hvisaarsag hans Enke i en Indberetning til Rentekammeret berømmer sin salig Mand meget for denne store Forbedring i Agerbruget. Af de 4 Vange bleve 2 besaaede aarlig, medens de andre laae ubesaaede og hvilede eller forberedtes til nye Besaaing ved Svine-rodning; Brak var ukiøndt saavel som Kløver- eller Græsfrø-Saaing, og de hvilende Jorder gavederfor ingen anden Græsning eller Foder end Quikgræs og andet Ukrud. Benyttelsen af Jorden til Sæd var for det meste uden al Plan eller Drivtsfølge, og Valget af Udsæd beroede paa, hvad man troede, at Jorden bedst vilde bære frem, ofte den samme Sædeart paa samme Plet, indtil Jorden viste sig fuldkommen træt, deraf fremkom, at Hvede, Rug og Byg saaedes jevnslides i samme Vang, og Havre blev i Røglen kun dyrket paa de daarlige Jorder, hvor ingen anden Sædeart vilde gro. Hvede var i forrige Aarhundrede en ny Sædeart, som kun lidt efter lidt fik Indpas paa de større og mere veldrevne Gaarde.

Dyrehaven og de tilstødende Enge vare forholdsviis i langt bedre Tilstand end Jorderne omkring Gaarden, og Hø Avlen var temmelig riig. General Dombrock havde allerede i Aarene 1730—40 forsynet de største Engstrækninger, Aakrogen og Beensletten, med Diger og Flekgrøvter for at bortdrage den store Suurhed og Kildeholdighed, men paa de øvrige Engstrækninger fandtes en stor Mængde Elle- og Vidie-Stubbe, og baade disse og en Deel af Dyrehaveskoven stode i vaade Aaringer stadigt under Vand. Skovene befandt sig i en vis Urtilstand

og vare aldeles ikke Gienstand for Cultur; der existerede ingen Skovveie og ingen Afgravning af de mange og store Mosestrækninger. Skovene bleve stadigt benyttede til Græsning for al Slags Kreatur, og den væsentligste Indtægt af Skovene bestog i Flæsket af de Sviin, som vare blevne fede ved Olden og lignende. Heraf resulterede, at Opvext og Ungskov havde meget ondt ved at komme frem. Den meest værdifulde Bestand i Knabstrup Skov var en Masse af gamle prægtige Egetræer, noget iblandet med Bøg og Ask; men store Strækninger vare begroede med Esp, Røn, Elle, Hessel og Tiørn, og med Alt, hvad man nu kalder Skov Ukrud. Brænde var endnn ikke videre Gienstand for Salg, da Alverden havde Skov nok, men der anvendtes heller ikke nogen Oeconomie i Brugen af simpelt Brændsel. Jagten paa dette Terrain var ypperlig, og der fandtes rigelig af al Slags Vildt. Fiskeriet var i god Orden, og der er Spor af, at denne Industrie var drevet med Omhu og Indsigt af alle Eiere i umindelige Tider. Da Lunn tiltraadte Knabstrup, var der endnu 8 Fiskedamme velordnede og indrettede med Stibord og Afløb, og besatte med ypperlige Fiske af Karper, Karudser, Aborrer, Sudere og Giedder.

Den store Halesø og Flægsøen omkring Gaarden vare dengang allerede forlængst nedlagte.

Gaardens Meierie var bortforpagtet, men jeg har ikke kunnet finde, hvor stort et Antal Quæg Forpagteren havde; hans aarlige Afgift var 900 Rdl.

Eieren havde desuden sine egne Husholdningskær. Avlingen blev drevet ved fuldt Hoverie af 42 Gaarde. Til Haven havdes Ugedage af Husmænd, omtrent 2 Mand daglig.

Bøndergodset bestod af 52 Gaarde og 60 Huse, af hvilke nogle faa vare tillagde Jordlodder, men de allerfleste vare jordløse Huse; desuden hørte til Godset

Vendets Mølle, som dengang var en Vandmølle, endvidere et Mølle Privilegium paa en nedlagt Mølle i Sønder Jernløse.

Af ovennævnte Gods var foruden Hoveriet, den hele Jordebogsindtægt for Aaret 1776, 332 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ i Penge, 272 Tdr. 4 Skpr. Byg, 3 Tdr. Havre, 43 Lam, 43 Giæs, 84 Høns, 41 Snese Æg. Efter Capitelstaxten for 1776, som var 1 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ for Rug, 8 $\frac{1}{2}$ 8 β for Byg og 6 $\frac{1}{2}$ 5 β for Havre, og Priser efter Antegnelse, 4 $\frac{1}{2}$ pr. Lam, 1 $\frac{1}{2}$ 8 β pr. Gaas, 1 $\frac{1}{2}$ pr. Par Høns og 5 β for en Snees Æg, bliver hele Gods-Indtægten sammenregnet 769 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$ for 1 Aar.

Afgifterne af Husene og Vendets Mølle var omtrent at regne for 150 Rdl., saa at der paa de 52 Gaarde falder 620 Rdl. eller henimod 12 Rdl. pr. Gaard, hvilket skulde synes at være lempelige Afgifter. Endnu bliver at tilføie Kirketienden af Sønderjernløse og Søstrup Sogne, der ydedes i Kiærven.

Med Godset fulgte det vornede Mandskab, og den med Jordebogen følgende Lægdsrulle udviser, at der i Kiøbet med Knabstrup fulgte følgende Vornede:

Reserver, d. e. under 18 og over 36 Aar	109 Mand
Soldater	14 —
Ryttere	3 —

Ved Bøndergodset var der den Ulempe, at det laa tildels adspaltet og langt fra Hovedgaarden. Kun Byerne Dramstrup, Vendet og Bakkerup henhørte udeelte til Knabstrup; derimod havde Godset

6 Gaarde i Bendeboe i Skamstrup Sogn	1 $\frac{3}{4}$ Miil fiernt
2 — i Tornved i Jyderup Sogn . .	1 $\frac{3}{4}$ —
4 — i Ulkestrup i Ondløse Sogn . .	1 $\frac{1}{2}$ —
1 — i Alkestrup i Asminderup Sogn	2 —
1 — i Sadserup i Søstrup Sogn . . .	1 $\frac{1}{2}$ —
1 — i Uglerup i Hørbye Sogn . . .	3 —

1 Gaard i Sandby i Kundby Sogn . . . 2 Mile fiernt
 1 — i Sneglerup i Grevinge Sogn 4 —

De Gaarde, som vare indenfor 2 Miles Grændse, maatte forrette fuldt Hoverie til Knabstrup; ved den lange Distance blev dette Arbeide forøget i høi Grad; ofte i Foraarstiden, naar Veiene vare slette, vare Bøndernes magre og usle Heste næsten trætte, inden de naaede det Sted i Hovmarken, hvor der skulde pløies eller harves; det samme var Tilfældet, naar de om Vinteren i daarligt Føre bleve tilsagte, for at bortkiøre Sæd eller andet Hovlæs fra Hovedgaarden til Holbek, Kallundborg eller Kiøbenhavn.

Bøndergodset var i det Hele i temmelig forarmet Tilstand; mere end $\frac{2}{3}$ Dele af Gaardmændene havde større eller mindre Restancer, som skyldtes paa Skatter og Afgivter, og deres Besætninger og Inventarier vare saa usle, at de ofte ikke formaaede at forrette Hoverie-arbeidet. Vel fik Lunn hele Restancefordringen med i Kiøbet af Eiendommen, men den maatte han hellere have undværet, thi den afgav kun et sørgeligt Beviis for, at Bønderne hverken kunde betale de gamle eller de nye Afgivter. Hoved- og Kassebogen fra den Tid udviser da ogsaa, at det kun er en ubetydelig Deel af de gamle Restancer, som nogensinde er blevet betalt.

6te Afsnit.

Lunns Liv og Virksomhed efter at være bosat paa
 Knabstrup.

Frå den 1ste Januar 1777 har Lunn begyndt de daglige Optegnelser i sine Regnskabsbøger, og det synes, som om han med Hustru og Husstand er kommet i nogenlunde Orden paa Knabstrup. Indflytningen er Nyt-

aarsdag høitideligholdt med Musik og anden Festlighed; der er uddeelt Douceurer til Betiente og Tienestefolk, og de Fattige ere betænkte med en Pengegave.

Han havde medtaget fra Einsidelsborg Husholdersken Jomfru Wium, lille Willars's Amme Maren, som nu var Barnepige, en Stuepige, en Kokkepige, 2 Karle og lille Hans, som han havde kjøbt af Grev Putbus.

Hr. Hielmkrone med Familie var flyttet til Kiøbenhavn, og det synes, som om Alt er skeet i god Forstaaelse imellem den forrige og den nuværende Eier. Hielmkrones Forvalter Aarup maa ikke have været Lunn tilpas; han er bleven opsagt til at reise til Paaske, og da bemeldte Msg. Aarup havde af Hielmkrone er holdt et Fæsteløvte paa Nøkkentved Gaarden, hvor der fra Castenschioldernes Tid sad en Enke efter en tidligere Ridefoged, Hendrik Pedersen, indløste Lunn dette Fæsteløvte ved at betale Aarup 100 Rdl. Som Forvalter kom saa til Paaske en Msg. Danholm, som blev i Tienesten, indtil han blev befordret i Aaret 1790 til Degn i Sønder Jernløse.

Det sees, at Lunn strax har udfoldet sin sædvanlige Travlhed; han har strax antaget Dagleiere til at udføre saadanne Arbeider, som han ikke vilde forlange af Hovbønderne, saasom Rødning af Steen og Stubbe, Omsætning af Steengiærder og andre.

Den 23de Januar reiste han til Nyborg til Skifteforretning efter sin Svigermoder Madam Knudsen; han har derfra hiembragt en heel Deel Mobilier og andet, udtaget efter Vurdering af Madam Knudsens Størvbo. I Februar og Marts har han gientagende været i Forretninger i Kiøbenhavn, hvor han ikke forsømmer Leiligheden til at gaae i Comoedie; og han hiembringer hvergang Presenter til sin Kone, undertiden ikke smaa.

Lille Willars har neppe været noget stærkt Barn,

da han allerede neppe 1½ Aar gammel bliver forsynet med Snørliv.

I Vinterens Løb har Lunn selv (det kan ikke sees, at han har havt nogen kyndig Hielp eller Landmaaler) opmaalt Gaardens Agerjord, og indeelt den i 9 Marker, istedetfor den ældre Inddeling i 4 Marker; og i Foraaret derefter har han foretaget Besaninger med Stræben efter at indføre en planmæssig Drivt, hvilket var meget vanskeligt paa Grund af den planløse Maade, hvorpaa Jorderne tidligere havde været brugte; der er ogsaa medgaaet 8 Aar, inden en velordnet Drivtsfølge kunde etableres. Der existerede tidligere ingen Opmaaling af eller Kort over Knabstrups Jorder, saa det var ikke let at arrangere en planmæssig Inddeling af Gaardens Marker i det Virvar af Strøskov og Storskov, Moser, Enge og Søer, hvoraf Terrainet bestod. Imidlertid er det dog lykkedes Lunn at faae gennemført en Inddeling, som i alt Væsentligt er bibeholdt indtil Nutiden, men hvis Optegnelser om Foraarsbesaningen giver, naar man kender Terrainet, et forunderligt broget Billede, da dette Aars Besaaning har, for at forberede den senere Plan, maattet skee ved at saae de forskellige Sædarter paa mange forskellige Steder, Noget hist, og Noget her, ligesom det kunde ventes, at Jorden vilde give noget Udbytte, hvilket endda har været ringe nok.

I April Maaned er indtraadt det Uheld, at hele Gaardens Hestebesætning blev angreben af Skabsyge, som har været meget generende, da Lunn paa sine mange Reiser ikke har kunnet bruge sine egne Heste, men har maattet leie Befordring.

I Forsommeren blev bygget 10 Fag nyt Huus til Meierie og Melkestue, samt indrettet et Heste-Kierneværk og Møllværk, som tidligere meget var savnet. (Dersom man vilde betragte dette Anlæg af Melkestue efter Nutidens Meieriebegreber, vilde det ansees aldeles forfeilet.)

Iøvrigt er Sommeren gaaet hen med afvejlende Reiser til Kiøbenhavn og til Fyen. Da Lunn havde beboldt Forpagtningen af Einsidelsborg, som han først kunde quittere til 1ste Mai 1778, har hans Nærværelse dersteds vistnok ofte været nødvendig. Der er saa fra og til kommet Sendinger af Besætning og Inventarium, som efterhaanden drages bort derfra; blandt andet er der kommet en Baad, som dog viser sig for stor til at seile paa Galvangsøen. Priserne paa Kreatur maa i dette Aar have været smaa; fra en af de fyenske Toure har Lunn hiembragt en Ko, som er kiøbt for 5 Rdl. 2 ¼; samme Gang har han medbragt 40 Kyllinger, som ere kiøbte i Fyen for 5 β pr. Stykke.

Uagtet de mange Reiser synes det dog, som om Lunn har faaet Tid til at giøre Bekiendtskab med Egnens Befolkning, hvilket kan sees af de udgivne Drikkepenge paa de forskiellige Nabo- Præste- og Herre-Gaarde.

Den 19de Juli har Herr og Madam Lunn staaet Fadder til Hr. Kammerraad Switzers Barn paa Gislinge-gaard.

I Sommerens Løb har Lunn adskillige Gange maattet forsyne forskiellige Gaardmænd paa Godset med indkiøbte Heste, fordi de ellers vare ude af Stand til at forrette Hoveriet, andre Gaardmænd, som ingen Melk have, med Kær, ikke at tale om, hvad der allerede i Foraaet var udleveret til Godsets Bønder af Saasæd, ligesom hvad der er blevet udleveret i det tilstundende Efteraar.

Fra den 18de til den 28de October har Lunn været paa en Reise til Nyborg og Einsidelsborg; han har derfra medbragt Saasæd af Hvede og Rug, da han var misfornøiet med den Sæd, han havde hestet paa Knabstrup.

Lunn har allerede det 1ste Aar paa Knabstrup udviklet den Tilbøielighed til Negotie, som han havde udviist paa Einsidelsborg, men nu er det gaaet i større

Stiil, formodentlig fordi han som Eier har havt friere Raaderum end som Forpagter. Han har bestandig og til enhver Tid kiøbt alle Slags Dyr, unge Heste og Plage, Quæg, Faar og især en Mængde Sviin, som han saa græsser, fodrer eller feder, indtil han har kunnet sælge dem med Avance. Denne Handel har han fortsat igiennem mange Aar; undertiden har den antaget meget store Dimensioner, og man maa næsten tro, at der paa Knabstrup har været et stadigt Marked, thi det er ikke allene hans egne Godsbeboere, der sælge til ham, men det er hyppigt Herremænd, Præster, Gaardmænd og Husmænd langveisfra, der sælge ham Kreaturer af høist forskiellig Beskaffenhed og Værdi; selv fra Fyen og Jylland er kommen hele Drivter af indkiøbt Quæg.

Han har samtidig stadig af Omkringboende kiøbt Sædevarer især Byg og Ærter, som han har brugt til Fedning. Naar saa Lunn igjen har solgt et Parti Kreaturer, er hans Indtægtsberegning meget simpel.

Der findes saa skrevet i Indtægtsbogen:

»Solgt — Antal — Quæg — Heste —	
Faar eller Sviin for	— Rdl.
Fragaaer Indkiøb	— Rdl.
Medgaaet til Fodring eller	
Fedning	— — —
	————— er — — —
	<u> </u>
	profiteret — Rdl.«

Vilde man nu optælle disse Profitter for et Aar, saa vilde det vise sig, at de andrage ganske respektable Summer, og jeg er tilbøielig til at tro, at de i de første 10 Aar af Lunns Eiertid have været hans bedste Indtægt, thi af Hovedgaardens Avl er ikke indkommet store Revenuer i denne Periode, da ingen Sædart har noget Aar givet over 7 Fold, hyppigt mindre lige ned

til 3 Fold, og Lunn beregner selv sin Giennemsnitshøst til $5\frac{1}{4}$ Fold.

Meierieforpagteren har ganske vist svaret en rund Sum, i de første Aar 500 Rdl. aarligt, der, efterhaanden som Gaarden forbedres, forhøies og i 1790 er naaet op til 1000 Rdl. Af Skovene er Indtægten for Intet at regne; den naaer i de første Aar ikke over 30 Rdl. aarlig, senere lidt mere, men Aaret 1787 giver den høieste Indtægt af Skovene 121 Rdl. Saa er der endnu Indtægterne af Godset, saakaldt »Jordebogen«; det er endnu ringere end det øvrige.

Ved Nytaar 1778 har Lunn opgiort sine Regnskaber over Indtægter og Udgifter ved Godset, hvilket seer ud som følger:

»I Efteraaret 1776 og Foraaret 1777 er udlaant til Godsets Gaardmænd til Saasæd:

20 Tdr. Rug à 9 $\frac{1}{2}$

91 Tdr. Byg à 7 $\frac{1}{2}$

46 Tdr. Havre à 5 $\frac{1}{2}$ 8 β

endnu udestod af Afgifter til 31te Decbr. 1777

111 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ samt 30 Tdr. Byg.

For Hielp til Hoveriesbønderne med 9 Heste 140 Rdl.

Vogne og andre Redskaber samt Quæg 50 —

Reparationer af nedfaldne Bøndergaarde 100 —

Alt dette tilsammen udgier 612 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$.

Underneden staaer tørt og kort:

»Naar Jordebogen nu beregnes til 650 Rdl. bliver lidet tilbage.«

Dette er nu Resultatet af hans første Aar som Godseier; men det samme gientager sig i en heel Række af Aar skiøndt i aftagende Omfang. Men der gaaer ikke eet Aar førend 1794, da der ikke er forstrakt med Saasæd, leveret indkøbte Heste, for at sætte Gaardmændene istand til at forrette Hoveriet, Køer og Redskaber,

Tømmer til Bygninger og meget mere. Især har Aaret 1783 udmærket sig, om hvilket Lunn skriver:

»Dette er det slemme Aar, da der er Misvæxt baade paa Gaard og Gods.«

Det er betydeligt, hvad Lunn i den paafølgende Vinter har gjort til Understøttelse for sit Gods. Om Efteraaret lader han Godsets Beboere slippe deres Heste og Quæg i Skovene til Græsning, saalænge Vinteren tillader Dyrene at gaae ude. Ved Juletid har han solgt et større Antal Køer af sin Besætning, fordi han frygter for Fodermangel, og dog tager han kort efter nogle Stykker Køer paa Foder for forskellige Bønder.

I Marts 1784 har han indkiøbt Hø og Halm (det sees ikke hvorfra) for 163 Rdl. og ladet det uddele til Bønderne.

Han har af Godsbeboerne kiøbt Quæg og Faar af enhver, der vilde sælge, og enten betalt contant eller afskrevet paa Afgivterne, men oftere har han ladet Sælgerne beholde de kiøbte Dyr; saaledes finder jeg 2 Gange ved Kiøbet tilført: »kan beholde Koen, saalænge den malker;« et andet Sted: »skal beholde Koen indtil han faaer tillagt sig en Quie,« og atter et Sted: »Kan faae Quie tilbage for samme Pris naar han vil, i Løbet af et Aar.«

See vi nu hen til denne vistnok ikke paa den Tid almindelige Mildhed og Hielpsomhed imod Godsbeboerne, saa har jeg funden blandt min Bedstefaders mange løse Papirer et Stykke, der synes at være en Deel af Concepten til en Indberetning, men skrevet i en langt senere Tid med hans i ældre Aar rystende Haand, hvori han udvikler det Skadelige og Demoraliserende i at sætte en Gaardmand fra Fæstet, fordi han er fattig og ikke kan betale, naar han iøvrigt er en skikkelig Person, og at den eneste mulige Maade at fremkalde en bedre Til-

stand, er at understøtte den stræbsomme Bonde, indtil han vinder Kræfter til at staae paa egne Been.

Lunn har i Gierningen viist, at han fulgte denne Opfattelse af sin Stilling som Godseier ligefra dennes Begyndelse, og det skal her noteres, at ikke en eneste Fæster er i hans Besiddelsestid, fra 1776 til 1814, sat fra Gaard eller Huus for Gield eller anden Uefterrettelighed. Derimod have i Udskiftningstiden 2 Gaardmænd frivillig frasagt sig deres Gaardfæste, for ikke at modtage de i Marken udflyttede nye Gaarde, men begge disse modtog derefter Fæstehuse paa Godset.

Ved at giennemgaae Lunns halvaarlige Lønningsliste for en lang Aarrække, har det vakt min store Interesse at finde blandt det der indtegnede Tyende, saa mange Menneskers Navne, hvem jeg i min Ungdom har kiendt som Gaardmænd og Husmænd eller som disses Hustruer boende paa Knabstrup Gods; nogle ogsaa andensteds, f. Ex. Giestgiver Petersen paa Postgaarden i Roeskilde, Brændevinsbrænder H. Hansen i Holbek o. fl., — de have begyndt som Tienestetyende, men ere senere gaaede over i andre Livsstillinger ved Lunns Hielp. Mange Ægteskaber ere udgaaede fra deslige Tyende. Der er en Udgiwt, som ofte gientager sig hele Lunns Levetid, nemlig Bekostningen af veltiente Folks Bryllup, eller Gaver i Anledning af saadanne. Gaverne bestaae som oftest i Pengegaver, men ogsaa i Kreaturer, Sædevarer eller Andet; den største Gave af den Slags, jeg har truffet paa, er til Lars Hansen, som, da han faaer en Gaard i Krøyerup i Fæste, bliver fritaget for Indfæstning paa Grund af »at han har tient os i 7 Aar som Kudsk til vor fulde Tilfredshed.« Han fik desuden i Brudegave 2 Køer, 2 Sviin og adskillige Stykker Indbo.

Vi ville nu efter denne Total-Oversigt over Lunns Virksomhed som Godseier i dens Heelhed vende tilbage til hans huslige Liv og Begivenheder.

Den 7de November 1777 nedkom Madam Lunn med en Datter og den 9de December »var vores lille Datter i Kirke og blev døbt Hylleborg Kirstine«. Fadderne vare: »Fru Baronesse Løvenskiold og min Svigersøster Walborg Knudsen; Etatsraad Castenschiold fra Hagested, Msr. Huulegaard og Monsgr. Lassen.« Der har i Dagens Anledning været mange Fremmede og større Festligheder og Madspisning. Præst og Degn faae respectable Honorarer, og de Fattige bleve vel betænkte.

Derefter er Lunn reist til Kiøbenhavn at besørge sin Termin, men dennegang har han ikke havt Noget af Betydenhed hiem til Konen; han har tiltraadt Abonnement paa 3 forskellige Blade, Berlingske Tidende, Aftenposten og Adresse Avisen. Til Nytaar 1778 ere Presenterne smaa og Gaverne faa. Midt i Februar har Lunn været i Kiøbenhavn og havt sin Hustru og »Lille Willars« med. De have hver Aften været »paa Comedie« og Hyrekudske Regningen er anseelig, saa det er antagelig, at de have moret sig godt. Lunn har blandt mere foræret sin Kone en ny rød Fløiels Kaabe.

I Marts Maaned har Lunn været paa Einsidelsborg, og har i Fyen gjort flere Indkiøb af Quæg og Saasæd.

Den 1ste Mai havde Jomfru Walborg Knudsen Bryllup med Justitsraad Engelsted paa Risinge. Bryllupet stod i Nyborg, Lunn og Kone vare der tilstede, og Lunn har været splendid med Presenter, Fattiggaver og Drikkepenge.

Ved denne Familietest blev af Knudsens 3 Svigersønner: Lange, Engelsted og Lunn udstedet et Gavebrev, hvorved de skiænke af deres resp. Hustruers Arvemidler til Nyborgs Fattigvæsen nogle Jorder paa Nyborg Mark, med den Bestemmelse, at disse Jorder skulde bortleies, og den aarlige Leie-Indtægt uddeles til Trængende; de forbeholde sig dog at disponere over 40 Rdl. aarlig, at uddele selv til Trængende, saalænge nogen af Legatets

Oprettere er i Live. I 1792 fremkom Nyborg Byes Fattigbestyrelse med nogle Fordringer, denne Gave betræffende, nemlig: 1) at Giverne skulde tilsikkre Byen de skiænkede Jorders rigtige Grændser, som af tilstødende Lodseiere blev bestridt, og 2) at kun Familietrængende, som havde fast Ophold i Nyborg, kunde erholde Part i den aarlige Understøttelse, idet man paaberaaber sig, at kun saaledes kunde det have været Willads Knudsens og hans Hustrus Mening, der havde eiet Jorderne indtil deres Død.

Disse Postulater har Lunn besvaret og afviist meget skarpt efter den Concept dertil, som foreligger, idet han godtgjør: 1) at de bortgivne Jorders Grændser have i sin Tid været paaviste af Nyborg Byes Borgmester og Raad, og udmaalte ved en af samme antagen Landmaaler; dem maatte altsaa Ansvarret for Grændsereguleringen paahvile, og 2) at afdøde Kiøbmand Willads Knudsen og Hustru aldrig i deres levende Live havde tænkt paa eller talt om at bortskiænke Jorder til Byen, men at Ideen til denne Gave først var undfanget af deres Døttre og Arvinger efter Forældrenes Død; det kunde saaledes kun være Giverne, som det tilkom at fortolke Forstaaelsen af deres Gavebrev! — Derved forblev det.

Lunn hiembragte fra den førømtalte Bryllupsreise til Fyen et større Parti Kløver- og Græs-Frø, som han dels selv benyttede, dels overlod til sine Bønder. Det var en dengang i Knabstrup Egnen meget lidet anvendt, og blandt Bønderne næsten ukiendt Udsæd, som efterhaanden kom til at indtage en meget vigtig Rolle i Agerbruget, dog først efter megen Modstand hos Bønderne.

Ved Juni Termins Reisen er Lunn, men især hans Kone bleven forsynet med en Mængde af Klæder og Stads, der skulde synes at være nok for mange Aar; som

Curiosa derimellem: en Faldhat til Willars 4 Ƴ , og. for tvende Dormeuser at opsætte 2 Rdl. 2 Ƴ 4 β .

For Resten af dette Aar findes lidet, der er værd at antegne; Lunn har været et Par Gange i Fyen og har havt Besøg af sin Svoger Erreboe fra Glorup. Den 29de December har Lunn med Kone staaet Fadder til Hollænderen Albrecht Jensens Barn. I Arbeidsjournalen har han gjort den Bemærkning: »1778 var et vanskeligt Efteraar med Frost og Sne; desaaarsag den sidste Hvede saaet 5te December; den 12te December var Hveden spiret.« Sammesteds findes for Aaret derpaa: »1779 var Januar og Februar saa milde, at Kreaturerne gik ude.«

Udgivterne i 1779 begynde med de sædvanlige Jule og Nytaarsgaver, noget mere splendide end forrige Aar. Præst og Degn, Betiente og Tyende blive betænkte, iligemaade Sognets Fattige og de trængende Slægtninge, hvis Antal efterhaanden stiger. »Lille Willars« faaer 2 Presenter af forskiellig Art; 1) 2 Bomulds Nathuer 1 Ƴ 8 β og 2) en liden Hest at ride paa 2 Rdl.

Den 15de Januar var Lunn til Bal i Kallundborg.

Den 3die Marts reiste han til Kiøbenhavn i Anledning af, at han havde faaet Cancellieraads Titlen, som var betalt med 200 Rdl. og Bestallingen at løse kostede 146 Rdl. 4 Ƴ .

Den 5te Marts nedkom Fru Lunn med en Søn, som den 17de blev døbt med Navnene Lorentz Christian Ditlev Lunn. Fadderne vare: Fru Justitsraadinde Hansen fra Frydendal, Lunnus Cousine Fru Eriksen, Justitsraad Hansen fra Frydendal, Krigsraad Monrad fra Bjergbyegaard og Pastor Thye fra Øndløse. Om Gildet kan ikke sees andet, end at de have faaet Krebs.

Den 27de April er Lunn reist til Kiøbenhavn med Fru Eriksen, som han her kalder »Søster Eriksen« en Benævnelse, som han gierne bruger om alle sine 4

Cousiner, født Kallager, og som har ført til andre Consequenser, der have været meget vildledende for mig i Begyndelsen af mine Undersøgelser efter Slægten. Fru Eriksen har dengang havt længere Ophold paa Knabstrup, som kan sees deraf, at hun har betalt Lunn for sit Ophold 30 Rdl.

Den 18de Mai 1779 begyndte en meget besværlig Tid, idet Gaardens Quægbesætning viste sig at være angreben af den ondartede Quæg-Pest, som bortrev i kort Tid en Mængde Kreaturer, hvorefter Resten af Quægflokken, paa Regieringens Foranstaltning blev dræbt og nedgravet, deels i en Mose i Cathrinelund, deels i en Grube, som blev kastet i den østre Side af Reisbjerg. Pladsen blev indhegnet og beplantet; Rester heraf fandtes endnu i min Barndom. 123 Høveder bleve nedslaaede, foruden hvad der forud var død af Sygen, men foruden Tabet af Kreaturerne og hvad dermed fulgte, vare Bekostningerne og Besværlighederne meget store: Gaarden blev afspærret, og enhver Communication med Omegnen forbuden, og til at giennemføre denne Forholdsregel blev paa Gaarden henlagt et Detachment Dragoner bestaaende af 2 Officerer og 20 Mand, hvilken Indquartering Eierne af Gaarden maatte huse og føde saavel Mennesker som Heste; og for at sikre sig en god Forstaaelse maatte disse Mennesker, baade Officerer og Menige, feteres, tracteres og honoreres, indtil de efter 14 Ugers Ophold fortrak, da Smitten blev erklæret for hævet, og der var truffet Foranstaltninger til Forebyggelse af en Gientagelse. Lunn har saa senere modtaget af Regieringen en Godtgjørelse for det nedslagne Quæg, hvoraf han igien har betalt en Deel til Meierieforpagteren, men denne Affaire er utilstrækkelig oplyst, til at faae Rede derpaa.

Lunn har imidlertid ikke tabt Modet; saasnart Afspærringen var hævet, og Smitten erklæret forbi, ind-

kiøbtes et stort Antal Quæg, som han lod indpode mod Pestsygen, hvilken Operation synes at være lykkedes, og i den følgende December Maaned har han havt en heel ny Quægbesætning paa Stalden, og Sygdommen har ikke viist sig oftere.

I Juli Maaned var Fru Lunn i Besøg hos sin Søster, Fru Engelsted, som var syg, og hveni hun saae for sidste Gang. Sygdommen vedblev, og den 8de Novbr. afgik Fru Engelsted ved Døden, efter kun 1½ Aars Ægteskab.

Den 16de October reiste Lunn med sin Kone til Kiøbenhavn og skriver derom: »Til Professor Callisen for at skiære et Stykke Kiød ud af min Kones Mund 10 Rdl., andre Udgivter derved 2 Rdl. 4 fl . 8 β .« Denne Operation kan ikke have været farlig eller Helbredelsen langvarig; thi Reisen er endt paa faa Dage; den har heller ikke efterladt noget synligt Ar. I Aaret 1779 indgik Lunn en Forening med samtlige Lodseiere af den store Mose, som ligger nordenfor Søndersted By, om at lade denne udgrave og udskifte imellem de 6 lodtagne Byer, Søndersted, Boerup, Sønderjærnløse, Lille Knabstrup, Snevre og Sipperup, som hidtil havde ligget i Fællig; derved blev mere end 250 Tdr. Land indvundet til Eng og Tørveskiær, som hidtil havde ligget som et ufremkommeligt Uføre af ingen Værdi. Aaret slutter med, at Cancellieraad Lunn og Frue staae Fadder til Pastor Heibergs Barn i Skamstrup.

Fra 1779 er Lunn begyndt at føre et detailleret Register over Udbyttet af Jagten, som for dette Aar har givet 14 Ræve, 15 Raadyr, 83 Harer og 65 Agerhøns; disse Optegnelser fortsættes senere i en lang Række Aar.

I samme Aar vise hans Bøger en omtrent ugentlig Leverance af al Slags spiseligt Vildt til en Geheimeraadinde Demerciere; disse Leverancer, der hyppigt omfatte en større Portion Vildt, end som noget privat Huus vilde

være i Stand til at consumere, udvide sig efterhaanden til allehaande fine Fødevarer, saasom Karper og Karuder, Kapuner, Kyllinger, Ænder, Giæs, Kalkuner, Lamme-stege, Kalvekøller, Flæskebørster m. m. og vedvare uafbrudt indtil 1795, da de ophøre.

1780 begynder med de sædvanlige Gaver til Husets Folk, Familie-Lemmer og Fattige. Dernæst faaer den nye Kudsk, Jens Pedersen (senere Eier af Roeskilde Postgaard) og Gartner Schmidt, som tillige er Tiener, Livrée, grønt med Snore, til Kiøle, Vest og Buxer, samt Hat; kort efter blive de forsynede med »Surtouts« og »Kitteler til daglig«, saa at Udstyringen har været complet. Den nævnte Schmidt maa have været en snild Fyr, da han paa engang er Tiener, Gartner og Skrædder, og gjør Fyldest i alle 3 Functioner.

I Marts d. A. slutter Lunn Accord med Eieren af Mørkegaard, Hr. Ladorph, om Udskiftningen af Nøkkentved By. Den 28de April har Lunn giort en Reise til Fyen, og bragt derfra hjem en ung Pige Pauline Munck, som blev anbragt som Barnepige. Denne Pige var i Slægt med Fru Lunn. Da Lunn i Juni Termin reiste til Kiøbenhavn, tog han Pauline med, som blev underviist i at frisere og accomodere; næste Aar avancerede hun til Stuepige og senere til Husholderske, og blev i 1795 givt med Kudsken, Lars Hansen, der fik Fæste paa den nyopbyggede Gaard Lunnsgaarden paa Krøyerup Mark.

I Juli Maaned have Herren og Fruen staaet Fadder til Hollænderieforpagterens Barn, og i September til Fru Klaumans Barn. Hvem denne Dame er, vides ikke.

I September Maaned er kommet i Besøg Lieutenant Passow med sin Hustru, som er Fru Lunns Cousine, Datter af hendes Farbroder, Kiøbmand Niels Knudsen i Nyborg. Disse Folk vare meget fattige, og Lunn har allerede i flere Aar jevnlig sendt Fru Passow Penge-

Understøttelse; da de igien reiste bort, have de faaet en bedre Do.

Under 27de Septbr. 1780, har Lunn udstedt Skiøde til Hs. Majestæt Kongen, paa 2 Huse med tilhørende Haver, som laae i Kongens Bastion i Nyborg Fæstning. Disse Huse vare Arvegods efter Faderen, Giestgiver H. P. Lunn. I December Termin reiste Lunn med Kone og ældste Søn til Kiøbenhavn og var der i 10 Dage. Dette Ophold har været meget flot, Udgivterne og Indkiøbene fylde en heel Folio Side i Protocollen, og Beløbet er blevet en anseelig Sum; stærkest trækker Fruens Garderobe; af Sølvtoi kjøbes dennegang kun en Thesie og 4 Saltskeer. I Efteraaret 1780 havde Peder Gornesen Erreboe kjøbt Katstrup, det er den samme Erreboe, hvem Lunn i 1770 afløste paa Einsidelsborg, og som var givt med hans Cousine Marie, født Kallager. Lunns har 1ste Gang besøgt Katstrup den 29de December, men derefter er opstaaet en stadig Familie-Omgang imellem Katstrup og Knabstrup, som har vedligeholdt sig usvækket, indtil Erreboe i 1793 igien solgte Katstrup til Mylius og flyttede til sin nye Eiendom, Haughuus ved Veile.

Da Erreboe blev Godseier paa Katstrup, fik han Titel af Cancellieraad. Lunn skriver stadig i sin Protocol »Svoger Erreboe«, og de to Svogre have havt meget med hinanden at gjøre; de have forstrakt hinanden med Penge-Laan og drive Handel med hinanden om Sæd, Redskaber, Heste og alle Slags Kreaturer. Der har giort sig en forunderlig Flothed giældende i disse 2 Familiers Omgang, thi Udgivtsbogen udviser, at hver Gang Lunn er kommet som Giest til Katstrup, uddeler han en Række af Drikkepenge, til »Kiøkkenet«, til »Kudsken« og Flere, og hver Gang en lille Gave »til de Fattige«; hvorledes denne Gave er kommet Sæbye Sogns Fattige tilgode, kan jeg ikke see; men jeg kan ikke tro Andet, end at denne Skik maa have været giensidig, og at

Erreboe har maattet offre paa Knabstrup paa lignende Maade.

I den forløbne Sommer havde Lunn engageret 3 Steensættere fra Fyen, hvilke han beholdt paa Knabstrup i mange Aar; der havde tidligere ikke været anvendt andet Hegn ved Knabstrup end Riisgierder, som aarlig maatte fornyes og derfor vare meget kostbare; og det findes udhævet i et ældre Hoveriereglement af 1772, at Gierdelukningen var det byrdefuldeste Arbeide for Hove-ries-Bønderne. Da Lunn strax var begyndt af al Kraft at opbryde Steen og rense Agerjorderne derfor, tog han nu fat paa at anvende Stenene til Gierder, først til de udvendige Hegn imod de tilgrændsende Naboer, men senere ogsaa omkring Gaarden og Haven, og imellem de af ham inddeelte Marker. Ved de 3 fyenske Steensættere har han ladet indøve en Deel af sine egne Arbeidere i denne Gierning, og det er betydelige Kræfter og meget anseelige Summer, han har anvendt derpaa; jeg finder saaledes, at der i de følgende Aar er sat Steengierder paa 3 Linier paa engang, nemlig: ved Bregnebjerg imod Frydendals Skov, ved Krøyerup og Kagerup Mark og omkring Knabstrup Dyrehave. I Aaret 1805 har han ladet affatte en Fortegnelse over de Steengierder, han har ladet sætte, og det viser sig da, at de dengang allerede tilsammen havde naaet en Længde af 2 Miil; men han vedblev med denne Industrie, saa længe han levede, og det vil være Tusinder af Læs Steen, som ere opbrudte af Agerjorden og anvendte til Steengierder.

1781 begynde Udgivterne med de sædvanlige Nytaarsgaver og dernæst med et Snørliv til »Lille Hylleborg«; det har vel dengang været anseet nødvendigt eller i ethvert Fald gavnligt at indsnøre den lille Pige, kun 3 Aar gammel; men er det skeet for at sikre hende en smuk Figur, blev Hensigten ikke opnaaet.

Den 8de Januar have Lunn og hans Kone været til

Bal i Holbek, som maa have været et offentligt Bal, at dømme efter de opførte Udgivter.

I Mai Maaned har Lunn ladet Steenbroen omlægge i Borggaarden. Jeg tør antage, at dette har været et meget nyttigt Arbeide; thi da jeg i 1852 i Anledning af Forældrenes Guldbryllup lod grave adskillige Huller i Gaarden for at reise Støtter til Spisetelt osv., opdagedes det, at der underneden laa en gammel Steenbro, som var meget ujevn, snart høi og snart lav, saa at der i hine Tider maa have været skrækkeligt at kiøre; og Vandafløb har der absolut ikke existeret.

Fra Juni Termin kom Lunn hiem med en Sølv-Platdemenage til 35 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 4 β , samt et Sæt til Konen, der med Æske kostede 5 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 8 β .

I Begyndelsen af Septbr. er Fru Lunn blevet syg, og derved tilseet af 2 Læger, Dr. Bang fra Sorø og en Hr. Høy.

Den 15de September nedkom Fru Lunn med en Søn; hendes Tilstand maa have været betænkelig, thi Doktor Bang bliver hentet flere Gange. Den 16de October er Sønnen blevet døbt med Navnene Hans Friederik Conradt, som altsaa er efter Bedstefaderen og efter den i Bengalen afdøde Farbroder.

Faddere vare: Baronesse og Baron Løvenskiold, Kammerherre Adeler, Frøken Graae og Cancellieraad Erreboe. — Hvem denne Frøken Graae er, kan jeg ikke vide; thi en Svendborgerinde af Fru Lunn's mødrene Slægt maatte have nøiedes med at kaldes Jomfru: mere rimeligt at Navnet er stavet feil, og at det har været en Graah, Søster til Etatsraadinde Hansen paa Frydendal.

I November har Lunn været i Kiøbenhavn og giort mange Indkiøb til Kone og Børn, og hiembragt en Sølv-Jordbærskæ.

Den 6te December døde den lille Søn Hans, og blev begravet den 11te næstefter.

Jagt-Udbyttet i det forløbne Aar har været godt: 13 Ræve, 9 Raadyr, 65 Harer, 91 Agerhøns og 9 Snepper.

Det spiselige Vildt er næsten altsammen sendt til Geheimeraadinde Demerciere.

7de Afsnit

handler meest om vigtige Godsforanstaltninger.

1782 stige og udvides de sædvanlige Nytaarsgaver. Lunn har faaet Rang og Titel af Justitsraad; den 9de Januar har Lunn med Frue atter staaet Fadder hos Lieutenant Klaumanns.

Den 12te April reiste han til Kiøbenhavn; der har han kiøbt en ny Diable (lukket Vogn), som koster 236 Rdl., endvidere »Guld og Sølvtræsser til mig og mine Folk 15 Rdl., en broderet hvid Silkevest 15 Rdl., en Haarpung 3 Rdl., Silke og Flitterstads til Broderie 3 Rdl., 2 Par hvide Silkestrømper 4 Rdl., et Par Atlaskes Sko med Broderi til min Kone 6 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$, Legetøi til Børnene 1 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 8 β .« Derefter kommer Accomodeur, Pudder, Drikkepenge, Gaver til Familietrængende og Fattige.

Paa denne Tour er engageret en Hovmester for Wil-lars, som nu gaaer i sit 7de Aar, Cand. theolog. Feld, som har faaet i Haandpenge 4 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 8 β , og som har kiøbt de fornødne Bøger til Underviisningen.

Den 5te Mai har Lunn med Kone staaet Fadder hos Krigsraad Monrads paa Biørgbygaard; Fru Lunn har ved den Leilighed paadraget sig en Upasselighed, og Doctor Bang er bleven kaldet.

Den 24de Juni har Lunn og Kone gjort en Reise til Fyen paa 14 Dage og gjort mange Besøg hos Slægt og Venner, som kan sees af Drikkepengene, der ere flotte.

Fruen har gjort adskillige Indkiøb i Nyborg. Gl. Tante Knudsen og hendes Datter Fru Passow, Niels Lunn Sadelmager, Willars's Amme og flere have faaet Pengeunderstøttelse; de Fattige flere Steder ligeledes.

Den 2den August har der været Bal paa Knabstrup, som sikkert har været galant; der har været en Accomodeur til Giesternes Betjening, som derfor har nydt 2 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$ 8 β , Musikanterne 6 Rdl., en Constabel 1 Rdl., nogle til Opvartning 3 $\frac{1}{2}$ 8 β .

Der er serveret med Krøbs, Kyllinger, Døgl'er (?) og Is. Den 24de August bliver sendt Fru Pengel 5 Rdl. i Gave; hun forekommer kun denne ene Gang, og jeg ahner ikke, hvem hun er.

Den 25de September kommer Lunn hjem fra Kiøbenhavn med 1 Par Brillant-Spænder til 15 Rdl., 1 Par do. til 4 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$, 3 smaa Guld-Berlokker til Konen 13 Rdl., Legetøi 15 $\frac{1}{2}$.

Den 22de December er atter Bal paa Knabstrup, og Musiken er dennegang til 9 Rdl., Opvartningen 3 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$, men det kan ikke sees, hvad Tractementet har været.

Ved samme Tid har Lunn sendt til sin Broders Kone i Jylland 4 Lpd. fint Hvedemeel.

Aaret 1783 begynder som de foregaaende med Presenter til hele Husstanden, hvortil nu kommer Hovmesteren; til Huset selv er arriveret 12 nye Sølvspeiskeer.

Den 28de Januar har der været Gilde hos Erreboes paa Katstrup, hvor der gives honorable Drikkepenge.

I Februar har Lunn's havt en bedre Middag, hvortil er anskaffet en usædvanlig dyr Fedekalvesteg, Lax og ægte Castanier.

Fra den 8de til den 15de Marts har Lunn været med sin Kone i Kiøbenhavn; da Udgivterne til Accomodeur, Friseur, Comoedie, Hyrekudsk, Drikkepenge, For-

tæring og Fattige ere anseelige, er det at formode, at de have moret sig godt. Der er giort følgende Indkiøb: 3 Stkr. rød Damask 170 Rdl., 80 Alen carmoisinrøde Silke-Fryndser 18 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 8 β , 2 Stel Kiøbenhavns Porcellains Kaffetøi 18 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 8 β , 2 Præsenteer-Tallerkener 4 Rdl., 2 Garniture-Spænder 18 Rdl., 2 Par Sølvspænder 7 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$, Flor og Baand 5 Rdl. 1 $\frac{1}{2}$ 8 β , 1 Stk. blaat Lystring til min Kone 28 Rdl., 7. Alen Silketøi til Lille Willars 7 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$, en Kanapee, 2 Lænestole, 8 andre Stole,« og saa derovenpaa en heel Ramse af huslige Fornødenheder.

I April har Lunn kiøbt af en Hestehandler 4 unge sorte Heste og 2 Plage, som i Alt koste 248 Rdl. — Lille Willars har faaet en ny Sadel til 5 Rdl.

Den 14de Mai har Doctor Bang indoculeret Børnene med de naturlige Kopper, som ere slaaede godt an. Min Fader kunde mindes denne Koppe-Sygdom, og omtalte den med en vis Rædsel; han kunde aldrig forsone sig med den Tanke, at hans Forældre af fri Villie havde ladet Børnene paaføre denne gruelige Syge. Han har beskrevet, hvorledes Ansigterne paa Hylleborg og ham svulmede op, saa at Øine og Mund lukkedes, hvorfor Drikke og Medicin maatte hældes i Patienterne igiennem en Tragt med et fiint Rør; men det værste havde været, at Hænder og Fødder bleve bundne, saa at Børnene ikke kunde røre sig, for at de ikke skulde kløe eller rive sig, naar Kopperne klæde eller sved. Doctor Bang har faaet for denne Affaire 60 Rdl. Børnene overstod Sygen godt; ingen af dem fik synlige Kopar, og de maa ogsaa hurtigt være komne til Kræfter igien, thi allerede først i Juli Maaned er der kommet til Knabstrup en Dandsemester Ziegler, som har givet Børnene Underviisning, og som forblev der til den 28de September.

I Juni faaer Fruen »en hvid Salluppe« til 5 Rdl.

4 $\frac{1}{2}$; sammesteds anføres, at de røde Damaskes Senge have kostet i Alt 216 Rdl.

Den 6te August har Lunn og hans Kone staaet Fader til Forpagter Lassens Barn paa Holbek Ladegaard.

Den 8de October fik Fru Lunn fra Kiøbenhavn 2 Stykker Lærred, hvoraf det ene »meget fint«; endvidere 15 Alen Netteldug, et Sæt med Fier, som koster 5 Rdl. 4 $\frac{1}{2}$, og hvide Silkestrømper.

Den 8de November er blevet fuldført et Arbeide, som synes at have havt megen Interesse for Lunn, nemlig Iskieldereren i den engelske Have; Kieldereren er 11 Alen dyb i Jorden, sat af Kampesteen i Kalk. Bygmesteren har faaet sin Betaling 11 Rdl.; og han maa i Sandhed have været en Mester, thi nu har altsaa Kieldereren staaet i 100 Aar, og er endnu saa glat og accurat, som var den sat i Aar; ikke een Steen har løsnet eller forskudt sig, og der har ikke nogensinde været anvendt Reparation paa Murarbeidet.

I Efteraaret 1783 har Lunn taget en Neveu i Huset, ved Navn Johan Kallager Nørager, en Søn af Præsten Nørager og Lunns Cousine Magdalene Susanne født Kallager. Faderen var allerede død 1778, og Moderen sad Enke med mange Døttre.

Hr. Hovmester Feld har faaet Extra-Salair for at undervise denne Fyr, som, da han efter 1 $\frac{1}{2}$ Aars Forløb igien forlader Knabstrup, er forsynet med nye Klæder og har faaet til Reisepenge 10 Rdl. Jeg har hidtil ikke kunnet opdage, hvor dette Medlem af Familien senere er blevet af.

I December Termin har Lunn havt Konen med i Kiøbenhavn. De have medbragt en heel Deel Raadyr, Harer, Duer, Giæs, Ænder og Kalkuner, som ere forærede til talrige Venner og Slægtninge. Diverse Indkiøb er skeet t. Ex. 6 Alen Atlas pollir à 8 $\frac{1}{2}$ og

en Palatin til Fruen, og de have været til Comoedie, Bal-Parée og Concert i 3 Aftener efter hinanden.

Den 16de Decemder har Ægteparret bivaanet et elegant Bal hos Oberst Falkenschiold paa Sæbyegaard og have taget Logis der, og have dernæst derfra giort Besøg i Egnen (der siges ikke hvor), men Drikkepengene ere store paa Sæbyegaard: til Kiøkkenet 4 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$, til Tjeneren 1 Rdl., til Kudsken 8 $\frac{1}{2}$, til Andre 3 $\frac{1}{2}$ og til de Fattige 3 $\frac{1}{2}$.

Den 25de Decemder lande de paa Katstrup, hvor Erreboes giver Bal.

Ved Udløbet af 1783 synes Lunn at være kommet i nogenlunde Orden med sin Markinddeling og planmæssige Sædskiye, hvorom Optegnelserne indeholde omstændelig Forklaring. I dette Aar har Lunn begyndt sine store Operationer med Godsomvexling, ved at sælge det fierntliggende og tilforhandle sig det nærliggende Bøndergods, og saaledes at samle Godset i et sammenhængende Hele rundt om Hovedgaarden. Det har været et meget compliceret og vidtløftigt Foretagende, som medtog henimod 5 Aar, førend det blev fuldbragt, og det er meget for vidtløftigt til at indføre her. Han handlede med 10 forskiellige Godseiere; kiøbte af En og solgte til en Anden, byttede og mageskiiftede saalænge, indtil det endelig lykkedes ham at faae det Gods i samlede Byer, som laae ham nærmest; men de fleste af de Godseiere, med hvilke han tuskede, nøde i alt Væsentligt samme Fordeel at samle Godset om Hovedgaardene, saa at næsten alt Strøgods paa denne Egn forsvandt. Det var en betydelig Fordeel saavel for Bønderne, som derved bleve de lange Afstande ved Hoveriearbeidet quit, som især for Godseierne under den derpaa følgende Udskiftning af Jorderne, der frembød saa store Vanskeligheder, naar der var flere Lodseiere i en og samme By.

Paa samme Tid begyndte Lunn at iværksætte Ud-

skiftningen eller i det mindste at forberede den. I 1783 begyndte Landinspecteur Lund fra Haraldstedgaard at opmaale og optage Kort over de Byer, hvoraf Justitsraad Lunn var Ene-Eier for i de følgende Aar at foretage Udskiftningen.

Det er tidligere blevet nævnt, at 1783 var et Misvæxtaar, som senere foranledigede betydelige Udgivtér for at ophielpe Godsbeboerne, men det synes ikke, som om Lunn har ladet sig paavirke deraf i sin indre huslige Oeconomie.

1784 den 28de Jauuar har Lunn med Kone giort en Tour til Kiøbenhavn og synes at have giort Touren for Fornøielses Skyld; dog faaer Manden en ny violet Klædning med Silkefoer og en fin flosset opkrampet Hat. Huset har faaet et Bestik med fine engelske Knive og Gaffer.

I Februar har Lunn været en længere Tour i Kalundborg og paa Lerchenborg.

Til Paaske er Lille Hans, som nu er voxen, avanceret til Tiener, og han og Hans Kudsk have faaet nyt Livrée, grønt med Snorer.

I Juni har Lunn besøgt sin Broder Mathias paa Vinderslevgaard, og den 4de August har han atter giort en Reise til Fyen og Jylland; nogen særlig Anledning til disse Reiser nævner han ikke.

I December Termin er Lunn reist med Kone og alle Børnene til Kiøbenhavn. Fruen faaer et Stk. hvidt Silketøi til 41 Rdl., en Salluppe, en Palatin og meget mere. Fruens Skrædderregning var 9 Rdl. Huset fik Forsyning af Karaffer, Viinglas og Ølglas.

1785 den 4de Januar har der været Musik og Dands paa Knabstrup; dog vistnok kun i tarvelig Stiil, vistnok for Børnene.

Den 29de Januar have Lunn og Frue været til Bal i Holbek.

Til 1ste Mai er kommet en Mademoiselle Boeck som Lærerinde for Hylleborg; samtidig er anskaffet et Klaveer.

Fra den 3die til den 17de Juli har Lunn med Kone været en Tour i Fyen; de have besøgt Nyborg og Svendborg, Ørbeklunde, Rørbek, Odense og flere Steder. Pastor Schønning har modtaget Penge til Vedligeholdelse af de gamle Lunn's Gravsted. De trængende Slægtninge, baade Mandens og Konens, have faaet Penge-Gaver; blandt disse nævnes ved denne Leilighed baade Niels Lunn og Niels Hansen Lunn; altsaa 2 Slægtninge, som jeg tidligere, naar de enkeltviis ere nævnte, har antaget for en og den samme.

Den 4de October har Lunn gjort en Reise til Bekkeskov, som maa have været i Anledning af en Slægtning Hettings Forpagtning af denne Gaards Avling.

Den 14de October var Lunn med Kone til Bryllup paa Katstrup; det var Erreboes Steddatter Johanne Nicoline Freüdenal, som blev givt med Pastor Jacob Bagger i Krummerup.

Den 24de Novbr. gjorde Lunn Bryllup for Hiulmand Christian Lunn, den Slægtning, som kom med ham fra Fyen 1777. Bruden var Jomfru Lachmann, hvis Fader havde været Hollænderieforpagter paa Knabstrup i Hielmkrones Tid, og hvis Moder boede som Enke i Vendet. Hiulmanden blev saa gjort til Kromand i den nyopbyggede Kro paa Sdr. Jernløse Mark, Jægersholm kaldet; men dette mislykkedes.

Christian Lunn, som var en godmodig, uanseelig sølle Fyr, blev til Nar for Krogiesterne, som tilsidst drev det saa vidt, at de korsfæstede ham, d. v. s. de stak et Koste-skaft ind af det ene Trøieærme bag om Ryggen og ud af det andet Ærme, og bandt saa Haandledene fast til Stokkens Ender, og medens han saaledes var ude af Stand til at hielpe sig selv, tog man Nøglerne til Spiis-

kammer og Brændeviin fra ham, og fortærede hvad der fandtes i Huset. (Dette er Mandens egen Fortælling). Hans Principal og Slægting maatte saa give ham en Afløser i Kroen og etablere ham igien som Hiulmand. Om denne Mand skriver min Bedstefader, at han var født i Kiøbenhavn, hvor hans Fader var Borger, og var desaaarsag fri for Værnepligt; derved fremkommer en mig ubekjendt Green af Familien Lunn; thi da hans Navn var C. Truelsen Lunn, maa hans Fader have heddet Truels Lunn; hvis denne Truels Lunn var at finde i Kiøbenhavns Kirkebøger eller andre Navnefortegnelser, kunde muligviis dette veilede til en Opdagelse af, hvorfra Slægten Lunn oprindelig stammer.

Den 9de December har der været Dands paa Knabstrup, men det maa have været en mere ubetydelig Fest, da Intet videre derom er optegnet.

1786 den 1ste Januar har Lunn med Familie været til en stor Fest paa Kattrup; — splendide Drikkepenge og Gaver til Fattige.

Den 10de Januar ligeledes til Fest hos Neergaard paa Tølløse; i Februar har Fruen været syg, og Doctor Bang er hentet.

21de Juni har Mand og Kone staaet Fadder til Krigsraad Monrads Barn paa Biergbygaard.

30te Juni ligeledes til Pastor Ostenfeldts Barn i Ondløse.

30te August stod Fruen Fadder til Kammerraad Lassens Barn paa Kongsdal.

Da Willars's Hovmester Candidat Feld i September blev kaldet til Præst paa Turø, forlod han strax Knabstrup, og i hans Sted blev antaget til Informator en Hr. Wad.

I November Maaned er Lunn indtraadt i en dramatisk Forening i Holbek, og i den næstfølgende Vinter har

han og hans Kone deeltaget 3 Gange i dette Selskabs Præstationer af Comoedie og Bal.

Fra den 11te til den 18de December har Familien været i Kiøbenhavn, de have medbragt Presenter til Slægtninge og Venner af Vildt og Tamt; de have stadig besøgt Theatret og givet en skøn Deel Penge ud.

Da en Kiøbmand Ditzel i Holbek døde i 1784, havde Lunn i Forbindelse med Forpagter Lassen kiøbt hans Gaard; i 1786 kiøbte Lunn Lassens Part i Gaarden for 700 Rdl. og solgte derefter Kiøbmandsgaarden med en lille Avance.

I 1786 har Lunn begyndt at forstrække sin Cousine Madam Søeborg med Pengelaan, som dernæst gientages de følgende Aar.

1787 begynder som sædvanlig med Nytaarsgaver til Slægtninge og Husets Befolkning, — en Guldsmed Gries har leveret Garnitur Spænder til Tierenen Hans Christensen.

Willars har faaet en Violin, og en Organist Johansen i Holbek er blevet engageret til at informere ham i Violinspil.

I Juni og December Terminer har Familien været i Kiøbenhavn og moret sig og giort adskillige Indkiøb.

Da de Jørgensenske Arvemidler 14,000 Rdl., som indestod i Knabstrup, vare opsagte til Udbetaling, tog Lunn deraf Anledning til at omsætte alle sine Prioriteter. Han har faaet et 1ste Prioritetslaan af Roeskilde Kloster paa 38,000 Rdl., og et Laan af en Creditkasse paa 6000 Rdl. næst efter 44,000 Rdl.; han holdt sig derved en Credit aaben paa 6000 Rdl., og udbetalte saa alle sine ældre Prioriteter, nemlig de Rabenske og Provst Bring med flere.

Med Informator Wad har man været misfornøiet, thi han blev opsagt og forlod Knabstrup til November. I hans Sted var engageret en Hr. Raffiol, som fik 6 Rdl. i

Fæstepenge, men han blev igien opsagt, og en Hr. Giørup blev antaget. Organist Johansen blev antaget til at undervise Hylleborg paa Fortepiano.

1788 begyndte som sædvanlig.

Den nye Kudsk Lars Hansen og Hans Tiener have faaet nyt Livrée, Kiortel, Vest og Surtout af grønt Klæde med Snorer og dertil gule Hiorteskindsbuxer.

Den 12te Marts gjorde Lunn et større Indkiøb af Stude, men i Kiøbet fik han med »et lille Beest« som han forærede Willars, og i Juni fik Willars dertil et Par Sølvsporer, men »Beestet« har nok ikke duet til den unge Rytter, thi i November er det igien solgt for 10 Rdl.

Da Lunn i Juni Termin var i Kiøbenhavn, traf han paa Gaden en lille Dreng, som græd meget jammerlig; han ynkedes over Drengen og tiltalte ham venligt, og fik da at vide, at han var Søn af en Enke, som levede i den yderste Fattigdom; Lunn syntes om Drengen, som var kiøn og gav fornuftige Svar; hans Navn var Ole Hansen, og ved Henvendelse til Moderen fik Lunn Lov til at tage Drengen hjem med sig til Knabstrup, hvor han dernæst fik Underviisning af Informator Giørup; senere ansatte Lunn Ole som Tienerdreng ved sin egen Person og gav ham Livrée, og da dernæst Hans Tiener blev Gartner, blev Ole Herskabets Tiener, og i denne Stilling forblev han som en meget betroet Person, indtil Lunn i Aaret 1809 gjorde ham til Hollænderieforpagter. (Herom mere siden.)

I November har Lunn selv været syg; fra Sengen har han skrevet følgende Bindebrev til sin Kone paa hendes Navnedag den 25de November (Cathrine):

Kierligst Pro Memorial

Skiønt syg paa Haand, paa Krop og Fod
Maa ligge, spise al Slags Rod
Rhabarbara og China,

Min Siel dog munter fyrig er
 Med Tak at yde hver især
 Besynderlig Cathrina.
 I Dag paa hendes Navnedag
 Et velment Ønske af mig tag
 Oh! Bedste iblandt mine.
 Gud give hende Lykke, Held!
 Godt Helbred, samt os alle vel!
 Jeg mere ei nu kan rime.

Knabstrup, den 25. November 1788.

Lorentz Christian Ditlev Lunn.

Den 24de December har Lunns giort Bryllup for deres Husholderske Jomfru Jørgensen, som havde tient dem i omtrent 10 Aar. Der har været Musik og Dands, og hun har faaet i Brudegave 6 Sølvspiseskeer, 12 Tintallerkener og i Penge 40 Rdl. I Jomfru Jørgensens Sted er kommet en Jomfru Sørensen, som er blevet i denne Tieneste i en Række af Aar, indtil hun er blevet givt, og Lunns har ogsaa foranstaltet hendes Bryllupsfest.

Lille Christian Ditlev var allerede i Efteraaret begyndt at skranke, og Doctor Bang var flere Gange kaldet til ham. Julen er gaaet meget stille hen, og der findes Intet optegnet om Jule- eller Nytaarsgaverne. Lunn er ogsaa blevet hiemme fra den sædvanlige Termins-Reise; den unge Lærer Giørup allene faaer til Nytaar en Gave af et Sølvuhr, fordi han har hiulpet at passe den syge Søn.

1789 begynder med Bekymring, thi Sønnens Sygdom er taget til, og endelig har Lunn skrevet i sin Journal:

»Den 28de Januar døde min elskelige mindste Søn Christian om Aftenen Kl. 9, efterat han havde været syg i 16 Uger; han var næsten 10 Aar gl., og er fød den 5te Martz 1779. Gud lad mig samles med ham blandt Guds Engle.«

Præsten skriver i Kirkebogen, at Christian Lunn døde af Orme-feber.

At Sønnens Død har gaaet Forældrene meget nær er utvivlsomt, men det er underligt at see, at denne Sorg faaer sit Udtryk i Liig-Begængelsen. Liget er først blevet lagt i en sort Kiste med Sølvlister, og er med Høitidelighed blevet bragt til Kirken og hensat der, indtil der blev forarbejdet en Egetræeskiste, stor nok til at rumme den sorte Kiste, og først derefter er Begravelsen gaaet for sig. Der er uddeelt rigelige Salairer til en stor Mængde Personer, som have pleiet Sønnen under Sygdommen eller assisteret ved Begravelsen. Selvfølgelig blive de Fattige betænkte. I Marts Maaned har baade Lunn og hans Hustru ligget syge, og Doctor Bang har flere Gange været hos dem.

I Juni Maaned har Lunn overtaget det Hverv at administrere Lerchenborg Hovedgaard; i hvilken Anledning og i hvilket Omfang kan ikke sees, men af Optegnelserne kan sees, at han har afskediget og antaget Bientie og Tienestefolk, solgt den udtærskede Sæd og andre Produkter, indkiøbt Saasæd, Heste og Quæg m. m., og denne Function har været i 4 Aar. Forretningen har foranlediget, at han regelmæssig hver Maaned, men ofte 2 Gange maanedlig har gjort Reiser til Lerchenborg, hvilket hver Gang har medtaget 1 eller 2 Dage. I 1792 har han udarbejdet en Plan til Salget af Kallundborg Ladegaard, som var i Sameie med Lerchenborg. Det fremgaaer af hans Optegnelser, at han ved Functionens Ophør har havt en Deel Besvær med at faae Afregning, deels for Udlæg, han har staaet i, deels for det ham lovede Salair, og først i Aaret 1795 har han endelig faaet sit Tilgodehavende.

Aaret 1789 er iøvrigt gaaet stille hen, og Selskabeligheden synes under Sorgen for Sønnen at være standset.

Under 11te November er opført en heel Deel Under-

støttelser til Slægtninge, deriblandt Claus Lunn og Anne Ecklev, som ikke tidligere have været nævnte. Jeg har ikke kunnet udfinde disses Slægtforhold til Lunn. Anne Ecklev maa jeg antage at have været Madam Sæborgs ældre Søster; hun har senere oftere faaet Hielp.

1790, hvor de sædvanlige Nytaarsgaver ere uddeelte, begyndte igien med Selskabelighed. I Januar har Lunn med Kone været til Comoedie og Selskab i den dramatiske Forening i Holbek og i. Februar sammesteds til Comoedie og Bal.

Til Paaske kom Anne Munck til Knabstrup og blev Stuepige, hun var Søster til Pauline Munck og blev senere givt med Herman Jørgensen, som fik Gaarden Ditlevshøi paa Sønderjernløse Mark i Fæste.

Den 6te Juli besøgte Lunn sin Broder Mathias paa Charlottenlund, og hjemkommen derfra sendte han sin Svigerinde en Solhat, kiøbt i Kiøbenhavn for 6 Rdl.

8de Afsnit.

Sønnen Willars kommer i Skole.

Den 12te August 1790 bragte Lunn sin Søn Willars, da 15 Aar gammel, til Kiøbenhavn, og satte ham i Pension hos en Bogholder Vedel for 100 Rdl. aarlig; Hr. Giørup blev afskediget, men fik et anseeligt Honorar foruden sin Gage, og da han ogsaa drog til Kiøbenhavn, vedblev han at undervise Willars i enkelte Fag. Giørup blev 1791 kaldet til Præst paa Lolland, men døde kort efter at have tiltraadt Kaldet, og blev Lunn 50 Rdl. skyldig, som denne havde laant ham til at etablere sig for.

Willars fik iøvrigt Underviisning af en Cand. theologiæ Diederitzen, som tillige havde Tilsyn med sin Elev som Hovmester. Samme Diederitzen blev siden,

da Willars var voxen, af Justitsraad Lunn kaldet til Degn i Sdr. Jernløse, hvor han fungerede i denne Stilling til sin Død.

Den 14de September reiste Lunn med Datter Hylleborg til Kiøbenhavn for at see til Willars, som nok ikke var saa særdeles tilfreds med sit Ophold i Vedels Huus, hvor man levede i høieste Grad oeconomisk og tarveligt.

Øllebrød og et Stk. Spegesild til som Morgenmad var Willars vant til fra Hiemmet; men Middagsmaden var sløi; der kogtes kun Søbemad 2 Gange ugentlig, een Gang Grød og een Gang Ærter eller Kaal; de andre Dage spistes de opvarmede Rester, og Eftermaden var et lille Stykke koldt Kiød eller Flæsk; ofte vankede kun een Ret Mad; Aftensmaden var gjerne Levninger fra Middagen.

Paa den ovenomtalte Kiøbenhavns Reise blev Hylleborg portraiteret, hvilket kostede 3 Rdl.; hun var dengang henimod 13 Aar gammel.

Ved at giennemgaae de Optegnelser og Notitser, som findes for Aaret 1790, viser det sig, at Agerbruget paa Knabstrup er gaaet betydelig frem i de 14 Aar, Lunn har været Eier. Ved at opdrive tidligere udyrket Jord, er det aarlig besaaede Areal forøget med omtrent 60 Tdr. Land, og de høstede Fold ere stegne fra 3—7 til 7—10. Quægbesætningen er blevet forøget med circa 40 Malkekøer, hvorved Meierie-Indtægterne ere stegne med 50 pCt.

Ogsaa Godsbeboernes oeconomiske Stilling har forbedret sig betydelig. Hoved- og Kasse-Bogen udvise, at Skatter og Afgifter ere indkomne ret ordentlig til rette Tid, og Restancer ere blevne forholdsviis faa.

Det har i de sidstforløbne Aar taget meget af med de tidligere saa hyppige Understøttelser til Gaardmændene med Saasød, Heste, Quæg og Inventarie-Gien-

stande. Imidlertid er der nu indtraadt en meget vigtig Periode i Godsbestyrelsen. Efterat have fuldbragt de tidligere omtalte Magelæg til Godsets Arrondering, tog Lunn strax fat paa Bønderjordernes Udskiftning, hvortil sluttede sig en stor Deel Gaardes og Huses Udflytning, hvilke Operationer vare meget kostbare. En Ildebrand i Vendet paa 4 Gaarde og 5 Huse, og en Ildebrand i Dramstrup paa 7 Huse, af hvilke Gaarde og Huse ingen vare brandforsikrede, forøgede Udgivterne. Lunn har derfor i en heel Række Aar holdt 4 Saugskierere, som uafbrudt saugede Egetømmer til Bygningerne; 2 Murere have været fast engagerede, og 6 à 8 Mand have Aar ind og Aar ud i Løbet af 12 Aar været beskæftigede med at opbryde, skyde eller kløve Steen, og sætte Grund under nye Bygninger saavel som Steenhegn om Haver og Tofter. I disse 12 Aar er der bygget 12 nye Bøndergaarde og 30 Huse. En Deel af den gamle Egeskov fik derved Fødder at gaae paa, men ved at benytte dette Tømmer bleve mange Pengeudgifter sparede.

I de omtalte 12 Aar havde Lunn ladet udskifte allé Byerne paa Godset, nemlig Sønder Jernløse, Snøvre, Lille Knabstrup, Krøyerup, Dramstrup, Vendet, Bakkerup, Nøkkentved, Boerup, Ulkestrup og Kagerup. Udskiftningen maa i det hele kaldes vellykket; da Byerne ere smaa, behøvedes faa Udflytninger, som nævnt i det Hele 12 Gaarde. Alene Udskiftningen af Vendet By synes mig at have været uheldig; deels fordi flere af Gaardene have faaet Jord paa 3 Steder, deels fordi Byens Jorder ligge indeklemte imellem Hovedgaardens Marker, Enge og Skove, og skille disse fra hinanden. Med den practiske Sands for Godsbestyrelse, som iøvrigt saa umiskienkelig fremlyser af alle Lunns Foretagender i Landvæsenet, er det at undres over, at han ikke har undfanget en eller anden Plan til at udvexle den Deel af Vendet Byes Jorder, som det især maatte være af

Interesse at forbinde med Hovedgaarden, for derved at raade Bod paa alle de Ulemper, som hidtil have været, og evindeligt ville blive Følgen af den lange Adskillelse imellem Hovedgaardens Marker og Enge.

1791 ere Nytaarsgaverne til Gaardens Folk stegne ud over de hidtil fulgte Størrelser. Willars har faaet 5 Rdl. som skulde foræres hans Lærer Diederitzøn; Sønnen har tilbragt Julen i Hiemmet, og han har faaet 5 Rdl. i Reisepenge. Han og Søsteren Hylleborg fik ydermere en Gave af 10 Rdl. hver.

Den 28de Januar reiste Lunn med Kone og Datter til Kiøbenhavn, hvor Hylleborg blev sat i Pension hos en Madam Klein, der tillige skulde sørge for hendes Underviisning.

Herskabet synes at have moret sig godt paa denne Tour; de have bivaanet Comoedier og private Selskaber, og der er gjort store Indkiøb; men Sagerne findes ikke specificerede som forhen, de anføres nu som Regnings-Beløb hos forskiellige Handlende, især hos »Jøden Cohn.«

Mademoiselle Boeck forlod Knabstrup samtidig med sin Elev, og i hendes Sted fik Fru Lunn 2 unge Piger i Huset, nemlig hendes Niece Ane Kirstine Lange fra Ørbeklunde, og en Jomfru Holmer, hvilken sidste dog kun blev der 1¹/₄ eller 1¹/₂ Aar. Ane Kirstine Lange var dengang 18 Aar gammel, hun skal have været en smuk og livlig Pige, med deilige, brune Øine; hun gjorde paa Knabstrup Bekiendtskab med Pastor Westengaard i Kundby, som var Enkemand med 2 Sønner; han beilede til hende, hvilket hun tog imod, og den 19de October 1792 stod deres Bryllup paa Knabstrup, hvilket Lunn foranstaltede med tilbørlig Solennitet.

I Vinteren 1791 gik Willars til Confirmations Underviisning, og Søndagen efter Paaske blev han confirmeret i Helliggeistes Kirke af Pastor Müller.

Hiemme paa Knabstrup blev samme Dag confirmeret

2 forældreløse Børn, en Hønskepige Grethe og en Tienestredreng Hans, som Fru Lunn havde taget imod ved Forældrenes Død.

I Begyndelsen af Aaret blev den gamle Forvalter Danholm, som havde været Substitut ved en Skole, førend han blev Forvalter, men nu havde tient Lunn som saadan i henved 14 Aar, af denne kaldet til Degn i Sønderjærnløse, og i hans Sted kom til Knabstrup en Forvalter Fieldsted, om hvem Historien iøvrigt ikke melder Andet, end at han ikke blev gammel i Gaarde.

I Foraaret flyttede Niels Sæborg, som var givt med Lunns Cousine Johanne Dorthea, født Ecklev ind i Oreberghuset. Det er den Cousine Sæborg, som Lunn meget ofte nævner i sine Optegnelser som den, der har besørget Comissioner udførte for ham i Kiøbenhavn. Denne Sæborg havde været Theater-Kasserer, men var kommet fra Embedet paa Grund af Kasseangel, og var nu uden Erhverv. Lunn leiede Sæborg det nævnte Huus med tilliggende Vænge; de fik derhos Fodring til en Ko og aarlig nogle Læs Tørv og Brænde, men fattige, som de vare, kunde de aldrig betale hverken det Ene eller det Andet. Manden tjente lidt ved Afskrivning og Konen ligedan ved Haandarbeide, saa at de kunde friste Livet, men det var vist det Hele. Imidlertid har Lunn aarlig opført i sine Afregningsbøger Sæborgs Status, har stadig opsummeret den gamle Gield med de nye forfaldne Afgifter, med Fradrag af nogle smaa Afbetalinger og Aftieninger ved Arbeide, og dette er fortsat lige indtil Sæborgs dødelige Afgang i 1811, hvorefter han da har trukket en tyk Blækstreg over den opsummerede Gield. Efter Mandens Død indrettede Lunn en Bolig for sin Cousine i St. Thomashusene, hvor hun boede frit, indtil hun 1816 fik en communal Fribolig i Kiøbenhavn.

Sæborgs havde 3 Sønner, Carl, Ludvig og Niels; disse

have ikke havt Ophold hos Forældrene, saalænge de boede her ved Knabstrup, men hvor de end have været, have de dog faaet en saadan Opdragelse, at de i en ung Alder have kunnet eventyre sig selv; dog har Lunn i en Række af Aar hiulpet de unge Mennesker med Penge, deels som Laan, deels som Gave.

I Mai Maaned modtog Lunn et nyt Hverv, nemlig som Medlem af en Commission til at bestyre de Lindencroneske Godser: Giorslev, Erikstrup og Sæholm; han har gjort flere Reiser til Giorslev, men iøvrigt har jeg Intet fundet i hans Optegnelser om denne Affaire.

Til Pindse kom begge Børnene hjem og holdt en Sommerferie 14 Uger lang, men Willars's Lærer Diederitzen var med, og Willars maatte læse med ham hele Tiden. Efter endt Sommerophold fulgte Lunn selv Børnene til Kiøbenhavn, hvor han forærede Hylleborg et Gulduhr til 70 Rdl. I Ferien var der fint Bal paa Knabstrup. I Aaret 1791 har Lunn begyndt at have Mellemregning med Hr. van Deurs paa Aggersvold.

I December Termin har Lunn besøgt Børnene i Kiøbenhavn, hvor han har betalt for deres Pension og Underviisning; af særlige Lærere omtales en fransk Parleur og en Spillemester. Sønnens Garderobe blev forsynet med mange fine Klæder, og Datteren fik et Claveer til 80 Rdl. Til sig selv købte Lunn 12 Alen Silke-Buxetøi, og han har hjembragt et Guld Repeteeruhr og 2 glatte Guldringe, vistnok Forlovelsesringe til Præsten Westengaard og Ane Lange; Uhret maaskee ogsaa en Present i den Retning. Begge Børnene fulgte hjem med deres Fader for at holde Juleferie, men Ferien gik meget stille af, fordi Willars skrantede, og et Brev fra Læreren Diederitzen udtaler Bekymring for hans Bryst og anbefaler den største Forsigtighed med hans Elev, som han anseer svag af Kræfter. Doctor

Bang fra Sorø kom gientage Gange til Willars i Ferien, og medbragte Medicin og beesk The.

1792 efter Nytaar blev paa engang sendt til Kiøbenhavn og foræret bort til Forskiellige: 2 Daadyr, 3 Harer, 1 Lam, 2 Giæs, 3 Kalkuner og 1 Td. Æbler. Det er særegent for min Bedstefader, at han aldrig har skrevet en Præst ved sin Embedstitel, men nævner en saadan kun st. N. N. I Aarene 1791 til 1795 er der i Kiøbenhavn 4 Mænd af Navnet Müller, som han har staaet i Forbindelse med og hyppigt nævner i sine Bøger, nemlig: 1) Præsten ved Helliggeistes Kirke, 2) Pastor emer. Müller, givt med hans Niece, Dorthea Kallager, 3) en Giestgiver og 4) en Skrædder; alle disse skriver han eens (st. Müller), saa at det er vanskeligt, ofte umuligt at vide, hvem af dem det gjælder.

I Februar har Lunn selv fulgt sine Børn til Kiøbenhavn, og medbringer tilbage derfra et Par Sølvysestager til 65 Rdl., 12 nye Sølvs Spiseskeer, som have kostet 33 Rdl. 4 # 12 β og en firesædig Kareth til 130 Rdl.

Den 5te Marts stod Fru Lunn Fadder til unge Erreboes Datter paa Kattrup.

Den 18de Marts gjorde Lunn og hans Kone en Tour paa 8 Dage til Kiøbenhavn, og da maa Willars have været rask, thi Børnene have været med Forældrene i Comoedie og til Familie-Collatser. Det er første Gang, at Lunn har boet paa Hotel hos Müller paa Østergade, og har beholdt Heste og Vogn med Kudsk og Tiener. Denne Gang er Indkiøbet hos »Jøden Cohn« 27 Alen rødtribet Taft, 21 Alen rød og grøntribet Taft, 16 Alen hvid Taft, 22 Alen brun Taft, 17 Alen blaaf Taft til Hylleborg, 18 Alen Satin eller fint Silketøi og 16 Alen Musselin.

I Foraaret 1792 quittede Forvalter Fieldsted, og i hans Sted kom Forvalter Georg Flemming Rørbye, men

med ham var Lunn uheldig, thi allerede i August Maaned viste det sig, at Hr. Rørbye havde forvansket nogle Skiftemidler, som han havde oppebaaret; han blev strax afskediget og blev skyldig ved Afregning 36 Rdl., som han ikke kunde betale. Denne Fordring har Lunn vedblevet aarlig at opføre paany i sin Afregningsbog ligeindtil 1810, men hverken Hr. Rørbye eller Pengene ere nogensinde komne tilstede. Rørbye blev afløst af Jacob Hetting, der i Foraaret havde forladt Forpagtningen paa Bekkeskov.

I Marts og April Maaned havde Lunn været gien- tagne Gange paa Bekkeskov, vistnok i Anledning af Hettings Affairer, som synes at have været noget mislige; Lunn havde efterhaanden under Forpagtningen forstrakt ham med Penge og Varer, til Beløb af 2,500 Rdl., men han naa være bleven fyldestgiort ved Forpagtningens Afstaaelse, thi ellers havde han neppe undladt at føre sit Tilgodehavende vedblivende til Bogs, selv om han aldrig havde giort Krav derpaa. Hetting blev af Lunn betragtet som en nær Slægting, til den Grad, at han bestandig lige til sin Død lod sig af Hetting kalde »Morbroer«, uagtet de kun igiennem Hettings Kone kunde regnes i Slægt. Hetting blev engageret under Benævnelsen Fuldmægtig med aarlig Løn 50 Rdl., og Værelse med Alt frit paa Gaarden, og skulde han spise alle Maaltider med Familien, medens de forrige Fuldmægtige kun vare komne til Middagsbordet efter Indbydelse og maatte holde sig selv med The, Kaffe og Sukker imod en fastsat Godtgjærelse samt nyde deres Maaltider paa deres Værelse.

Hetting var gift og havde 2 Døttre, og medens Manden havde Ungkarls Ophold paa Hovedgaarden, lod Lunn indrette i det østre St. Thomashuus Bolig til hans Kone og hans Børn; Madam Hetting havde her frit Huus og en stor Have med mange Frugttræer, og fik desforuden

aarlig nogle Læs Tørv og Brænde, men iøvrigt skulde Manden selv underholde sin Familie; da dette var factisk umuligt af det Gehalt, han som Fuldmægtig havde i fast Løn og Sportler af Godset, har han hvert Aar faaet udmaalt Rug, Byg, Malt m. m., som er ført til Bogs som solgt ham paa Credit, men ved Aars Afregning ligesaa regelmæssigt eftergivet, naar han ikke kunde betale. Om Lunn har anseet det nødvendigt at holde Hetting i Ave ved denne Frømgangsmaade, kan ikke vides, sikkert er det, at det har været tungt saaledes stadig at have været afhængig af Naadegaver. Imidlertid vedblev dette Forhold, dog med successive stigende Lønning, ligeindtil Lunns Død 1814. Alt hvad der findes af skriftlige Overleveringer vidner om, at Lunn havde megen Tillid til Hetting, som besad hans hele Fortrolighed.

I Forsommeren maa Hylleborg have været alvorlig syg, thi der er kaldet Dr. Eichel og Chirurgus Ditmann til hende, og senere kommer Etatsraad Guldbrandt til, og ventelig er hun som Reconvalescent kommet hjem, thi der bliver Dr. Bang fra Sorø hentet til hende.

Den 13de Juni blev Willars indskrevet som Student, og Papa har selv været tilstede ved denne Act; han har betalt til Rector magnificus 9 Rdl., til Professor Risbrigh 15 Rdl., foruden Salair til 2 Pedeller, Afgift til Rundetaarn og til Præsten ved Runde Kirke; Fransk-læreren og Spillelæreren faae ved samme Leilighed deres fortiente Honorar.

Willars fik i Present 1 Par Sølv Rosetter, 1 Par Sølvsporer, 1 Uhrkiæde, 2 Par Skospænder og Silkestrømper. Til Konen hjembragte Lunn en Solhat og et Par Sølvstager til 67 Rdl. 3 *h.*

Børnene fulgte hjem med og bleve der omtrent 13 Uger. I Juni Maaned har Lunn, ledsaget af Studenten, gjort en længere Tour til Fyen og til Broderen i Jylland.

Den 4de November reiste Lunn med Kone og Børn til Kiøbenhavn og tog Logis hos Müller paa Østergade, men de spiste til Middag i Fabricius's Klub, og gik i Comoedie, naar de ikke vare i Selskab. Hovedhensigten med denne Reise var at flytte Sønnen fra Pensionatet hos Vedels til et Logis hos den juridiske Professor Schlegel, for hvilket der er accorderet 300 Rdl. aarlig. Willars skulde nu studere Jura og til den Ende høre juridiske Forelæsninger; desuden giver Diederitzen ham fremdeles Underviisning, og Junker-Videnskaberne skulde ogsaa dyrkes; Franskmanden og Spillelæreren bleve engagerede paany; Dandse- og Fægte-Mester bleve antagne, og hos Berider Schiøtt skulde han have Underviisning i Ridning. Der blev selvfølgelig sørget for hans Garderobe, og han fik Klædes Kiortel med Vest, hvortil Silkebuxer, Silkestrømper og Sølvs-Knæspænder, endvidere blev han forsynet med Hængelaas, Lysesax og Speil og adskillige Toiletgjenstande.

Papa fik med det samme Klædes Kiortel og Vest, men nøiedes med Skægs Buxer.

I December Termin var Lunn atter i Kiøbenhavn, og nu kunne det ikke være ringere, end at Lars Kudsk, Ole Dreng og Hans Gartner som Jæger faae nyt Livrée, syet i Kiøbenhavn, grønt med Sølvsnore. Iøvrigt sees ingen andre Indkiøb, end 2 Solhatte til Kone og Datter (ved Juletid), og saa kiøber han sig en Kane. I Julen har der været stort Bal paa Knabstrup; der er tracteret med Aal, Torsk, Kyllinger og Is.

1793 begynder med Nytaarsgaver, som ere i Stigning, navnlig ved Gaver fra Børnene til Forskiellige i Kiøbenhavn.

Der er saa afsendt Honorarer for Collegier, privat Underviisning, Dandse- og Fægte-Mester, Spillelærer Hornemann og Berider Schiøtt.

Børnene ere blevne hiemme til den 8de Februar og

ere saa fulgte af Forældrene til Kiøbenhavn, hvor da Hylleborg er bleven flyttet fra Madam Klein til en anden Pension hos Madam Tingberg. Hylleborg fik et nyt Chatol, og begge Børnenes Garderobe blev yderligere forsynet. Willars fik en ny Violin, og Fruen fik 19 $\frac{1}{2}$ Alen ægte brede Kniplinger. Iøvrigt morer Familien sig med Comoedie. Ved denne Kiøbenhavnstour opføres »givet Hr. Hielmkrone 6 Rdl.« Altsaa saa vidt var det kommet! Flere Gange i de foregaaende Aar har Lunn noteret, som kiøbt af Hielmkrone, Speile, Lænestole og andre Meubler, som altsaa ere solgte af Trang; nu har H. taget mod Gave; det er for Resten sidste Gang at Hr. Hielmkrones Navn findes; derimod opføres jævnlig igiennem flere Aar Fru Hielmkrone for Gaver paa 5-3-2 ja paa 1 Rdl. ad Gangen.

Den 22de Februar stod Lunn Fadder paa Katstrup til unge Erreboes Datter Nr. 2, kaldet Christine. Det var ikke et Aar siden, at Fru Lunn stod Fadder til Nr. 1.

I Sommeren vare Børnene hiemme fra Kiøbenhavn i omtrent 8 Uger.

I October var som før omtalt Ildebrand i Vendet, ved hvilken 4 Gaarde og 5 Huse brændte.

I Novbr. besøgte Forældrene Børnene i Kiøbenhavn, og ligeledes fra 11te til 21de Decbr., ved disse Ophold Intet særligt at bemærke, Børnene følge i December hiem med til Knabstrup.

I 1793 solgte Cancellieraad Erreboe Katstrup til Capitain Mylius og kiøbte Gaarden Haughuus ved Veile, hvorhen han flyttede med sin Familie; derved ophørte den stadige Omgang, som havde fundet Sted mellem de 2 Familier.

Der er foregaaet en vidtløftig Afregning imellem Lunn og Erreboe, efter hvilken Erreboe blev skyldig til Lunn en Sum, for hvilken han har udstedt Obligation. Lunn

paatog sig at besørge Erreboes Affairer med Capitain Mylius i Anledning af Kattrups Kiøb, hvoraf han senere havde en Deel Uleilighed.

Dette Aar hengaaer iøvrigt, uden at Noget særligt er at bemærke.

1794 begyndte ligesom tidligere med Nytaarsgaver hiemme og i Kiøbenhavn. Børnenes Juleferie varede til 24de Januar, saa fulgte Forældrene dem til Kiøbenhavn, hvor Fruen forbliver til 2den Februar. I den Tid gjorde Lunn en Reise til Frederiksborg og Kokkedal.

Den 23de Februar stode Lunn og Frue Fadder til et Barn paa Sæbyegaard, om hos Falkenskiold eller en senere Eier sees ikke. Fra 25de til 29de Marts ere Lunn med Kone atter i Kiøbenhavn, som det synes for Forretninger og Indkiøbs Skyld, og fra 25de til 30te April igien sammesteds, hvor da Hylleborgs Confirmation finder Sted, hun havde i den forløbne Vinter nydt Confirmationsunderviisning af Hr. Pastor Müller ved Helliggeistes Kirke.

Datteren fulgte nu hiem med for at blive i Hiemmet.

Den 12te Juli kom Willars syg hiem, og blev liggende heftig angreben af Brystsyege, som befrygtedes at være Tæring, og i længere Tid var der Tvivl, om han stod til at redde; han kom sig dog, saa at han i November reiste til Kiøbenhavn og fortsatte sine Studeringer indtil Julen. Ved denne Leilighed har Lunn nedskrevet sin Utilfredshed over, at Professor Schlegel har forlangt den fulde Betaling for $\frac{1}{2}$ Aar for Sønnens Pension, uagtet denne i mere end $\frac{1}{4}$ Aar havde været hiemme paa Knabstrup.

I Aaret 1794 skiftede Lunn Meierieforpagter, og istedetfor Walsøe, som flyttede bort, kom Schönning, den samme, som havde tient som Forvalter paa Einsidelsborg. Besætningen var udvidet til 170 Køer, og Hovedafgiften var 8 Rdl. pr. Ko aarlig.

Samme Aar accorderede Lunn med Landinspecteur H. C. Lund om, at han skulde opmaale hele Hovedgaardens Terrain, afsætte Markerne og inddele disse i Hovlodder. Han skulde saa levere et fuldstændigt »Charte« derover, og derfor have 80 Rdl., men det er udtrykkelig betegnet, at han intet Forskud fik paa Arbeidet, men skulde have sin Betaling contant, aar han bragte det færdige Kort. Det er altsaa det Kort, som nu er sat i Glas og Ramme og ophængt i Entreen.

I 1794 og 1795 har Fru Lunn's Søstersøn Rasmus Lange fra Ørbeklunde havt Ophold paa Knabstrup som Elev eller Skriver. Hans Navn findes ofte som Vidne i Skifte- og Fæste-Protocollen, og Udgivtsbogen viser, at Lunn har givet ham Klæder og Penge. Denne Lange er den senere Eier af Ørbeklunde, Justitsraad Lange.

I dette Aar er Lunn's Function som Administrator paa Lerchenborg ophørt; han har derom skrevet i sin Regnskabsbog: »Har nu tilgode i det Hele 626 Rdl., dette har jeg havt tilgode i 3 Aar; baade Geheime-raaden og Geheimeraadinden har herom gjort mig store Løfter, men endnu Intet faaet.« I 1795 er derved tilføjet et »afg.«.

I Julen var Willars hjemme, men Juletiden synes at være gaaet meget stille af, formodentlig fordi han endnu var svag. 1795 den 6te Januar reiste han igjen til K. for at studere videre. I Paasken var han atter hjemme, men kun 6 Dage, han skulde nok nu være flittig for at indhente det forsømte, og al anden Underviisning end den, som hørte til det juridiske Studium, ophørte.

Den 24de Marts havde Sophie Magdalene Erreboe Bryllup med Forpagter Bagger paa Krabbesholm, og Lunn gav i Brudegave 6 Spiseskeer og en Potageskee.

Den 5te Juni var Kiøbenhavns store Ildebrand, og da Willars havde været virksom ved denne Leilighed, og som det synes var kommen lidt til Skade paa Kiød og

Klæder, blev der sendt Vogn til Staden for at hente ham hjem, hvor han dog kun forblev i 6 Dage. Det maa formodentlig være brændt for Familien Vedel, hvor Willars havde været i Pension, thi Husets Datter Jomfru Vedel fik strax derefter en Penge-Gave, og derefter hører hun til dem, som halvaarlig fik Understøttelse, hvilket vedvarede, indtil hun som Madam Diedertzen blev Degnekone i Sønder Jernløse.

Den 17de August har Lunn staaet Fadder til en Søn af Pastor Westengaard i Kundbye.

Den 26de September kom et Besøg af Justitsraad Uldall, Eier af Lilliendal, og da han reiste, fulgte Lunn med til hans Hiem, hvor hen han igien reiste i Decbr., som han skriver i Forretninger, men hvilke, antydes ikke.

Fra 1ste til 5te November have Papa, Mama og Hylleborg været i Kiøbenhavn. Fruen faaer en stor Deel Sirts, Kammerdug, Kniplinger, og en Top. Hylleborg faaer hos »Jøden Salomon« en Guld-Uhrkiæde.

I 1795 blev Haven betydelig udvidet, idet dertil blev indtaget den Skov, hvori Iskjelderens ligger, tilligemed den foranliggende store Mose, som i Fortiden havde været Sø og benævnedes Flæg-Søen; Skoven blev indhegnet med Steengierde, og Gange bleve anlagte sammesteds.

I April gjorde Lunns Bryllup for Kudsken Lars Hansen og Pauline Munck; hun havde været paa Knabstrup i 15 Aar og han i 7 Aar; de fik Lunns-Gaarden i Fæste og bleve, som tidligere nævnt, fritagne for Indfæstning paa Grund af tro Tieneste; desuden bleve de rundelig betænkte med Brudegaver bestaaende af Linned og Sengklæder, et Par Køer, Saasæd m. m.

9de Afsnit.

Efter at Børnene ere voxne.

Nytaarsdag 1796 ere de sædvanlige Nytaarsgaver blevne uddeelte baade hiemme paa Knabstrup og til adskillige Persouer i Kiøbenhavn.

I de første Dage af Januar er tilstillet de 3 juridiske Professorer Schlegel, Nørregaard og Eggers hver en Raabuk.

Den 26de Januar indstillede Willars Lunn sig til juridisk Examen. Familien har i den Anledning været i Kiøbenhavn, og moret sig paa det Bedste. Sønnen reiste hiem til Knabstrup med Forældrene efter at have salareret og honoreret til Høire og Venstre.

Den 9de April vendte Willars tilbage til Kiøbenhavn for at underkaste sig den practiske Prøve.

I Marts forærede Fru Lunn sin Datter Hylleborg en Medaillon saa stor som en dansk Specie.

Da Degnen Danholm (den tidligere Forvalter) døde, kaldte Lunn, som før nævnt, til Degn i Sdr. Jernløse Sønnen Willars's tidligere Lærer, Cand. theol. Diederitzen, som derefter blev givt med Jomfru Vedel. Lunns Brudegave var 6 Sølvspiseskeer.

Den 10de Juni stod Lunn med Kone og begge deres Børn Fadder til Landinspecteur Lunds Barn paa Cathrinedal.

I Forsommeren har Lunns ældste Broderdatter Andriette været i et længere Besøg paa Knabstrup, da hun reiste bort igien i Juli, fik hun af sin Onkel en Present, som bedre passede for Vinteren, nemlig en Garniture af Foerværk.

Lunn bestemte i Foraaret faste Lønninger for begge Børnene. Sønnen skulde have 6 Rdl., Datteren 4 Rdl. maanedlig. Det synes som Willars Lunn, da han efter endt Examen tog Ophold i Hiemmet, strax har bestemt

sig for Landvæsenet; da Enken efter en for mange Aar siden afdød Ridefoged, Madam Pedersen, som havde havt en Gaard i Nøkkentved under Knabstrup Gods i Fæste, var død, og Gaarden netop var fæsteledig, fik den unge Lunn denne Gaardlod til at begynde sin Virksomhed med; han har dernæst begyndt, følgende Faderens Exempel, at indkiøbe unge Heste og Quæg, som han græssede paa Nøkkentved Marker for derved at skaffe sig Fortieneste. Faderen forstrakte ham med de dertil fornødne Penge.

I dette og det følgende Aar, da unge Lunn begyndte sin landlige Virksomhed, modtog han oftere Besøg af Venner og Kamerater fra Kiøbenhavn, blandt dem en ung Hr. Guldbrandt, en Hr. Wolff, Lassen og Lange vare de intimeste, og naar disse Giester kom, blev der ført et temmelig lystigt Liv paa Knabstrup, hvad de gamle Lunn ikke havde Smag for, især da den unge Guldbrandt gjorde stærk Cour til Hylleborg, og hun syntes ikke at være uimodtagelig herfor. Dette vakte Forældrenes Fortrydelse, og de søgte ad lempelig Vei at giøre Ende paa Sønnens Kameratskab med disse Herter, hvilket da ogsaa lykkedes.

Den 7de September bragte Lunn sin Hustru paa hendes Fødselsdag følgende Vers:

Dyrebareste Veninde!
 I mit Hierte Du skal finde
 Al Lykønskning til i Dag;
 Kierligst af min Haand den tag.
 Gud velsigne Dig herefter!
 Give Glæde, Helbred, Kræfter!
 Og forlænge Dine Aar!
 Derved jeg al Lykke faaer;
 Største Høitid jeg Dig skylder,
 Men tilgiv jeg ei opfylder
 Og gjør Giengield for den Pragt
 Paa min Fødselsdag frembragt.

Tractement Du ei tillader
 Kostbar Gave Du jo hader
 Min Lykønskning altsaa tag
 Kierligst Hierte den Dig gav;
 Vist min Omhu alle Dage
 Være skal Dig at behage,
 Takke Gud for denne Dag
 Hvormed han mig Lykke gav.

Knabstrup, den 7de September 1796.

Lunn.

I Efteraaret har Lunn giort en Reise til Frederiksborg og Hirschholm, og har giort Indkiøb af Allee-Træer og Planter navnlig Naaletræer, som bleve plantede, deels i den saakaldte engelske Have, nemlig Skoven omkring Iskielderens, som nylig var forenet med Haven, deels i den af ham indfredede Skov, lille Dyrehave kaldet, som var daunet af den steile søndre Helde af Steensbjerg, hvortil var lagt den Jord, han ved Kagerup Byes Udskiftning havde udlagt til Skov. Det er altsaa de Naaletræer, som i 1862 for en stor Deel bleve anvendte til Knabstrups nye Hovedbygning til 18 Alens Bielker. Paa samme Tid lod han anlægge Gange i Flæg-Søen, hvor den lange Kanal senere er gravet. Gangene bleve anlagte ved at indgrøvte dem og derpaa fylde Gruus paa; Gangene ere endnu synlige paa de fleste Steder. De bleve efter Anlægget beplantede med Alleetræer af Ask, og Lunn kaldte denne Promenade »Eremit-Gangen«.

I December gav Lunn sin Cousine Søborgs næstældste Søn Penge-Understøttelse, for at han kunde tage Styrmandsexamen.

I Slutningen af 1796 og i Begyndelsen af 1797 maa der have været en haardt angreben Patient paa Knabstrup, men det er ikke antydet hvem. Dr. Bang er hentet meget ofte, og Medicin er hentet baade i Sorø og i Holbek.

I Vinteren lærte Hylleborg at væve og fik en Væv i Present.

Den 6te Februar blev en Søn af Forvalter Hetting døbt. Faddere vare Jomfru Hylleborg og Jomfru Andriette samt Studenterne Willars Lunn, Wolff, Guldbrandt, Rabeck og Lassen. Drengen fik Navnene Willars Knudsen Lunn Hetting; men da han voxede til, viste han sig som Idiot og Krøbling. Efter hans Moders Død 1816 blev han indtil sin Død forsørget af sin Fader.

I Mai Maaned fik Kudsk og Tiener atter nyt Livrée, Kiortel, Overkappe og Vest, grønt med Sølvsnore samt Knæbuxer af gult Skind.

I Juni Termin boede Lunn hos Giestgiver Müller i Printzen paa Østergade. Han har hiembragt til Konen 8 Alen Linon, 14 Alen Kipper, 13 Stkr. Halstørklæder og 2 Par hvide Silkestrømper. Hylleborg fik et Garniture af Ørenringe og Halsmykker, Willars fik en engelsk Sadel og et pletteret Bidsel, og derefter har han sendt til hver af sine Broder-Døttre i Jylland et Par Guld-Ørenringe.

Fru Hielmkrone har faaet 1 Rdl.

1797 blev Lunn færdig med Bøndergodsets Udskiftning; samtlige 12 Udflyttergaarde tillige med den største Deel af de udflyttede Huse vare af Nyt opbyggede. Af Sønder Jernløse Byes 8 Gaarde vare 4 tilbage i Byen, og andre 4 vare lagte ud paa Marken. Da Bestemmelse skulde tages, hvilke af Fæsterne, der skulde flytte ud, vægrede de sig alle. Lunn gav saa som Godseier Bestemmelse om, hvilke 4 Mand der skulde beholde de gamle Gaarde i Byen, men de andre 4 Mænd lod han kaste Lod om de forskellige udflyttede Gaarde; dette skete, ved at de med Gaardenes Nr. betegnede Lodder bleve lagte i en Hat, af hvilken Præstens Datter tog dem op for Mændene. Derefter bødte de to Mænd sig

for Skiæbnen, men de andre 2 opgave hellere deres Stilling som Gaardmænd, hvorfor Lunn siden anbragte dem som Husmænd. Skiæbnen har villet, at Efterkommerne af de 2 Mænd, der underkastede sig Lodtrækningen, endnu sidde som velstaaende Selveiere i de Gaarde, som deres Oldefædre havde været i. Begreb med at frasige sig.

I Juni Maaned skete en betydelig Ildebrand i Nyborg. Lunn sendte strax paa sin Kones Anmodning 50 Rdl. til de Brandlidte, dernæst gav han til de samme paa et circulerendø Collect 10 Rdl. og samtidig til 2 navngivne Personer Madam Aarslef og Madam Rye 25 Rdl. til hver.

I Juni Maaned gjorde de to Sødskende Willars og Hylleborg en Reise til Jylland for at besøge Onkel Mathias paa Charlottenlund.

I Efteraaret er gjort Indkiøb hos Slotsgartner Vogt paa Frederiksborg af 200 Frugttræer, som bleve anvendte til Beplantning af Haverne ved Udflyttergaardene. Samtidig blev indkiøbt Træer til Allee-Plantning.

Samme Efteraar lod Lunn alle Gaardens Bygninger undergaae en grundig Reparation.

Da Fru Conferentsraadinde Hansen, Eierinde af Frydendal, ved Omstændigheder, som det er for vidtløftigt her at fremstille, var bragt i Forlegenhed ved, at Gaardens Hoverie var afskaffet, men der manglede Mennesker, Heste og Redskaber til at fortsætte Gaardens Drivt, bleve Gaardens Marker overladte til forskjellige Mænd, enten i Leie, i Fæste eller Forpagtning, og saaledes leiede Lunn i Forening med sin Søn 2 af Frydendals Marker, som bleve brugte allene til Græsning, og i den Anledning blev der indkiøbt paa Siølland og Fyen og i Jylland en stor Deel Quæg, som bleve udgræssede paa disse Marker; Tilsynet hermed førte Sønnen Willars. Da der samtidig blev begyndt paa at opdyrke de Jorder af Vendet og Dramstrup Byer, som ved Udskiftningen

vare bestemte til at sammenlægges til en større Gaard, som senere fik Navnet Dortheaslyst, overlod Lunn disse til Sønnen, som nu fik en større Bedrivt. Den Jord, som var taget fra Vented By, var en Udmark, som tildeels aldrig havde været under Ploug, og navnlig var Orebergbakken belagt med mange Steen og begroet med Tiørn og Hyld, og der gjaaldt det Sagn, at Troldene havde Bolig i denne Bakke, og at de ikke vilde taale, at nogen Spade eller Ploug blev sat i Jorden paa dette Sted; da derfor W. Lunn begyndte at rødde og pløie Bakken, kom en gammel Gaardmand Per Jensen fra Vendet til ham og fraraadede ham paa det allerindstændigste at røre ved dette Stykke Jord, da Troldtøiet sikkert vilde hævne sig ved at dræbe de Heste eller Stude, som bleve brugte til Pløining sammesteds; med Latter afviste W. Lunn denne Advarsel og fortsatte Arbeidet, men løierligt nok, 2 Heste og 2 Stude, som havde været benyttede paa Bakken, kom inden kort Tid paa forskiellig Maade brat af Dage. Dermed synes imidlertid Troldtøiet at være bleven forsonet, thi Arbeidet blev fortsat, og Bakken blev til god Agermark, og Arbeidsdyrene have siden den Tid ikke hentet nogen Meen fra dette Sted.

Gl. Lunn tog nu selv alvorlig fat paa Forberedelserne til Anlægget af den nye Gaard: det var baade kostbart og besværligt; midt paa den Plads, der blev valgt til Plads for Anlægget laa en temmelig høi Bakke, medens Terrainet i Nord og Vest faldt stærkt af til lav og tildeels moseagtig Bund; Bakken maatte flyttes og benyttes til Opfyldning derhen, hvor nu Hovedbygningen, det vestre Magazin og Kostalden ligger. Steenbrydere, Steenskydere og Grundsættere bleve allerede i Efteraaret satte i Gang, saalænge som Veiret tillod disse Arbeider, den østre Længde og Ladelængden i Syd, hvor Terrainet var gunstigst, bleve først grundlagte. I No-

vember Maaned kom fra Norge en Ladning Bygnings-tømmer og Jern til Holbæk, hvilket derfra blev bragt til Byggepladsen, og 4 Saugskærere skære Egetømmer hele Vinteren. Det besværligste ved dette Bygningsforetagende var at skaffe Kalk tilveie, der dengang kun var at faae ved Kiøbenhavns Kalkværker, der blev derfor anskaffet en Kalk-Vogn og 4 Heste med en Kudsk, som stadig kiørte efter Kalk, saalænge Veie og Veir gjorde det muligt; men naar det betænkes, i hvilken Tilstand Veiene vare i de Tider, saa vil det ikke forundre at høre, at Kalkkudskken i Reglen var 5 à 6 Dage, men undertiden 9 og 10 Dage om at ende en Reise til Kjøbenhavn. Muursteen bleve hentede ved Frydendals Teglværk.

1798 begyndte med Lystighed; 7de Januar var hele Familien til Bal paa Lørchenborg. 6te Februar ligeledes i Kallundborg og 16de Februar til stort Selskab paa Vesterbyegaard.

Alle Byggearbejderne fortsattes paa Dortheaslyst, og i Løbet af Sommeren blev Staldlængden færdig. Allerede i Marts var man begyndt at beplante Haven med Frugt- og Skov-Træer, efterat Have-Terrainet var indhegnet med Steengierde og tildeels kulegravet.

I Mai Maaned blev atter giort et stort Indkiøb af Kreaturer for at græsses paa de fra Frydendal leiede Jorder.

I Juli Maaned tog Hylleborg et længere Ophold i Kiøbenhavn og logerede hos en Familie Damkiær. Anledningen dertil, forsaavidt man kan slutte af Regninger fra Handlende, maa have været at anskaffe Udstyr; thi det maa antages, at hendes Forlovelse med van Deurs dengang har været fuldbragt. Paa Knabstrup blev i Løbet af Sommeren pyntet op, navnlig Beboelsen. Murere, Snedker, Maler og Sadelmager har havt meget Arbeide. Kudsk, Tiener og Jæger fik nyt Livrée, grønt

med Sølvsnore og gule Skindbuxer; dog fik Ole Tiener Silkevest og Manchesters Buxer.

I Regnskabsbogen staaer: »Den 27de October havde min Datter Bryllup«. For at faae et Begreb om Bryllups-Høitidelighederne maae vi tye til Udgivtsbogen, som viser: En Daahiort fra Lerchenborg 8 Rdl., Kager 12 Rdl., Hamburger Skinke 10 Rdl., Adskilligt udlagt af min Søn 13 Rdl, 3 $\frac{1}{2}$ 4 β ; Adskilligt udlagt af Hetting 7 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 12 β , Viin fra Wulff 83 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 4 β , Musikanter 24 Rdl., Fyrværkerie 42 Rdl. Pastor Reingaard fik 24 Rdl., Degnen 10 Rdl. og Skoleholder Jørgensen i Bakkerup 3 Rdl. Hylleborg fik til Drikkepenge til Folkene 46 Rdl. og til sig selv 35 Rdl. og til den paafølgende Lønningsdag 1ste Novbr. fik Husholdersken, alle Pigerne, Kudsk, Tiener og Skytten et anseeligt Extra-Honorar.

Gamle Onkel van Deurs har gientagende Gange fortalt mig, at da han beilede hos Justitsraad Lunn om Hylleborg, gjorde han det til Betingelse, at han intet Udstyr og ingen Medgibt vilde have; han forlangte kun Pigen, som var ham nok. Hvad Lunn dertil har svaret, kiendes ikke; men at van Deurs ikke har faaet sin Villie sat igiennem og har fundet sig i Billighed, vil kunne sees af efterskrevne Fortegnelse, som ordret er udskreven af Udgiftsbogen:

Sølvtoi til min Datter	72 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$ 13 β
Et Fortepiano	174 — » - » -

Imellem disse 2 Poster staaer:

14 Køer og Quier og 1 Tyr 260 Rdl., men om disse ogsaa ere til Hylleborg, kan ikke sees.

En Sopha og 12 Mahogni Stole til min Datter	170 — » - » -
Et Taffeluhr og 3 Speile	139 — » - » -
Snedker Møller for Seng og Natbord	50 — » - » -

Madam Wandler for Seng	61 Rdl.	»	½	»	β
Hogbrandt for Fryndser etc. til Seng	89	—	3	-	14 -
Jøden Cohen for Adskilligt, Seng- klæder etc.	302	—	»	-	» -
Kræmmer Wolff Adskilligt.	28	—	»	-	» -
Collerup for Kakkelovne	156	—	5	-	14 -
Henrici en Brystnaal med Perler og Diamanter	56	—	»	-	» -
7de Novbr. Hylleborgs Fødselsdag givet hende for at give til sin Mand	2000	—	»	-	» -
20de Novbr. givet van Deurs contant	300	—	»	-	» -
item Byg til Beløb	200	—	»	-	» -

I samme Aar 1798 om Foraaret blev Skytte og Gartner Hans Christensen givet med Johanne Kokkepige; Hans, der var taget med fra Einsidelsborg som løskiøbt Vorned, havde nu tient paa Knabstrup i 22 Aar; Johanne havde tient Lunns i 9 Aar; mærkeligt nok, at Bøgerne aldeles Intet indeholde om dette Pars Bryllup eller Brudegaven til dem; thi de havde begge hidtil været og forblive fremdeles i stor Gunst hos deres Herskab, hvorom vidner, at Fru Lunn siden ofte har benyttet Johanne enten som Sygepleierske, eller til Assistance ved flere Leiligheder, hvor der fordredes Dygtighed og Tillid.

1799 ere Nytaarsgaverne til Betiente og Andre udvidede og tiltagne, og »Min Datter« har faaet en Komode 26 Rdl. 3 ½, Kobbertøi for 33 Rdl., 6 Lænestole 44 Rdl. 4 ½.

I Begyndelsen af Aaret kom Lunns Broderdatter Andriette Lunn til Knabstrup og forblev der Aaret ud, vistnok med den Hensigt at være Tanten til Selskab og Assistance, da Fru Lunn i dette Foraar og Sommer skal

have været temmelig sygelig; det sees af Dag- og Udgivtsbogen, at først har Chirurgus Bagger fra Holbæk men senere ogsaa Doctor Bang fra Sorø været hentet for at tilsee Fruen.

Maaskee denne Sygelighed er Skyld i, at der ikke er holdt nogen Sølvbryllupsfest den 7de Juli; der findes nemlig i Optegnelserne ikke mindste Spor af noget saadant.

Andriette Lunn, som skal have været en meget smuk Pige, skal have forstaaet at sætte sig i Gunst hos sin Onkel, i den Grad, at hans gode Kone blev jaloux derover.

Imidlertid blev der hele Aaret igiennem med Iver arbeidet paa den nye Gaard; Ladelængden og Kostalden bleve færdige og tagne i Brug. Haven blev videre dyrket og beplantet, og Indkiørselsveiene bleve anlagte og Allee-Træerne plantede.

Den 12te October nedkom den unge Fru van Deurs med en Datter, som strax blev hiemmedøbt og kaldet Cathrine Birgitte Kirstine. Lunn gav sin Datter i denne Anledning til Udgivterne 100 Rdl. foruden Salar til Jordemoderen m. m.

Paa Terminstouren i December har Lunn gjort en stor Mængde Indkiøb deriblandt hos Jøden Cohn for 83 Rdl., hos Isenkræmmer Mossin for 97 Rdl. 5 $\frac{1}{2}$ 2 β , et Gulduhr til Broderdatteren Andriette 28 Rdl., af Fru Pastorinde Müller kiøbte han en Sølv-Theekjedel paa Fod, som var indsat hos hende til Salg og kostede 93 Rdl.

1800. Den første Udgivt næst efter de sædvanlige Nytaarsgaver er en Baad.

Til Brudegave til hans anden Broderdatter, Elisabeth Lunn, som blev givet med Pastor Elias von Haven kiøbte han hos Juveleer Eilardi 12 Sølv Spiseskeer.

Da Conferentsraadinde Hansen paa Frydendal var

utilfreds med sin forkuaklede Stilling som Eierinde, besluttede hun at flytte til Kiøbenhavn, og havde overdraget Lunn at føre Overtilsyn med Gaardens Drivt, men det var en vanskelig Sag, da Fru Hansen manglede Capital til at sætte Gaarden i Drivt. Hun havde tilbuden Lunn Gaarden til Kiøbs i den Møning, at Sønnen skulde overtage den; men dertil var Papa for forsigtig; han havde selv arbeidet sig frem og samlet som en flittig Bi, men han var ikke Speculant. Han havde heller ikke Tillid til Sønnens Helbred og Kræfter, da denne gientagne Gange havde været underkastet Angreb af Brystsyege. Han havde anlagt og bygget Dortheaslyst med den Plan, at det skulde være hans Hustrus Enkesæde, idet han ansaae det som givet, at hun, som var saa meget yngre, skulde overleve ham; nu arbeidede den unge Lunn ivrig paa denne Gaards Opdyrkning, og saa meente Faderen, at Sønnen kunde blive ved Dortheaslyst, indtil han kunde vexle Bolig med sin Moder og overtage Knabstrup efter Faderens Død. Af saadanne Grunde afslog Lunn Fru Hansens Tilbud.

Ved en Auction paa Frydendal, da Fru Hansen flyttede til Kiøbenhavn, gjorde Lunn større Indkiøb, og der findes i Udgivtsbogen følgende Opskrift derom.

»Til mig selv 551 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 8 β

Til Willars. 63 — 3 - 6 -

Til v. Deurs 67 — 2 - 5 - som gives ham.«

Stuehuset paa Dortheaslyst blev bygget i dette Aar; om denne Bygning var accorderet med en Major, Raadmand og Tømmermester Lange i Kiøbenhavn, som for en bestemt Sum skulde i Et og Alt opføre Huset efter Plan og Tegning. Haandlangerarbeide skulde aparte betales ham efter Regning. Huset blev færdigt, men saa opstod der Disput imellem Lange og Lunn, som paaviste, at Loftshøiden i underste Etage var lavere end efter Planen, samt at Langes Regnskab for Haandlangere var

urigtigt, hvisaarsag han tilbageholdt en Deel af Beta-lingen, som han nægtede at betale, førend han blev til- pligtet ved Dom at erlægge Beløbet. Da Lange ikke gjorde Mine til at anlægge Sag, blev Restbetalingen staaende hen indtil efter Langes Død 1805, da Forliig blev sluttet med hans Enke.

Under disse Aars Byggerie erholdt Lunn Øvrigheds- tilladelse til, at Søeborg, som beboede Oreberghuset, maatte holde Bespiisning for Haandværksfolkene; derved skaffede han sin fattige Cousine en lille Fortieneste, især da han selv for en meget billig Priis overlod hende det For- nødne af Sæd, Kiød, Brændsel m. m.

I Foraaret forærede han til Søeborgs Sønner, Carl, som han har benævnt Skuespilleren, og Ludvig, Styr- manden, hver 12 Rdl. til Hielp til en Reise.

Den unge Lunn, som i denne Periode iblandt Bonde- befolkningen blev kaldt »Junkereren«, arbeidede med Lyst og Udholdenhed ved sit Landbrug; han boede vel paa Knabstrup, men han var der sielden uden om Natten, om Dagen var han ved sin Gierning. Dog vidste For- ældrene overmaade godt, at han ofte smuttede hemmeligt bort og gjorde forcerede Ridetoure til Kiøbenhavn for at see til en Hiertenskiær, som han der havde efterladt, da han forlod Staden for at blive Landmand. Herom har min Fader ofte fortalt mig omtrent paa følgende Maade:

Da Willars kom til Kiøbenhavn for at studere, blev han indført hos Enkefru Borgemesterinde Hersleb, hos hvem han saae Fru Herslebs Sønnedatter Louise Hers- leb, en lille Pige, der var 5 Aar yngre end han. Louises Fader Procurator Hersleb var tidlig død, og da havde Bedstemoderen taget Barnet til sig. Uagtet Moderen var givt igien og havde 3 yngre Børn af 1ste Ægteskab, blev Louise opdraget hos sin Farmoder, som hun kaldte Grandmama. De ungdommelige Hierter fandt hinanden,

og der sluttedes en Barne-Forlovelse, men den maatte holdes skiult, thi Grandmama var en meget stræng Dame, som ikke taalte nogen Afvigelse fra det normale. De unge Mennesker bleve voxne, men det Øieblik udeblev, da Willars og Louise turde tilstaae deres Forbindelse; men just derved gik den over til den meest romantiske Kiærlighed. Saaledes fremkom de natlige Ridetoure til Kiøbenhavn, for at Willars kunde om Morgenen see sin Louise i nogle Minutter paa hendes Vandring til Spillelærer; men flere Gange hændte det, at Willars ventede forgiæves paa Mødestedet, og maatte ride hiem uden at have seet sin Louise, og altsaa uden Aftale om næste Giensyn. Efter saadanne Uheld var Willars modløs, Humeuret var borte og hans Udseende sygeligt. Hans Forældre, som bleve opmærksomme derpaa og ahnede Sammenhængen, besluttede, at det skulde være anderledes, men valgte deres egen Vei til at iværksætte Forandringen. Der blev truffen Aftale med Fru Hausen paa Frydeudal, som igiennem sin Broder, Etatsraad Graah stod i Familieforbindelse med Herslebs om, at hun hemmelig skulde forhandle de unge Menneskers Sag med Louises Bedstemoder, dernæst skulde huu indbyde Louise med flere af hendes Slægtninge til at følge med, naar hun tog Sommerophold paa Frydendal. De unge Mennesker fik der Leilighed til at see hinanden og vare usigelig lykkelige, men under Iagttagelse af den strængeste Etiquette og uden at ahne, hvad der forestod.

Den 5te September, da Willars Lunn var ved sit Arbeide paa Dortheaslyst, kom der Bud til ham om at komme hiem, da der ventedes Fremmede; han adlød og i Gaarden mødte han sin Fader, der bad ham at pynte sig, da der allerede i Havestuen var et større Selskab samlet. Paaklædt og pyntet kom nu den unge Mand ind i Stuen, og traf der, blandt flere, hele Familien

fra Frydendal, blandt dem hans Louise: Præsten Reingaard og Degnen Diederitzen vare ogsaa tilstede. Nu traadte Willars's Fader ham imøde, og forklarede med faa Ord, at alle Vedkommende kiendte hans Kiærlighed, billigede den, og at man havde besluttet deres ægte-skabelige Forening, til hvis Fuldbyrkelse Alt var parat. Dette havde nær blevet for meget for Louise, som lige saa lidt havde Ahnelse om, hvad der forestod; hun segnede ned, og der behøvedes nogen Tid og kiærlig Omhu, forinden hun fik Kræfter og Fatning til at træde hen til den improviserede Brudeskammel, hvor Præsten stod beredt.

Da den store Overraskelse var overstaaet, var Glæden og Følelssn af den uventede Lykke ubeskrivelig. De Gamle havde arrangeret Bolig for de Nygivte i Giesteværelserne i vestre Fløi, og her henlevede de deres korte Samliv i sand Lyksalighed.

Medens den unge Lunn passede sit Agerbrug, fortsatte hans Fader Byggearbejderne paa Dortheaslyst, hvor endnu stod tilbage begge Sidefløiene, som først bleve færdige næste Aar; ogsaa Stuehuset var netop afleveret, men endnu raat og ubeboeligt.

Haven blev yderligere beplantet, til dens Forskiønnelse lod han i Efteraaret udgrave den lille Park og Fylden føre op paa den saakaldte Hiorthøi for at danne den smukke Udsigtsplads med Linde-Lysthuset.

Det fremgaaer af Lunn's Optegnelser, at han har fattet megen Godhed for sin nye Svigerdatter; han har stadig føiet kiærlige Adjectiver til hendes Navn, naar han har ført tilbogs Udgifterne for de Ting, han har givet hende. Det kan sees, at Louises Grandmama har givet hende et Udstyr, men dette har han suppleret ved forskiellige Gaver; hun har faaet en Themaskine og 2 forskiellige Thestel af fint Porcellain, engelske Knive og Gafler, Sølvskær o. a. m. et Taffeluhr til 65 Rdl.

Paa samme Tid har han givet Sønnen en større Sum til Indkiøb af Kreaturer.

I December have de gamle Lunn og de unge Lunn været sammen i Kiøbenhavn, og da har Lunn ladet sig selv, sin Kone, sin Søn og Svigerdatter skildre, og heldigviis ere disse Portraiter opbevarede, og de ere nu i mit Værge.

Nytaaer 1801 er ikke betegnet af noget ud over det sædvanlige, men kort efter indtraadte en Begivenhed af Vigtighed.

Det Tilbud om Kiøb af Frydendal, som Fru Hansen havde gjort Lunn, men som han havde refuseret for sit eget og sin Søns Vedkommende, benyttede derefter Svigersønnen van Deurs, og den 29de Januar i Kiøbenhavn afsluttede han Handel med Fru Hansen om Frydendal med Gaard og Gods og alt Tilliggende, at overtage strax for den Sum 180,000 Rdl. Denne Handel overraskede Lunn, og han følte sig fornærmet, fordi at han, som tidligere havde gjort Skridt i Faveur af van Deurs som Kiøber af Frydendal, nu ved Handelens Afslutning var bleven holdt udenfor, hvilket han i en Notitsbog har betegnet ved »Fru H. og v. D. har handlet bag min Ryg«, saa meget mere, som han meente, at van Deurs vilde være ude af Stand til uden hans Hielp at opfylde de Forpligtelser, som han ved Gods-Kiøbet havde paadraget sig. Det skal være kommet til et hæftigt Sammenstød mellem Lunn og v. Deurs, men da den hidsige Strid var udfægtet, var Følgen den, at Lunn paa sin Credit tilveiebragte en Sum af 20,000 Rdl., som han overlod van Deurs til dermed at indfrie sine første Forpligtelser ved Kiøbet, hvilken Sum van Deurs (jeg citerer hans egne Ord til mig) »ikke vilde nægte at modtage, for ikke yderligere at saare min Svigerfader, der i Grunden meente det Godt.«

Lunn fik Laanet af en Hr. Fribert, dengang mindre-

aarig med Curator, Capitain Bang, og maatte udstede Prioritetsobligation med Pant i Knabstrup; van Deurs udstedte en simpel Obligation og maatte svare samme pCt. Rente som Lunn. Herom har Lunn skrevet i sin Bog: »Alle Omkostninger skal han være fri for, dem vil jeg selv betale«. Denne Gield blev indfriet 1805, da van Deurs betalte sit Laan tilbage.

I Foraaret 1801 flyttede van Deurs ind paa Fryden- dal, og Tiden viste snart, at den yngre Mand havde reg- net rigtigt; v: Deurs solgte derefter Aggersvold fordeel- agtigt, og, klog og driftig som han var, arbejdede han sig snart frem til en sikker og fast oeconomisk Stilling, endnu førend han senere trak sin Hustrus Arvemidler til sig.

I Lunns Journal findes skrevet:

»1801, den 19de Juni nedkom Hylleborg van Deurs med en Søn, som dog døde om 2den Dagen efter.«

— »den 7de Juli Kl. 5^{1/2} gjorde min Svigerdatter Barsel med en Søn; Barnet blev strax hiemmedøbt og kaldet Peter Christian, men døde 2 Dage efter.«

Moderen blev hæftig syg af Mæslinger, og Doctor Bang kom daglig til hende; men saa staaer der i Bogen:

»NB. Min dyrebare Sønnekone Louise døde den 14de August, hun blev begravet den 20de August.«

Hvor dybt dette Dødsfald har grebet den Gamle, kan sees deraf, at han i Dagene før og efter dette Dødsfald ikke har ført sin daglige Udgivtsbog; først senere er summarisk tilført Udgivterne i Anledning af Sygdom- men og Begravelsen.

Den 10de Septbr. reiste Lunn med sin Kone til Fyen, og besøgte Ørbæklunde, Aalykkegaard og flere. Fru Lunn besøgte sin gamle Amme og gav hende og adskil- lige andre Paarørende og gamle Bekjendte Pengegaver.

Den unge Enkemands Tilstand skal jeg ikke forsøge at beskrive; ethvert Menneske med Følelse maa kunne

tænke sig den. Han følte stærk Trang til en forandret Livsstilling og en ny Virksomhed, og fandt denne ved at følge en af daværende Kronprinds Frederik udstedt Opfordring til unge Mænd om at tiene Fædrelandets Forsvar; han ansøgte om og fik Tilladelse til at træde ind i Armeen som Officeers-Aspirant; han forlod Hjemmet og begav sig til Kiøbenhavn for at giennemgaae Krigsskolen, og fik efter endt Skoletid den 12te Januar 1802 Lieutenants-Patent, med Ansættelse ved Infanteriet og Garnison i Kiøbenhavn.

Lunn sen. overtog Styrelsen af det nyanlagte Dortheaslyst, og de større Arbeider derved bleve stillede i Bero.

Skiftet efter den afdøde Louise Lunn blev ordnet saaledes, at Lunn sen. tilbagebetalte til Fru Borgermesterinde Hersleb den Sum, som hun havde anvendt til Louises Udstyr, som var 626 Rdl. Udstyrssagerne bleve saa unge Lunns Eiendom, og bleve tagne i Forvaring paa Knabstrup.

I Foraaret 1801 havde Lunn taget et ungt Menneske i Huset, Søn af en Jusitsraad Thestrup. Denne unge Mand maa være bleven afholdt af Lunn, thi han har gjort ham Presenter, og da han havde været et Aar paa Knabstrup, tilbød Lunn Thestrups Fader at ned-sætte det accorderede Pensionsbeløb, hvilket Tilbud Faderen imidlertid ikke vilde modtage. Den unge Thestrup blev paa Knabstrup indtil iud i Aaret 1803, og efter ham fik det Kammer Navn, som i den gamle Bygning var for Enden af Kiøkken-Gangen ved Siden af Lofts-trappen.

1802 i Foraaret blev Steentrappen paa Dortheaslyst opsat; samme Tid blev den gamle Buegang i Knabstrup Have repareret og fornyet

En Begivenhed fra samme Tid skal antegnes her:

Efterat Store Mørkegaard i Løbet af faa Aar havde

havt 4 Eiere, blev paa Grund af den sidste Eier, Hr. Ølbyes, Fallit Gaarden stillet til Auction efter Dom og Execution. Det var en almindelig Mening, at denne Eiendom vilde blive solgt meget billigt; van Deurs, som Aaret forud havde kiøbt Frydendal, havde stærkt Mod paa denne Entreprise, men for ikke atter at giøre Svigerfaderen imod, ønskede han at kiende hans Mening. Han gjorde desaarsag Besøg paa Knabstrup og indledede en Samtale om Mørkegaards Salg. Lunn antog, at naar Gaarden kunde kiøbes for 30,000, vilde det være en udmærket Handel, men yttrede derhos, at han tænkte paa at kiøbe den til sin Søn Willars, for at give ham en større Virkekreds, naar han igien forlod Militair-Etaten. Da van Deurs ikke vilde concurrere med Svigerfaderen, opgav han sin Speculation. Dagen før Auctionen kom Etatsraad Zeuthen fra Tølløse til Knabstrup i Besøg, og udbad sig at forblive der Natten over for næste Dag at møde ved Auctionen paa Mørkegaard, som han paa-tænkte at kiøbe til sin Husholderske, som i saa Fald skulde givtes med hans Forvalter Dahl.

Da Lunn hørte dette, opgav ogsaa han sit Project og blev borté fra Auctionen, van Deurs udeblev ogsaa, og Følgen blev, at Zeuthen som eneste Liebhaber fik Tilslag for 26,200 Rdl. Min Onkel van Deurs, af hvem jeg har denne Beretning, kunde aldrig glemme, at denne gode Handel var gaaet i fremmede Hænder, og paaviste, at Dortheaslysts Bygnings-Anlæg allene havde kostet ligesaameget som Mørkegaard med Marker, Skove, Gods og Tiender, der til enhver Tid maatte være 3 Gange saa meget værd som Dortheaslyst med alt sit Tilliggende.

Lunn maatte i 1802 anlægge Sag imod Captain Mylius, som havde kiøbt Katstrup af Erreboe, og nu skulde præstere den sidste Udbetaling af 10,000 Rdl., hvilket han enten ikke kunde eller ikke vilde; Mylius

skyldte til Lunn desuden for Sædevarer og andre Ting, som han havde kjøbt paa Borg, men for hvilket Betalingen ligeledes udeblev.

Da Sagen gik Mylius imod, maa han have skaffet Penge, thi pludselig, inden Dommen faldt, blev Proceduren hævet, og i Lunns Afregningsbog er skrevet ved Mylius's Conto »venskabelig afgjort.«

I Juli Maaned var Fru Lunn selv i Kiøbenhavn og har gjort en Mængde Indkiøb. Af en Fru Gyldendal er kjøbt Stole og Speile for 161 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ 8 β .

Under Lieutenant Lunns Ophold i Kiøbenhavn, kom han i Huset hos sin afdøde Kones Stiffader, Conferentsraad Malling; han syntes godt om sin 18aarige Svigerinde Henriette, hun fandt en Glæde i at kunne opmuntre sin sørgende Svoger, og ved Familiens Opmuntringer og Overtalelser bleve de to nolens volens forlovede, og det blev bestemt, at deres Bryllup skulde finde Sted netop 2 Aars Dagen efter Lunns første Vielse. Lieutenanten fik Permission paa ubestemt Tid, da han efter Vielsen vilde tage Bolig paa Dortheaslyst, som nu blev gjort istand dertil.

Lunn senior maa have været meget utilfreds med dette Givtermaal, som vistnok først er kommet til hans Kundskab, da Forbindelsen var definitivt afsluttet. Hans Misstemning er ikke nedskrevet med et Ord, men den giver sig tydelig nok tilkiende ved den Maade, hvorpaa den er noteret i hans Bøger, saaledes:

»NB. Den 5te September havde min Søn Bryllup; derved udgivet i Drikkepenge hos Mallings 8 Rdl. Hyrekusk og andet 7 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$. Fortæring paa Veien 5 Rdl. 2 $\frac{1}{2}$.« Og dermed punctum. Ingen Brudegave eller anden Opmærksomhed, hvormed han ellers var saa rundhaandet. Hans Hustru kan ikke have været med, og det kan ikke engang antages, at han har overnattet i Kiøbenhavn, da Logis Regning fattes.

Naar Lunn i den følgende Tid i sine Bøger har nævnet sin Svigerdatter, har han aldrig skrevet hendes Navn; »Min Søns Kone« eller »min Sønnekone« er den Betegnelse, han har brugt, som om det var en Person, der ikke hørte ham til, og der er gaaet flere Aar hen, inden man i hans Bøger finder ligeoverfor Svigerdatteren Spor af den Velvillie og Rundhaandethed, som iøvrigt characteriserer ham ligeoverfor Alle, der stode ham nær.

Det var jo beklageligt, at den Misstemning, som den gamle Mand har følt paa Grund af hans Søns hurtige 2det Givtermaal, skulde gaae ud over dennes pur unge Kone.

De Nygivte flyttede ind paa Dortheaslyst; ved Ankomsten var der Ingen, som toge imod dem; stille drog de ind i Værelserne, hvor Alt endnu var raat, Intet ordnet, ingen Hygge. Den unge Kone, som aldrig havde haft Ophold udenfor sine Forældres Huus, som havde levet i Hofcirkler og i venlige Familiecredse, som var blevet forkiælet og baaret paa Hænderne af Alle, som kiendte hende; hun drog nu ind med sin Mand i et nyt, men raat og uhyggeligt Huus, hvor hun skulde styre en Landhusholdning, hvorom hun ikke havde noget Begreb, og, hvad der var værre, hvor hun allerede ahnede, at hun ikke var vel seet af sin Mands Familie, som vare de eneste dannede Mennesker, der stode hende nær. Min Moder har gientagne Gange fortalt mig om denne sin første Entrée, altid med Veemod, men med Tak til Gud, som havde givet hende Mod og Kraft til at leve sig ind i sine nye Forhold, indtil hendes Stræben efter at vinde sine Svigerforældres Agtelse og Kiærlighed senere kronedes med Held.

Min Moder udtalte engang for mig følgende Ord:

»Jeg følte, at den Verden, jeg nu var traadt ind i, var en ganske anden Verden, end den, jeg hidtil havde kiendt, og jeg græd! jeg græd hvergang min kiærlige

Mand var fraværende, og det var han ofte; jeg var jo kun et Barn.«

Efteraaret 1802 synes at være gaaet meget stille hen paa Knabstrup, hvilket jeg slutter deraf, at der i Udgivtsbogen ikke findes opført 1 β til Drikkepenge, eller er givet Penge ud til Extra Madvarer, hvilket i Bogen ellers har været sikke Tegn paa venskabelig Omgang.

Til December Termin har Lunn som sædvanlig været i Kiøbenhavn, hvor mange Gaver ere uddeelte til fattige Slægtninge, og han har kiøbt et Gulduhr og et Sølvuhr, til hvem sees ikke. Hans Lyst til Pyntelighed ytrrer sig ved, at han har anskaffet sig »en fin grøn Fraque, en brun Kiortel og violette Casimirs Buxer.«

1803; Aarets første Halvdeel er gaaet hen, uden at der findes Noget værd at bemærke. Lunn har givet sin Sønnekone et Uhr; i Juni Maaned lod han opsætte et af en Professor Dajon udført Monument paa Sønderjærnløse Kirkegaard ved afdøde Louises Gravsted.

Følgende ere Citater af den store Protocol:

NB. Den 21de Juli gjorde min Datter Barsel paa Frederiks Hospital, og Gud velsignede hende med en velskabt Søn, som sammesteds blev døbt den 2den August og kaldet Jean Christian Frederik.

NB. Den 25de Juli gjorde min Søns Kone Barsel paa Dortheaslyst, og fik en velskabt Pige, som blev døbt og kaldet Cathrine Louise.

Den 29de October gjorde vi Husholderskens Jfr. Sørensens Bryllup med Ladefoged Peder Semb, som kostede ongefær 50 Rdl.« Begge disse havde tient i en Række Aar paa Knabstrup. En Jomfru Lützen kom istedet som Husholderske.

I November Maaned udskiftede Carl Søeborg, Skuespiller i Helsingør, Nøkkentved Gaarden og deelte den i Huslodder. For dette Arbeide quittede Lunn for, hvad Søeborg skyldte ham for flere Laan.

1804 den 29de April »min Sønnøkones Fødselsdag — givet 10 Rdl.«, samme Dag »giort Anna Muncks og Herman Jørgensens Bryllup, som kostede over 60 Rdl. foruden Musik og andre Ting 8 Rdl. Givet Anna 30 Rdl.« Anna Munck var beslægtet med Fru Lunn og havde tient paa Knabstrup i 13 Aar; Herman tient ibidem 12 Aar. De fik en Gaard i Fæstø paa Sdr. Jernløse Mark, hvilken Gaard deres yngste Søn endnu eier.

»NB. Den 17de October gjorde min Datter Barsel i Kiøbenhavn med en Søn; blev kaldet Carl Edvard.«

»Den 7de November paa min Datters Fødselsdag givet og sendt hende i et Brev 100 Rdl.«

»NB. Den 2den December gjorde min Sønnøkone Barsel paa Hospitalet i Kiøbenhavn med en Søn, som blev kaldet Christian Ditlev.«

»Den 7de December, min Søns Fødselsdag, givet i Anledning af hans Kones Barsel 100 Rdl.«

I December er givet Understøttelse til et ikke tidligere nævnt Medlem af Familien, Madam Marquart.

Skuespiller Søbørg havde igien laant 22 Rdl. Disse fik han eftergivet, »for Trines Haar lagt i en forgyldt Ramme.«

1805 i Januar har Lunn været alvorlig syg, og Doktor Bagger fra Holbek har oftere været hos ham

Den 14de Mai har Lunn staaet Fadder til Capitain Weismanns Søn, den 19de Mai ligeledes til Major Tillichs lille Søn.

Til sin Broderdatter Marie Lunn's Bryllup med Pastor Hansen i Bording sender han sin Brudegave 12 Sølvspiseskeer.

Den ældre Broderdatter Andriette Lunn, som allerede havde været i Huset paa Knabstrup i mere end et Aar, fik i Juni til Foræring 4 Desertskeer, en Pretension og en Sykurv. Samme Tid gav han sin Datterdatter Trine et Sølv-Strikke-Etui.

Af Familie-Fattige faaer Madam Ørtel og hendes 2 Søstre hver 5 Rdl. Sadelmager Niels Lunn 6 Rdl., og til sin Cousine Fru Eriksen, som efter sin Søster, Fru Erreboes Død havde taget dennes 2 forældreløse Børnebørn, Eleonore og Sophie Brun, til sig, sendte han 10 Rdl.

I December reiste Broderdatteren Andriette hjem til sine Forældre og fik af sin Onkel i Foræring 10 Rdl.

1806 begynder Bogen med Gaver til Familie-Trængende.

Madam Ørtel har atter faaet 5 Rdl. og Styrmand Ole Rye Paulsen 8 Rdl.

Citater:

»3die Februar, da vi vare til den unge Baron Løvenskiolds Geburtsdag, til Middag og Bal.«

»NB. 13de Juni var Risbrighs Geburtsdag paa Frydendal, da der var Fugleskydning, og jeg vandt den bedste af 3 Gevinster og udgav 16 Rdl.«

»NB. Den 21de August gjorde min Datter Barsel med en Datter Ida.«

»Givet min Datter 100 Rdl. og Trine paa Fødselsdagen 3 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$ «.

»Min Søn faaet 127 Rdl. 3 $\frac{1}{2}$, som skiænkes ham.«

»20de September staaet Fadder paa Løvenborg.«

»NB. 13de November var min Datters Ida Louise i Kirke, som min Kone bar.«

»Den 7de December min Søns Fødselsdag, givet ham 50 Rdl.«

» — — — Et Par Guldknapper til Frøken van Deurs 35 Rdl.«

»I December kiøbte jeg Tvedegaarden til min Søn og betalte derpaa 390 Rdl.«

» — — sendt Landmaaler Søeborg Laan 25 Rdl., givet Madam Ørtel 7 Rdl.«

I December har Lunn af sin Cousine, Fru Eriksen,

modtaget til Forrentning den Sum 900 Rdl., hvoraf han senere har svaret Rente hver Termin.

Samme Tid har Lunn taget i Huset en Dattersøn af Fru Erreboe, Malte Conrad Brun, som han har forsynet med Klæder; næste Aar, da han igjen har forladt Knabstrup, har han faaet Reisepenge. Hvor dette Menneske senere er bleven af, har jeg ikke kunnet finde. Oberstymand Ludvig Søeborg har i December faaet et Laan af 150 Rdl., derved har Lunn skrevet: »Han skal ikke svare Renter, da mig er foræret en Papagøie.«

1807 begynder med de sædvanlige Nytaarsgaver, dernæst:

er sendt til Mathilde Erreboe 5 Rdl.
 er sendt Erreboe til Malte Brun 20 Rdl.
 ligeledes Niels Lunn i Fyen 5 Rdl.
 ligeledes Madam Ørtel 7 Rdl.
 ligeledes Christian Lunn Hiulmand 3 Rdl.

»til min Søns 2 Børn givet 3 Rdl.; til Fritz et Par smaae Sporer 2 Rdl.«

I Juni Termin har Lunn kjøbt en Gulddaase til 100 Rdl. Dens Bestemmelse er ikke angivet; samme Gang har han kjøbt en stor Mængde Manufacturvarer, rimeligviis til Forsyning for Børn og Børnebørn.

Citater.

»NB. Den 5te Juni gjorde min Søns Kone Barsel, med en Datter, som blev kaldet Amalia Magdalene.«

»NB. Den 13de Juni var Risbrighs Geburtsdag, hvor der var Fugleskydning paa Frydendal, og jeg nedskød flere Gevinster og blev Fuglekonge.«

»NB. 5te Juli staaet Fadder til min Søns sidste Datter; givet min Søn til Udgivter, og til hans Proces med Degnen i Biergbye og til Steengierder 200 Rdl. Præsten, Degnen, Skoleholderen og Barnepigen for os begge 10 Rdl.«

»21de Juli Fritz's Geburtsdag 5 Rdl.«

»25de Juli Louises Geburtsdag 3 Rdl.«

»13de August staaet Fadder til Capitain Petersens Barn paa Lille Mørkegaard.«

»Den 10de August kom de forbandede Engleskmænd og begyndte Bombardementet. Den 7de September skete Capitulationen.«

»21de August givet Jette 5 Rdl.«

Dette maa være min Moder, da ingen Anden i Bedstefaders Omgivelser bar dette Navn; det er første og sidste Gang, at han har skrevet sin Svigerdatters Navn i sine Bøger.

Den 19de September havde Lunn's Broderdatter Andriette Lunn Bryllup med Forvalter Riis i Linaa. Hun fik af sin Onkel en Brudegave af en Potage-Skee og 12 Spiseskeer.

Citat: »Den 2den December er Christian Ditlev fød, givet ham 5 Rdl.«

I December Termin har Lunn gjort en Afbetaling til sin 1ste Prioritetshaver, Roeskilde Kloster af 10,000 Rdl.

De sædvanlige Familie-Fattige fik Understøttelse, og til disse kommer endnu en Madam Hiort.

I December bivaanede Lunn med Hustru Husholderskens Bryllup paa Frydendal, der foraarsagede en Ud-gift af 8 Rdl.

Ida van Deurs's Amme, Dorthe, fik 4 Rdl., fordi der var overgaaet hende Ildebrand.

1808 opføres først Nytaarsgaver til Husstanden.

Dernæst: »Til min Datters 4 Børn hver 3 Rdl.

»Til min Søns 3 Børn hver 3 Rdl.«

Fra den 2den til den 6te Marts har Lunn med Kone været i Kiøbenhavn; der har en hidtil ukiendt Slægting Madam Aggerholm faaet 10 Rdl., hun forekommer senere ved den halvvaarlige Uddeling.

Citat. »Den 29de April er min Sønnekones Fød-

selsdag, da jeg celebrerede den til Aften og gav hende 20 Rdl.«

Den 8de Mai besørgede Madam Bentzen, fød Kallager, Kjøbet af et Spisestel, chinesisk Porcellain for 200 Rdl.

Citat. »Den 12te September om Morgenen Kl. 6 $\frac{1}{2}$ gjorde min Søns Kone Barsel med en Søn, Carl Frederik August; givet Jordemoderen 2 Rdl. Den 24de September var han i Kirke; Fadderne Conferentsraadinde Malling, min Datter, Major Bornemann, v. Rosenørn og Hans . . . (ulæseligt).

Givet Barnepigen 3 Rdl., givet min Søn til Udgiver 100 Rdl. og til Kierneværkets Opbyggelse 50 Rdl.«

»24de Septbr. betalt Fru Risbrigh for en Kareth og et Seletøi 470 Rdl.«

I October Maaned 1808 har Bedstefader i sin store Protocol indført en Navnefortegnelse over sine Børn og Svigerbørn og for hver af Familierne en Liste paa alle Børnene med hosføiet Fødselsdag. Denne Liste har han senere tilføiet med Charlotte Dorthea, født 9de October 1810.

I Løbet af Aaret 1808 har Bedstefader efterhaanden optegnet i sin store Bog de Officerer, der have ligget i Indquartering paa Knabstrup, og ved flere har han tilføiet deres Skudsmaal; t. Ex. »den 9de October reiste Capitain Schmidt, som jeg lod betale for sig selv, for Karle og Heste, fordi han søgte Vellevenet paa min Bekostning; forlangte 3 Retter Mad til Middag og $\frac{1}{2}$ Flaske Viin, og 3 Retter varm Mad til Aften;« derefter kommer: »den 21de December reiste Lieutenant Hirsch af Artilleriet, han var beskeden og nøisom og sædelig;

Gud give ham Helbred og Lykke!«

Mathilde Erreboe, den yngste af Cancellieraad Erreboes Døttre, var i dette Aar i længere Tid paa Knab-

strup i Besøg; hun fik til Juul en større Present i Penge af sin Onkel.

1809 faae Børnebørnene følgende Nytaarsgaver:

Trine v. Deurs en Brystnaal med Diamanter til	12 Rdl.
Fritz og Carl hver en Brystnaal tilsammen . . .	9 —
Ida, Louise og Amalia hver en Pretention til at	
hænge paa Brystet, tilsammen	13 —
Christian Ditlev en Brystnaal og et Par Sporer	6 —
August en Specie-Ducat.	

Citat. »Den 10de Martz staaet Fadder af Hr. v. Rosenørns Barn paa Benzonslund, og givet Hr. Gøtsche fordi det var brændt for ham 15 Rdl.«

NB »I Vinter tabt i Spil ongefæhr 45 Rdl.«

NB. »Den 29de April gjorde vi Bryllup med Jomfrue Lützen og Ole Tiener, hvorved spiste ongefæhr 32 Personer; den 30te holdt de Kirkegang, og vi gav dem da et Bal, og lod indbyde deres Jevnlige paa Frydendal, Biergbyegaard, Dortheaslyst og flere paa Egnen.«

O. Hansen overtog Meieriforpagtningen, som han beholdt indtil flere Aar efter Bedstefaders Død og forlod som en riig Mand.

Citat. »Den 17de Mai givet min Datter til det nye Stel 300 Rdl.«

Hermed ender den store Protocol, og der savnes for de følgende Aar den Dagbog, som har været forbunden med Regnskabsførelsen.

Den Regnskabsbog, som Bedstefader sikkert har ført for Resten af 1809, for 1810 og 1811 maa være bortkommen

Hvad nu for den følgende Tid er nedskrevet, er uddraget af Godsafskrivnings-Bøgerne, og af en stor Deel løse Papirer, samt optegnet efter de mundtlige Meddelelser, som jeg, Livet langs, har modtaget af mine Forældre.

Sidste Afsnit.

Efter mere end et Aars tiltagende Svagelighed og et længere Sygeleie, afgik min Bedstemoder ved Døden den 31te October 1809

Min Moder har fortalt mig, at naar hun besøgte sin Svigermoder under hendes sidste Sygdom, var det gien-tagende Gange skeet, at den Syge havde bedet hende at række sig Haanden, og naar da den Syge med sin magre kolde Haand havde omfattet den unge varme Haand, lagde hun sig stille hen og ønskede ikke at forstyrres; hun laa da med aabne Øine, med et blidt Udtryk i Ansigtet, skuende opad, og denne Stilhed endte saa med, at hun bevægede Læberne og næsten lydløst fremsagde en Bøn.

Det er saa saare Lidet, jeg iøvrigt veed om min Bedstemoder. Hun har ikke efterladt nogen Correspondence eller andet Skrivtligt. Jeg har eiet et Fragment af en Notebog, i hvilken hun havde ført Regnskab over sit og sin Mands fine Linned, Dækketøi og deslige, naar det bragtes i Vadsk og fra Vadsk m. m.; den var ført med stor Nøiagtighed.

Det er kun enkelte Gange, at Bedstefader i sine Optegnelser antyder, at hans Kone har foranlediget en eller anden Velgierning, og da har det meest været Eftergivelse af Gield eller Renter af skyldig Capital; og dog kan der ikke være Tvivl om, at hun har øvet en væsentlig Indflydelse paa den Hielpsomhed og Gavmildhed, som betegner deres hele Samliv.

Det var med hende, at den smukke Skik kom ind i Huset, ved enhver høitidelig eller fornøielig Leilighed at betænke Stedets Fattige.

Det var af hendes og hendes Søstres Arvemidler, at der i Aaret 1778 blev oprettet det store Legat, hvoraf

der er skeet Uddeling til Nyborg Byes Fattige i mere end 100 Aar.

Det var paa hendes Forlangende, at der efter Nyborgs Brand strax blev afsendt en anseelig Gave til de Brandlidte.

Og naar saa mange af hendes nærmere og fiernere Slægtninge igiennem alle hendes Ægteskabs Aar have modtaget Understøttelse af hendes Mand, saa tør vi vist dristigt slutte, at Motivet er udgaaet fra hende.

Lade vi nu vor Phantasie tegne os et Billede af den velvillige, hielpsomme Mand, der med rund Haand uddeler Gaver og Understøttelser til trængende Slægtninge og Andre, hvorom næsten hvert Blad i hans i 35 Aar kun til egen Efterretning førte Udgivtsbog udviser Vidnesbyrd, saa vil sikkert hans Hustrus Billede som den gode, den lysende og ledende Aand tegne sig ved hans Side.

Bedstemoder blev begravet paa Sønder Jernløse Kirkegaard den 9de November 1809. Hendes Mand lod sætte et Steen-Monument ved hendes Grav.

Vi savne, som allerede er sagt, for denne Periode de daglige Optegnelser af Bedstefaders Foretagender; dog er der Beviser nok for, at den energiske Mand, sin Sorg uagtet, ikke standsede sin rastløse Virksomhed.

I Aaret 1810 tog han en Slægtning, den unge Jacob Bagger, i Huset, for at oplære ham ved Landvæsen og Godsforretninger. Jacob Bagger var en Dattersøn af hans Cousine Marie Erreboe, født Kallager. Jacob Baggers Moder var Enke med 7 smaa Børn og befandt sig i trange Kaar; hendes Søn blev paa Knabstrup betragtet som Slægtning, og hans Onkel bekostede hans Forødenheder i Et og Alt.

I 1811 antog Bedstefader sin Slægtning Marie Erreboes yngste Datter Ida Mathilde Erreboe til Husbestyrerinde, og hun forblev i denne Stilling til hans Død.

I 1812 kom den 3die Slægtning i Huset paa Knabstrup ved Navn Sophie Brun. Hun var en Datterdatter af den oftnævnte Fru Erreboe, var i en spæd Alder bleven forældreløs, men var hidtil bleven opfødt og opdraget af sin Grandtante Fru Eriksen, og da denne ikke mere havde Evne til at beholde Pigebarnet, tog Bedstefader imod Sophie Brun som Pleiebarn.

Efter Konens Død maatte Bedstefader skifte med sine Børn. I den Anledning har han tilstillet sin Søn og sin Svigersøn en skriftlig Opsats, som jeg for Tydeligheds Skyld skal afskrive ordlydende:

Proposition.

til mine kiære Børn vb. Capitain Willars Knudsen Lunn og vb. Commerceraad v. Deurs paa sin Frues, min Datters, Hylleborg Kirstine, fød Lunn, hendes Vegne.

1. Da jeg af faderlig Kiærlighed ikke forlanger at hensidde i uskiftet Boe, men er villig at tillægge bemeldte mine 2 Børn, udi Mødrene Arv efter deres Moder, min salig Kone, Frue Dorthea Cathrine Lunn, fød Knudsen, hvad dem efter Leilighed kan tilkomme, saa haver jeg efter nøie Overlæg og bedste Overbeviisning beregnet og anslaaet min og min salig Kones Fælledsbo, som vi under Guds Velsigelse, ved mange Aars utrættelige Flid og Stræbsomhed have erhvervet og forbedret saaledes:
 - a) Knabstrup Hovedgaard med Kirker, Bøndergods og Underliggende har jeg kiøbt for 54,300 Rdl. Ved dens Taxation maa jeg have Hensyn paa sikker 4 pCt. Rente af Capital, og ikke paa nuværende Priser. Naar jeg altsaa antager den Vurdering, som er Fideicommiss ved Aastrup, Eriksholm etc.; saa haaber jeg at mine kiære Børn, som sikkert forunder mig anstændigt Udkomme paa mine gamle Dage, finde sig

fornøiede med at jeg taxerer disse Eiendomme til ongefær 2¹/₂ Gang mere end de have kostet eller 140,000 Rdl.

b) Min havende Besætning, Indhave Boe og øvrige Formue i Vare og Tilgodehavende (Intet undtagen) anslaaes til 18,000 —

c) Til fælleds Boes Indtægt beregner jeg fremdeles hvad mine kiære Børn have faaet, førend min salig Kones Død nemlig:

Min Søn i Penge og andre Nødvendigheder ong. 10,000 Rdl.

ligeledes min Datter i Udstyr og Penge 10,000 —

er 20,000 —

Summa Fælledsboes Indtægt . . 178,000 Rdl.

Herfra afgaaer hvad jeg er bortskyldig og kan beregnes til Udgivt, nemlig:

a) Paa 1ste Prioritet til Duebrødre Kloster 28,000 Rdl.

b) Til Creditkassen og Børnepen-ge er jeg skyldig . . 4,000 —

c) Min Broder Capitain Lunn og min Cousine Frue Eriksen har tilgode ca. 10,000 —

d) Da jeg er villig til at dele Boets hele Formue i 2de lige Dele, og ei ifølge Lovene, har forbeholdt mig enten en Broderlod, eller Begravelses Omkostninger, der tillige forestaaer betydelige Udgivter af Krigsstyr, som skal udredes af det hele

Transport . . 178,000 Rdl.

Fælledsboe, saa anføres
til Besvær for Boet
allene. 6,000 Rdl.

Summa Udgivt . . 48,000 —

Hvorefter Fælledsboets hele Formue udgør

den Sum 130,000 Rdl.

Af denne Summa 130,000 Rdl., som er Fælledsboets fulde beholdne Masse, er jeg villig at tillægge og tilstaae mine kiære Børn udi Mødrene Arv, den halve Deel, nemlig 65,000 Rdl.

hvoraf altsaa bliver en Broderlod for min

Søn 43,500 Rdl.

og en Søsterlod for min Datter 21,500 —

Udi hvilke Arvelodder efter Deres Moder dog kommer til Afdrag de ovenanførte før min salig Kones Død i Udstyr og Penge modtagne; nemlig:

a) min Søn 10,000 Rdl., saa og hvad han af sin salig Moders Pretiosa og Klæder har faaet efter hendes Død, som anslaaes til 400 Rdl., altsaa i Alt 10,400 Rdl. hvorefter min Søn erholder de oversky-

dende 33,100 —

Hvilken Capital jeg ikke formaaer at udbetale, men er villig der at afbetale de 1,100 Rdl, og give ham Sikkerhed i Dortheaslyst og andre mine uprioriterede Gaarde i Dramstrup for 32,000 Rdl., og skal min Søn nyde Renterne af denne Capital ved at hæve alle Revenuer som indkomme af Dortheaslyst, med hvad dertil nu er henlagt, Alt paa samme Maade, som han hidtil har havt, samt af den Andeel af Konge- og Præste-Tiende af Mørke Sogn, hvoraf jeg svarer Afgivt.

Fra min Datters anførte Mødrenearv . . 21,500 Rdl.
kommer ligeledes til Afdrag, de før min

	Transport . .	21,500 Rdl.
Kones Død i Udstyr og Penge be-	regnede	10,000 Rdl.
og de Pretiosa og Klæder, som	hun efter sin salig Moder	
har faaet, som anslaaes til	800 —	
	—————	10,800 —
Saa at hendes kiære Mand paa hendes Vegne	erholder udbetalt resterende	10,700 —

NB. For den af mig under 2den Januar 1807 udstedte Panteobligation, stor 1,500 Rdl. Børnepenge, som jeg ei har faaet, udbedes meddeelt Beviis: at bemeldte Panteobligation er uden Forbindelse og Kraft, og at jeg altsaa deraf ei svarer Renter.

I Forventning om, at mine kiære Børn og Hr. Svingersøn, (hvis Lyksaligheds og Velfærds Fremme har været og er mit ivrigste Formaal) med forestaaende mit Tilbud vil finde dem fornøiede, erklærer jeg efter foranferte: at godtgjøre og stille Sikkerhed til min Søn, og at udbetale til min Hr. Svingersøn foranferte Summer, imod at mig af dem hver især meddeles lovligt Afkald efter nedenstaaende Concept, for hvad dem i Mødrene Arv efter min salig Kone kunde tilkomme.

I hvis Følge Knabstrup med Underliggende, som jeg agter at besidde saalænge Gud giver Liv og Helbred, og øvrige Fælleds Boe bliver til min frie Disposition og Raadighed.

Concept til fornævnte Afkald.

Jeg underskrevne W. K. Lunn, Hs. Kgl. etc.

v. Deurs etc.

tilstaaer og herved vitterliggjør:

at da min kiære Fader (eller Svingerfader) Hr. Justitsraad Christian Ditlev Lunn til Knabstrup haver udbetalt mig (Navn) udi Mødrene Arv efter min (altern. min Kones) ved Døden afgangne Moder sl.

Frue Justitsraadinde Dorteaa K. Lunn, født Knudsen efter vores indbyrdes venlige Forening, den Summa dansk Courant skriver

Saa erklærer jeg herved for mig og mine Arvinger at jeg af velbemeldte min kiære Fader (alt. Svigerfader) har bekommet fuld Vederlag og Valuta for Alt hvad jeg (min Hustrue) kunde tilkomme i Mødrene-Arv efter min (hendes) salig Moder. Thi meddeler jeg herved dette mit lovformelige Afkald, hvorved jeg forbinder mig og mine Arvinger, at holde min kiære Fader (Svigerfader) Anger-, Kravs- og Skadesløs for indbemeldte mig udbetalte Mødrene-Arv. I hvis Følge jeg og mine (jeg min Hustrue og vore) Intet videre have at fordre; men at mine Forældres (Svigerforældres) Fælledsboe af Jordegods, Ind- og Udboe m. v. Intet i nogen Maade undtagen, herefter skal tilhøre min kiære Fader (Svigerfader) og hans Arvinger, som hans lovlige og indløste Eien- dom. Til Bekræftelse under min Haand og Segl samt 2de Mænds Underskrift til Vitterlighed, og maa dette mit Afkald til Thinge læses og protocolleres, uden mig Kald og Varsel at give.

Datum.

Stemplet Papir til Afkald betaler jeg selv.

Da her ikke er umyndige Arvinger og altsaa behøves noget Skifte, saa anmoder jeg mine kiære Børn, min Søn, og min Svigersøn paa sin Frues Vegne, ved Paa- tegning herpaa, at indgaae og tilstaae forestaaende i al sin Indhold, da denne Forening saaledes bliver imellem os giældende for os og vore Arvinger til ubrødelig at holdes og efterleves.

Knabstrup den 23de December 1809.

Lunn.

L. S.

Paa dette Aktstykke findes følgende Paategning af min Fa der:

»Med den inderligste Taknemlighed erkiender jeg, at den særdeles Godhed som altid har besøjet den bedste Faders Handlinger, ligeledes fremlyser ved denne Leilighed, saa at jeg gjerne indgaaer paa denne Forening i alle Punkter, tilstaaer herved at have erholdt fuldkommen Vederlag af det som jeg kunde vente mig i Arv efter min salig Moder, og for bemeldte min Mødrene-Arv er villig at afgive lovligt Afkald efter ovenanførte Concept.

Dortheaslyst, den 28de December 1809.

W. Lunn.«

Svigersonnen van Deurs har ikke paategnet denne Proposition, men maa fra Kiøbenhavn, hvor han dengang havde taget Ophold med sin Familie, have corresponderet med sin Svigerfader derom, og formodentlig søgt at begrunde sin Vægning.

Dette frengaaer af et Brev, som Bedstefader har tilskrevet van Deurs, og hvoraf jeg har en Gienpart, som jeg her skal afskrive:

Knabstrup, den 15de April 1810.

»Høistærede kiære Svigersøn!

Kiærligst Tak for Din sær ærede Skrivelse af 11te hujus. Inderlig gjerne havde jeg ønsket at tale med Dig i Fortroelighed om fælleds Anliggender i min nuværende Forfatning. Din hastige Reise til Kiøbenhavn med Familie, hvorved jeg i min Sorg savnede den Glæde at see saa dyrebare Paarørende, enten i Slutningen af det Gamle eller i Begyndelsen af det nye Aar tilstaaer jeg gjorde mig ondt; har jeg i ond Lune herover beklaget mig for nogen (det jeg dog ikke erindrer) er det dog aldrig

skeet paa en Maade, som kunde udtydes til Uvenskab, hvilket vilde forøget min Sorg.

Sladder har ellers aldrig forurolet mig, og har nogen forebragt Dig Noget om mig i den Henseende, da døm mig efter mine Gierninger, og ei efter Sladderens Ondskab, hvorfra man endog kunde bestemme mit nye Givtermaal.

For Bagtalelse er Du ligesaa lidet frie som jeg, men hos mig er samme uden Virkning. Hvad min Proposition til Skifte angaaer, da er samme skeet i bedste Mening uden Hensyn til Fremtiden, hvilket det medfulgte Brev ogsaa viser.

Behag at sende mit Forslag tilbage uden Paa-tegning, og opgiv mig Dine Tanker til Skifte indbyrdes, som jeg ønsker kunde skee i Kierlighed uden andres Indflydelse.

Lige faderlig Kierlighed til begge mine Børn har bestandig besjælet mig, og har Een havt Overvægt har det været min Datter, hvorfor jeg helst har forundt hende og Dig de Guld-Pretiosa jeg har erhvervet.

Gud skal være mit Vidne, at jeg aldrig har tænkt, mindre vilde søge, ved min Proposition at berige min Søn paa hans Søsters Bekostning. At min Tanke er, at forunde min eneste Søn denne Eiendom efter min Død, er en Kiærlighed enhver har Aarsag at troe, og som bedste Ven! selv vilde gjøre i mit Sted. Med Ære bærer han og hans Børn mit Navn; Kiærlighed til mig selv, til ham og til denne Ejendom gjør det til Pligt, da jeg kunde haabe, at den kunde, under Guds Velsiguelse conserveres i Familien i nedstigende Linie. Men aldrig kan denne min Eiendom eller anden Formue tilfalde min Søn uden efter dens sande Værdie, og uden

at hans eneste kiære Søster fik den Arve-capital som hende kunde tilkomme.

Min Søn bør og selv eie en Kapital og ei leve (som hidtil) af min Godhed, skjønt samme ei har strakt sig videre, end at give ham Credit paa de Jord- og Tiende-Afgivter etc. som han har under Brug, som nu tillige med hvad han i Penge har faaet er ham beregnet. Min Proposition indeholder allene en Oplysning om, hvad jeg efter nærværende trykkende Tider, kunde give mine Børn i Mødrene Arv, og troer at jeg kunde haabe Afkald.

Det er bekjendt at Frue Hansen tilbød mig Frydendal til min Søn for 140,000 Rdl.; jeg henviste hende til Dig, som frem for Alle burde eie samme. Efter meget mig ubehageligt Skriverie (som endnu er til Eftersyn hos mig) bragte jeg det derhen, at hun tilbød st. Conferentsraad Hansens Familie samme; jeg afværgede fremmed Indflydelse, reiste til Kiøbenhavn, opmuntrede og medvirkede til et lykkeligt Udfald for min bedste Ven og Familie. Dette skrives ei for at giøre mig fortient til Tak, men allene for at vise at jeg med lige Iver ønskede Dig Frydendal som jeg ønsker min Søn Knabstrup; han har aldrig misundt Dig denne herlige Eiendom. Antag ham uden Fortrydelse til Naboe, og Gud forlene Eder at leve saa mange Aar sammen i Glæde og Kiærlighed som jeg har beboet Knabstrup. Imidlertid ønsker jeg at besidde denne Eiendom medens jeg lever, og skal jeg, næst Guds Hielp, vise mig som en retskaffen Fader, baade imod Dig, min Datter, Søn og alle Eders søde Børn. Beklageligt for mig, at min Søn ei er af varigt Helbred, saa Gud allene veed, enten han skal begrave mig, eller jeg ham, det Gud i Naade afvende.

Træt af at skrive, tilønsker jeg al Himlens Velsignelse og Lyksalighed forblivende til sidste Aandedræt elskeligste Vens oprigtigste Svigerfader.

C. D. Lunn.«

Af dette smukke Brev, hvori der ligger saa megen Følelse, kan man temmelig tydelig læse sig til Aanden og Tonen i det Brev, som her er besvaret.

Propositionen er kommet tilbage uden Paategning, og der findes Intet, som udviser, hvad der i den første Tid er foregaaet imellem Bedstefader og hans Svigersøn, men det synes, som om Arvespørgsmaalet imellem dem maa være stillet i Bero.

Længere hen i Aaret 1810 har Bedstefader udarbejdet en Plan til en fideicommissarisk Disposition, som gaaer ud paa, at en Capital af 100,000 Rdl. skulde gøres fast som Fideicommis i Knabstrup som en 1ste Prioritet, der evig og uforanderlig skulde blive staaende, og aldrig skulde kunne opsiges eller udbetales. Denne Fideicommisscapital skulde første Gang overtages af hans Søn tiligemed Eiendommen, men dernæst skulde Renten af Fideicommisscapitalen nedarves paa hans Søns Mandslinie, Mand efter Mand; dersom alle de mandlige Arvinger uddøde, skulde Rentenydelsen gaae over til hans Søns Arvinger paa Quindesiden; vare disse ogsaa uddøde, gik den over til Fru Hylleborg van Deurs's mandlige Arvelinie, efter disse til hendes quindelige Arvelinie, og endelig, naar ingen Descendenter af ham selv mere fandtes, skulde Fideicommis-Rentens Nydelse tilfalde hans Broders, Capitain Mathias Lunn's, Descendenter.

Expositionen er meget vidtløftig og indviklet, og medens han paalægger sin Eiendom Knabstrup denne Fideicommisbyrde, udtaler han samtidig den Forventning, at Eiendommen selv, hvorpaa Byrden hviler, skulde kunde nedarves i Familien, og da navnlig blive hos det

samme Medlem, som oppebærer Fideicommiss-Renten. Jeg indrømmer, at jeg ikke har kunnet fatte Muligheden af, at en saadan Plan skulde kunne giennemføres.

Bedstefaders første Kladde indeholder nogle Bemærkninger, der antyde, at han har været utilfreds med sin Svigersøns Holdning i Forhandlingerne om Hylleborgs Mødrenearv, men denne Kladde maa have været underkastet en Raadgivers Kritik; thi med en fremmed Haand er der skrevet Notitser i Marginen, i hvilke der tilraades at udelade de ovennævnte Bemærkninger. Dette Raad er fulgt ved Opsatsens nye Omarbejdelse, som Bedstefader har betegnet som Concept til en testamentarisk Disposition, hvilken Concept i det Hele er noget simplere og tydeligere end det første Udkast.

Disse Arbejder have vist medtaget et Par Aar; thi endelig har Bedstefader begyndt at reenskrive sin testamentariske Disposition, til hvilken han har brugt et Stykke stemplet Papir fra 1810, men denne Reenskrivning er først foregaaet tidligst 1812; thi han omtaler deri sin afdøde Broder, og da Broderen døde den 31te December 1811, er altsaa Documentet yngre, og maaske det endda ikke er skrevet førend længere hen imod hans Endeligt, thi efter at omtrent den halve Deel er reenskrivet, er det afbrudt og aldrig kommet til Fuldførelse.

I 1813 har Bedstefader givet sin Proposition af December 1809 om Børnenes Mødrenearv, en Paategning, at hans Svigersøn van Deurs havde modtaget den hans Hustru tilkommende Mødrenearv med 21,500 Rdl., og at han derfor havde modtaget Svigersønnens lovlige Afkald og Quitting.

En ligelydende Bemærkning har han indført i sin almindelige Afregningsbog.

Min Bedstefader fortsatte i disse Aar sin utrættelige Virksomhed ved Avlsdriften og Godsbestyrelsen ved

Hielp af sin gamle Forvalter Hetting og Ladefogden Niels Madsen.

Der mangler for Aarene efter Konens Død den daglige Udgivts- og Indtægts-Bog, som tillige tjente ham som Dagbog. Jeg kan ikke tvivle om, at han jo har ført en saadan Notering i en anden Bog, efter at den gamle store Protocol var udskreven; men i saa Fald maa den, som før nævnt, være forkommen. Hans Hoved- og Kassebog for Godset, som han tillige benyttede som Afregningsbog for alle sine private Mellemlregninger, har han vedblevet at føre til det sidste; kun i 1813 ere Skatteberegningerne fra Godset indførte af den unge Jacob Bagger, men Godsafgifterne og Mellemlregningerne ere udelukkende skrevne af hans egen rystende Haand. Han vilde selv være tilstede ved alt, hvad der foretoges paa Gaarden. Kl. 5 hver Morgen mødte han i Gaarden og uddeelte sine Ordre til Forvalter, Ladefoged, Gartner, Skytte og Skovfogder, og modtog deres Forklaringer. Siden op ad Dagen reed han næsten daglig en Tour omkring i Markerne for at føre Tilsyn med Arbeidet, og hans skarpe Øie fandt strax enhver Feil eller Mangel.

Han besøgte flere Gange ugentlig Dorteaslyst, som oftest til Hest, og havde da gjerne Frugt eller andet Godt i Lommen, som han spøgende uddeelte til os Børn, men hvem han tillige irettesatte, hvis han blev nogen Mangel vaer i Opførsel eller Paaklædning. Han modtog gjerne Besøg paa Knabstrup, indbød ogsaa undertiden flere Giester til Selskaber eller smaa Fester. Hangiorde altid Regning paa, at hans Søn, min Fader, skulde komme til ham een eller to Gange ugentlig om Aftenen for at spille et Parti L'hombre. Naar saa Fader kom, blev der sendt Bud til Møller Schou i Vendets Mølle og til Meierieforpagteren Ole Hansen, og ved disse Kort-Partier var han munter og spøgefuld, og fortalte Historier fra

sin Ungdomstid, men hans Giester maatte tage til Takke med en meget tarvelig Aftensmad; en Kop tynd The med skaaret Smørrebrød og dertil en Spegesild eller et lille Stykke Ost var Alt, hvad der maatte sees paa Bordet. Ved særlig høitidelige Løiligheder blev der spenderet et Glas Punsch, som da Ole Hansen, den fordums Tiener, maatte præparere, men den skal ingensinde have været synderlig berusende.

Ved Middagsbordet Kl. 12 var Hetting hans eneste Bordfælle, og efter endt Maaltid besørgede han selv Fodringen af sin lille hvide Bologneserhund, Adser, og af en tam Stork, som indfandt sig ved Havedøren eller Vinduet, og var øvet i med stor Sikkerhed at gribe det Kiød eller Brød, som paa langt Maal blev kastet til den.

Bedstefader bevarede i sin fremskredne Alder et godt Helbred og gode Kræfter, og meget sielden paakom der ham Forkiøelse eller anden Upasselighed.

Den 14de August 1814 var han om Formiddagen ridende i Marken for at see til ved Rughøsten. Da Forvalter Hetting efter Sædvane indfandt sig til Middagsbordet, var Bedstefader ikke tilstede; da han derfor søgte ham i hans Contoir, fandt han ham liggende død paa Gulvet. Den gamle Mand havde der i Contoiret stillet et Bord op til en Bogreol, og en Stol ved Siden af Bordet, og det var synligt, at han havde været staaende oppe paa Bordet, sandsynligviis for at naae til Reolens øverste Hylder; rimeligviis er han da bleven svimmel, er styrtet ned og har ved Faldet erholdt et Stød, der har medført Døden.

Den 19de August 1814 blev han begravet paa Sønder Jærnløse Kirkegaard ved sin forudgangne Hustrus Side.

Dette er altsaa de Efterretninger om min Bedstefader, som jeg har kunnet finde og samle.

Det er ikke Stordaad, denne Mand har øvet! hans beskedne Liv og Virken har ingen Krav paa Plads i Historien, ligesaa lidt som det giver Stof for Novellen.

Og dog er der ikke saa Lidet af den Gierning, som denne flittige, fordringsløse Mand har udøvet, som nok fortjener at kiendes. Dog maa vistnok Enhver, der med nogen Alvor og Skiønsomhed læser disse Optægnelser, erkiende, at han ved sin Stræbsomhed, Retsindighed, Velvillie og Godgiørenhed har leveret sin talrige Efterslægt et godt og smukt Exempel til Efterfølgelse.

Æret være hans Minde!
